

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ 62 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1997 • ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΡΕΩΣ 14, Τ.Κ. 15122

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ευπρόγραμμα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΧΡΟΝΟΣ 25ος ΤΟΜΟΣ 9ος
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 62
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1997
ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ Δρχ. 1.000
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ \$ 50
ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΝΠΔΔ Δρχ. 5.000

Υπεύθυνοι:

1966 - 1970 Μένιος Κουτσούκης
1971-1977 Γιώργος Δημόπουλος
1978-1992 Μένιος Κουτσούκης
1993 - Συνέχεια Αθ. Κεράνης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

ΑΘΑΝ. Ι. ΚΕΡΑΝΗΣ
ΑΡΕΩΣ 14 - ΜΑΡΟΥΣΙ - Τ.Κ. 151 22
ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
ΔΗΜ. ΓΚΑΝΤΗΡΑΓΑΣ
ΓΕΡΑΝΙΟΥ 7, ΤΗΛ. 5244309

Περίεχόμενα

Συγχαρητήρια για την εκλογή του πρύτανη Σπ. Κυρίτση.....	1
Υποψήφιος Αδελφότητας και οι εκλεγέντες Σύμβουλοι	1
Επίτιμος πρόεδρος Αδελφότητας κ. Κλ. Κουτσούκης.....	1
Ψήφισμα Συνέλευσης: Θέμα η συνένωση των Κοινοτήτων.....	2-3
Γενική Συνέλευση Μικροχωριτών 18ης Μαΐου 1997	4-5-6-7
Απολογισμός Προϋπολογισμού 1995-1997	8
Οργασμός έργων στο Μικρό Χωριό	9-10-11-12
Τοποθετήσεις καθρεπτών οδικής κυκλοφορίας και μπασκέτες.....	13-14
Συνεστίαση Αδελφότητας 14 Φεβράρη 1997	15-16-17
Από τον τουριστικό οδηγό Κρανιώτη 1956.....	18-19
Ποίημα αφιερωμένο στον Αριστέιδη Γιουρνά (Γ. Τσαγκαράγκου)	19
Προϋπολογισμός Κοινότητας Μικρού Χωριού 1997	20
Χριστούγεννα: Κάλαντα από τους μαθητές	21
Διανομή δώρων στους μαθητές του σχολείου.....	22
Οι ακραίοι φρουροί του χωριού μας (Κλ. Κουτσούκης).....	23-24-25-26
Η δραστηριότητα του Αθλητικού όμιλου Μικρού Χωριού	27
Απ' όσα θυμάμαι (Στ. Γεωργουλής).....	28-29
Η Ακαδημία Αθηνών βραβεύει το Σύνδεσμο «Ευγένιο Αιτωλό»	30
Στρατιωτικό Ημερολόγιο (+ Δ. Πολύζου)	31-32-33
Μικροχωρίτικο Πέδικό.....	33
Μνήμη Μάνθου Κομπορόζου.....	34
Από το χώρο της Ευρυτανίας.....	35
Απονομή βραβείων σε Ευρυτάνες σπουδαστές από την Πανευρυτανική Ένωση	36-37-38-39-40
Από τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου στο σχολείο	41
Η Μάχη του Κεφαλοβρύσου 1823 και η συμβολή των Μικροχωριτών.....	42-43-44
Βιβλιοπαρουσίαση (Κλ. Κουτσούκη).....	45-46
Τοπωνύμια του Μικρού Χωριού (Παν. Κεράνης)	47-48
Επιστολές προς την Αδελφότητα	49-50
Τα Αγραφα στη Δημοτική ποίηση (+ Πάνου Βασιλείου)	51-52-53
Η Ευρυτανία, ο Ζαχ. Παπαντωνίου και τα «Ψηλά Βουνά του».....	54-55-56
Εισφορές για την επισκευή του Ι.Ν. Μεταμορφώσεως Σωτήρος	57
Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από το Δεκέμβριο 1996.....	58-59
Δωρεές εις μνήμην (Αήλεις δωρεές).....	60
Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν	61-62-63-64

Φωτ. Εξωφ. Η πίσω πλευρά της Χελιδόνας με τα Διπτάμα από το χωριό Φτελιά. (Η φωτογραφία είναι προσφορά του Βασίλη Σιρόκου).

Συγχαρητήρια στον Σπ. Κυρίτση

Στον εκλεκτό Μικροχωρίτη επιστήμονα καθηγητή του Γεωργικού Πανεπιστημίου (Καθηγητή Εγγείων Βελτιώσεων) κ. Σπύρο Κυρίτση που εκλέχθηκε Πρύτανης του ανωτέρω Πανεπιστημίου οι απανταχού Μικροχωρίτες και φίλοι του στέλνουν τα θερμά τους συγχαρητήρια και του εύχονται υγεία και επιτυχία στο έργο του.

ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΟ 18ης Μαΐου 1997

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αθανασόπουλος Ιωάννης
Βίγλας Νικόλαος
Βουγά Γιουρνά Δέσποινα
Γιαννακόπουλος Σπύρος του Φώτη
Δερματάς Σπύρος
Δερματάς Ιωάννης του Παναγιώτη
Θάνος Κώστας του Δημητρίου
Κεράνης Αθανάσιος
Κεράνη Παπαθανασίου Ρένα
Κρίκος Δημήτριος
Κουτσούκη Αιμιλία
Κυρίτση Μαρία
Κουτσούκης Νικήτας
Κατραμάδος Ιωάννης
Λιάπης Παντελής
Λιάπης Νικόλαος
Τριανταφύλλης Κώστας
Φλέγγας Δημήτρης
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Γιαννακόπουλος Χρήστος
Δημόπουλος Χρήστος
Κεράνης Νικόλαος
Κρίκος Σπύρος
Μπόσσου Παπαδή Ελένη
Βονόρτα Δερματά Μαργαρίτα

ΕΚΛΕΓΕΝΤΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Της 18ης Μαΐου 1997

Κεράνης Αθανάσιος
Αθανασόπουλος Ιωάννης
Κρίκος Δημήτριος
Δερματάς Σπύρος
Κουτσούκη Αιμιλία
Λιάπης Παντελής
Βίγλας Νίκος

ΕΚΛΕΓΕΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Κρίκος Σπύρος
Δημόπουλος Χρήστος
Κεράνης Νίκος

Επίτιμος πρόεδρος ο κ. Κλ. Κουτσούκης

Η «Αδελφότητα Μικροχωριτών» στη Γενική Συνέλευση που έγινε στην Αθήνα στις 18 Μαΐου 1997, με εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου ανεκήρυξε τον κ. Κλεομένη Κουτσούκη Επίτιμο Πρόεδρό της, για τις συνεχείς προσπάθειες που έκανε για την επίτευξη των σκοπών της Αδελφότητας και επίσης για την επιτυχή έκδοση του περιοδικού «Μικροχωρίτικα Γράμματα», που έγινε κατά τη δημιουργική Προεδρία του, και βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για την ενδιαφέρουσα ύλη και την καλαίσθητη εμφάνισή του.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Της Γενικής Συνέλευσης της Αδελφότητας των Απανταχού

Μικροχωριτών Ευρυτανίας

της 18ης Μαΐου 1997

Πάνω στο θέμα της ημερήσιας διάταξης για την Συνένωση των Κοινοτήτων η Γενική Συνέλευση ομόφωνα αποφασίζει:

Η Γεν. Συνέλευση υποθετεί και συντάσσεται πλήρως με τους χειρισμούς και θέσεις της Κοινότητας Μικρού Χωριού όπως αυτές αναπτύσσονται στα σχετικά έγγραφα της (Α.Π. 244/8-5-97, 16/5/97 έγγραφες διαμαρτυρίες και παραστάσεις του Προέδρου της Κοινότητας). Υπενθυμίζει το Π.Δ. 311/1988 που με σωφροσύνη και αξυδέρκεια εντάσσει το Μικρό Χωριό σε συγκεκριμένη γεωγραφική ενότητα τεσσάρων (4) κοινοτήτων.

Απευθύνει έκκληση προς όλους τους αρμόδιους να κατανοήσουν την ανάγκη διατήρησης της Κοινότητας Μικρού Χωριού Ευρυτανίας ως αυτόνομου Ο.Τ.Α. για τους λόγους που συνοπτικά παραθέτουμε:

- Τα διλήμματα είναι κρίσιμα για τις μικρές κοινότητες που καλούνται ή μάλλον υποχρεούνται να ακολουθήσουν τον μονόδρομο της ιστορικής τους κατάργησης και συγχώνευσής τους σε ένα υπό διαμόρφωση αστικό κέντρο.

- Σκοπιμότητες υπάρχουν πολλές. Όλες βέβαια, υπαγορεύονται από τον αρθρολογισμό της οικονομικής πολιτικής (λ.χ. μείωση κόστους και δαπανών λειτουργίας των μικρών κοινοτήτων κλπ.) και της αποτελεσματικότητας της α ή β κοινωνικής πολιτικής. Ωστόσο αυτό που δεν λαβαίνουν υπόψη τους είναι η ιστορικότητα και οι πολιτιστικοί δεσμοί, οι ανθρώπινες διαπροσωπικές σχέσεις που συνέχουν τον κοινωνικό ιστό μιας μικρής κοινότητας που είναι το κύτταρο συνοχής και συνεχούς ανανέωσης της μεγάλης, αστικής κοινωνίας. Η εξαφάνιση της ιστορικότητάς τους, η άμβλυνση των διαπροσωπικών σχέσεων, η αλλοτρίωση των απλών ανθρώπων από τον μικρό τόπο, που ορίζουν οι ίδιοι και αποτελεί πηγή ψυχικής ασφάλειας και επαγγελματικής τους δράσης θα οδηγήσει βαθμιαία στην ένταξή τους σε μεγαλύτερες ενότητες, τα αστικά κέντρα, που θα λειτουργούν οικονομικά αποδοτικότερα, ο μόνος λόγος ύπαρξής τους. Το Μικρό Χωριό πρέπει να διατηρηθεί ως ανεξάρτητος Ο.Τ.Α.:

α) Για λόγους ιστορικούς: Με την ονομασία αυτή το Μικρό Χωριό υπάρχει πριν από 1453 ενώ άπειρα ευρήματα από τυχαίες ανασκαφές τοποθετούν την ανθρώπινη δράση σ' αυτό στους αρχαίους ελληνιστικούς χρόνους και παλαιότερα. Η παρουσία του την εποχή της Τουρκοκρατίας και ιδιαίτερα στη διάρκεια του Αγώνα της Ανεξαρτησίας υπήρξε έντονη με δεκάδες αγωνιστών, που έκαναν αισθητή την παρουσία τους και στην μετέπειτα ζωή του νεοελληνικού κράτους με αξιωματούχους, διαπρεπείς ομογενείς στην Πόλη και Βλαχιά μεταξύ των οποίων και εθνικούς ευεργέτες όπως λ.χ. οι Σιδερίδηδες, Κερανήδες κ.ά. Στη διάρκεια της Εθνικής Αντίστασης συμμετείχε ενεργά στον Αγώνα και τα χρώματά του βάφτηκαν με αίμα πολλών αγωνιστών και εθνομαρτύρων.

β) Για λόγους πολιτιστικούς: Με περισσότερους από 1000 κατοίκους και διτάξιο Δημοτικό Σχολείο πριν το 1940 υπήρξε πόλος έλξης τοπικής, εσωτερικής μετανάστευσης. Στην ευρύτερη περιοχή υπήρξε από τα λίγα χωριά που ανέπτυξαν και συνεχίζουν μέχρι σήμερα πολιτιστική και προοδευτική δράση, πρότυπη, με εμβέλεια ακόμη στον ευρύτερο χώρο.

γ) Για λόγους Οικονομικούς - Δημογραφικούς: Ως πόλος έλξης και ικανής διαχείρισης υπαγόταν διοικητικά σ' αυτό γειτονικά χωριά, όπως Δερμάτι, Λάστοβο, Ερκίστα, κ.ά. με

συνέπεια να αποτελεί και οικονομικό κέντρο για πολλές δραστηριότητες των κατοίκων της γύρω περιοχής.

Σήμερα με έναν κοινοτικό προϋπολογισμό δεκάδων εκατομμυρίων, δύο τουριστικά ξενοδοχεία, υποσταθμό Ο.Τ.Ε., εργοστάσιο ηλεκτροπαραγωγής, μοναδικό στην Ευρυτανία και ευχέρεια ευρύτερης διοικητικής υποδομής, μπορεί να διατηρήσει την οικονομική και διοικητική του αυτοτέλεια ή εν ανάγκη να αποτελέσει διοικητικό κέντρο (διευρυμένη κοινότητα) ως πόλος ευρύτερης συνένωσης και συνεργασίας με φθίνουσες κοινότητες που ιστορικά ήσαν προσκολλημένες σ' αυτό, όπως αυτές που προαναφέρθηκαν, αλλά και άλλες που με την συνένωση των συνόρων τους θα μπορούσαν εύκολα γεωγραφικά να ενταχθούν π.χ. το Νόστιμο, δεδομένου ότι με αυτές υπάρχει εδαφική συνέχεια. Δυστυχώς, λόγω συνεχιζόμενης κρατικής αδιαφορίας, οι ορεινοί όγκοι που παρεμβάλλονται, χωρίς ως τώρα διάνοιξη δρόμων προσπέλασης, κρατούν εδαφικά μακριά τα χωριά, που πολιτισμικά, ιστορικά και οικονομικά είχαν πιο στενούς τους δεσμούς με το Μικρό Χωριό, όπως είναι τα χωριά Ερκίστα, Σελλά, Μηλιά κ.α.

Ενώ το ποτάμι του Καρπενησιώτη αποτελεί φυσικό σύνορο, που χωρίζει το Μικρό Χωριό από τα χωριά της «απέναντι όχθης», όπως λ.χ. το Μεγάλο Χωριό, ο ορεινός όγκος της Χελιδόνας δεν αποτελεί εμπόδιο για τη συνένωση με τα χωριά που προαφέρθηκαν αφού απλώς θα μετακινηθούν τα σύνορα σε περίπτωση που επιλεγεί να δημιουργηθεί η ευρύτερη γεωγραφική και διοικητική ενότητα. Η ξεχωριστή ενδυνάμωση και αναβάθμιση δύο δυναμικών χωριών της Ποταμιάς όπως το Μικρό και το Μεγάλο Χωριό και πιο κάτω του Προυσού που έχουν τις προϋποθέσεις να συμβάλουν στην καλύτερη και σύμμετρη ανάπτυξη της περιοχής και στην δημογραφική, διοικητική και πολιτισμική αποκέντρωση για τις οποίες τόσοσ λόγος γίνεται τελευταία, είναι σκόπιμη και επιτακτική.

Αν δεν ληφθούν υπόψη οι ιστορικές, πολιτισμικές και άλλες ιδιαιτερότητες της περιοχής θα οδηγηθούμε στην στρεβλή και υπέρμετρη ανάπτυξη ενός «αστικού» κέντρου, όπως αυτό του Καρπενησιού, που ήδη πάσχει από πολλά, πάρα πολλά προβλήματα ανάπτυξης, που το καθιστούν εκ των πραγμάτων ανίκανο να ανταποκριθεί στις νέες απαιτήσεις και ευθύνες που θα του ανατεθούν.

Οι ενδιαφερόμενες κοινότητες πρέπει να συνειδητοποιήσουν τις ιστορικές τους ευθύνες αλλά και οι υπεύθυνοι και αρμόδιοι φορείς να διαβλέψουν τις επιπτώσεις, που θα έχει η πολιτική της συγχώνευσης αδιακρίτως όλων των κοινοτήτων για το μέλλον της κοινοτικής ζωής και προ πάντων του πνεύματος της κοινότητας, που είναι το κύτταρο με το οποίο διατηρήθηκε και μεγαλούργησε επί τόσους αιώνες η ελληνική φυλή και άνθισε ιδιαίτερα στην Ευρυτανία κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας και της Εθνικής μας Αντίστασης.

Για τη Γενική Συνέλευση

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Καθ. Κλ. Σ. Κουτσούκης

Γιάννης Αθανασόπουλος

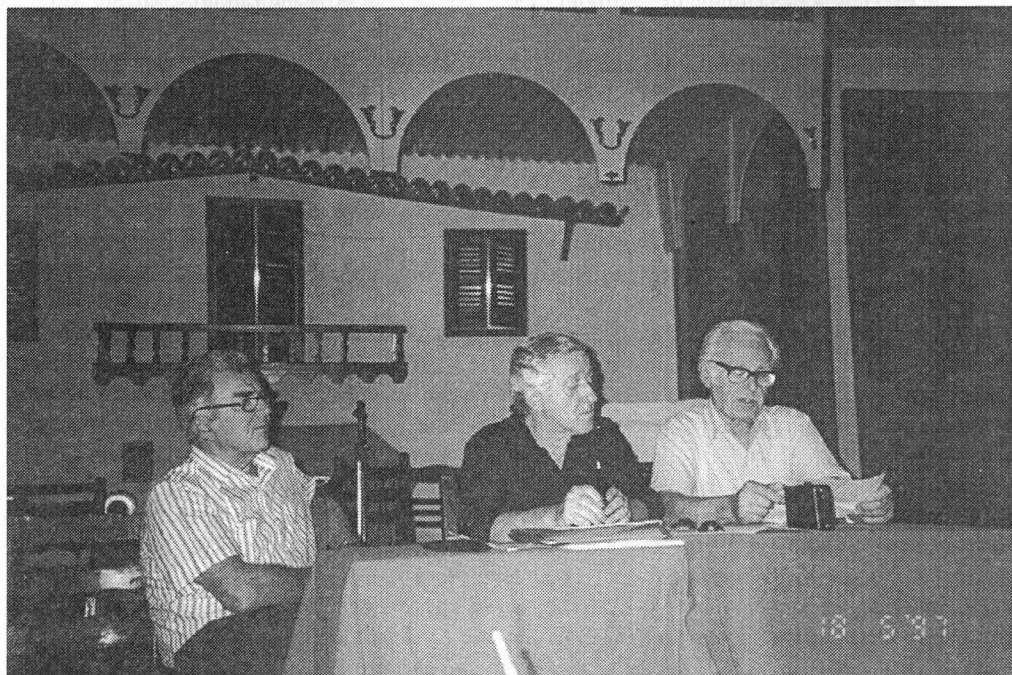
ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ

1. fax: 0237 24728 Γραμματεία Επιτροπής Προγρ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ Ευρυτανίας
2. fax: 0237 23132 Περιφερειακή Διεύθυνση Ν. Ευρυτανίας
3. fax: 0237 23197 ΤΕΔΚ Ν. Ευρυτανίας
4. fax: 0237 22296 Νομαρχία Ευρυτανίας
5. fax: 0237 24728 Ν.Ε. ΠΑΣΟΚ Καρπενησιού (Υπόψη κ. Θ. Μπόνια)
6. fax: 0237 22125 Ν.Ε. Ν.Δ. Καρπενησιού - Βουλευτή κ. Αθ. Παναγιωτόπουλο
7. fax: 0237 23211 Ράδιο Καρπενήσι
8. fax: 0231 39622 Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος, Λαμία (Υπόψη κ. Καρυώτη)
9. fax: 3830287 κ. Α. Μάκκας, Πολιτευτής
10. fax: 0237 41287 Πρόεδρο Κοινότητας Μικρού Χωριού

Η Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας Μικροχωριτών « Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος» της 18ης Μαΐου 1997

- Για την ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου

Στις 18 Μαΐου πραγματοποιήθηκε η τακτική Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας Μικροχωριτών, στη σάλα της ταβέρνας του Κρητικού στην Πλάκα. Παραβρέθηκαν αρκετοί Μικροχωρίτες αν και δεν ήταν ικανοποιητικός ο αριθμός. Απουσιάζαν αρκετοί γι' αυτό και θα πρέπει την άλλη διετία να γίνει χρονικά νωρίτερα, Μάρτη-Απρίλη για να βρίσκονται παρόντες περισσότεροι.

Οι πρόεδροι: Αδελφότητας, Συνέλευσης και Κοινότητας

Πρόεδρος της Συνέλευσης εκλέχτηκε ο κ. Κουτσούκης. Στη συνέχεια από τον απερχόμενο πρόεδρο της Αδελφότητας κ. Κεράνη έγινε λογοδοσία του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου και έκθεση πεπραγμένων για τη χρονική περίοδο 7/5/95-17/5/97, έγκριση των πεπραγμένων 1995-1997 και απολογισμού, εσόδων-εξόδων, έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής, έγκριση οικονομικού προϋπολογισμού για την επόμενη περίοδο, και ακολούθως συζήτηση και αποφάσεις για διάφορα θέματα που αφορούν την Αδελφότητα και το χωριό, ενημέρωση και συζήτηση για την ενότητα των κοινοτήτων σε δήμους και εκλογή εφορευτικής επιτροπής για την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου και Εξελεγκτικής Επιτροπής.

Όλες οι ενέργειες του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου έτυχαν της έγκρισης της Συνέλευσης, των πεπραγμένων του απολογισμού και προϋπολογισμού, επίσης των εσόδων και εξόδων καθώς και η έκθεση της Εξελεγκτικής επιτροπής.

Ο Πρόεδρος της Συνέλευσης κ. Κλ. Κουτσούκης έδωσε το λόγο στον απερχόμενο Πρόεδρο της Αδελφότητας κ. Κεράνη.

«Η σημερινή παρουσία των μελών της Αδελφότητας δεν είναι αυτή που θα έπρεπε. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν ενδιαφέρονται για το χωριό και για τους σκοπούς της Αδελφότητας. Οι Μικροχωρίτες έχουν ενδιαφέρον και αυτό αποδεικνύεται με τις προσφορές που κάνουν. Και για το ενδιαφέρον αυτό εγώ σαν πρόεδρος μένω πολύ ευχαριστημένος.

Θα σας διαβάσουμε τον απολογισμό που θα σας απαντήσουμε σε κάθε σας απορία.

Θα ήθελα να αναφέρω δυό λόγια για ένα θλιβερό γεγονός δυστυχώς που παρουσιάστηκε στη διετία που πέρασε. Είχαμε πολλούς θανάτους ανεπάντεχους. Αυτό ήταν κάτι πράγματι δραματική περίπτωση του χωριού μας. Φύγαν νέοι και πολύ χρήσιμοι. Θα τηρήσουμε ενός λεπτού σιγή: (Διαβάζει τα ονόματα) είναι 33 - (Ακολουθεί ενός λεπτού σιγή) όλοι μαζί: Αιωνία τους η μνήμη.

Κλ. Κουτσούκης:

«Να προσθέσω δύο λόγια κ. Πρόεδρε πριν αρχίσει ο απολογισμός. Μέσα σ'αυτούς περιλαμβανονται πολλοί συγχωριανοί μας οι οποίοι στάθηκαν κοντά στην Αδελφότητα και τη βοήθησαν έμπρακτα. Ο δάσκαλος Γιουρνάς, ο Γιώργος Δημόπουλος, ο Σοφοκλής Φλέγγας, ο Γιάννης Δερματάς, ο Διονύσης Ζορμπάλας και ένα σωρό άλλοι - δεν κάνουμε διάκριση μεταξύ των συγχωριανών μας - στάθηκαν ιδιαίτερα και νομίζω ότι συνέβαλαν σημαντικότερα στην προώθηση των σκοπών της Αδελφότητας. Το λόγο έχετε εσείς κ. Πρόεδρε».

Αθαν. Κεράνης: «Πριν διαβάσω τον απολογισμό θα σας αναγγείλω το ευχάριστο γεγονός ότι άρχισαν ήδη τα έργα τα αποστραγγιστικά στο Παλιό Χωριό. Είναι προϋπόθεση για να μπορούν να επισκευαστούν και να γίνουν νέες κατοικίες.

Δεν μπορώ να μην αναφέρω τις τεράστιες προσπάθειες που έκανε ο αγαπητός μας Τέλης Θάνος σε επανειλημμένα ταξίδια στο χωριό, προσπάθειες σε κάθε βαθμίδα των κρατικών υπηρεσιών στο Καρπενήσι και επιτέλους άρχισε και γίνεται. Ένα σημαντικό έργο που περιμένανε χρόνια οι κάτοικοι του παλαιού οικισμού. Αυτό είναι ένα έργο σημαντικό αυτή τη στιγμή. Έχουμε ένα άλλο πολύ σπουδαίο ζήτημα που θα συζητήσουμε μετά τον απολογισμό. Θα κάνει εισήγηση ο πρόεδρος της Κοινότητας κ. Κουτσούκης: Είναι για τη συνένωση των κοινοτήτων. Είναι ένα θέμα κι αυτό με πάρα πολλές πλευρές. Εδώ έχουμε και ένα άλλο γεγονός, μια οφειλόμενη τιμή από χρόνια στον κ. Μένιο Κουτσούκη (επεμβαίνει ο κ. Κουτσούκης αρνητικά). Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας κάνει εισήγηση στη Γενική Συνέλευση να τον ανακηρύξει επίτιμο πρόεδρο για τη μεγάλη προσφορά του στην Αδελφότητα». (χειροκροτήματα).

Κλ. Κουτσούκης: «Με βάνης σε αχρηστία». «Οχι προς Θεού» επεμβαίνει ο πρόεδρος. «Δεν είναι πολιτική επιλογή. Σύντομα θα γίνεις και πάλι ενεργό μέλος του Συμβουλίου».

Κλ. Κουτσούκης: «Ευχαριστώ πολύ».

Ο κ. Κεράνης διαβάζει και αναλύει τον απολογισμό.(σ.σ: βρίσκεται σε άλλη σελίδα) Ο πρόεδρος της Συνέλευσης κ. Κλ. Κουτσούκης ζητά την έγκριση του. Εγκρίνεται και συνεχίζει:

«Θα δώσουμε στον πρόεδρο της Κοινότητας το λόγο αφού τον καλοσωρίσουμε που μας τιμά με την παρουσία του. Θα ευχαριστήσουμε για την παρουσία των κ. Τσέντου και Κεχριμπάρη αλλά και του Σπύρου Κυρίτση» (σπάνια εμφάνιση!!)

Αθ.Κεράνης: «Να ευχαριστήσουμε τον παπα-Νίκο γιατί πραγματικά δεν θα μπορούσαμε να πραγματοποιήσουμε αυτά τα έργα όσον αφορά τις εκκλησίες. Είμαστε ευτυχείς που έχουμε τέτοιο προϊστάμενο της εκκλησίας μας».

Κλ. Κουτσούκης: «Βέβαια οι ευχαριστίες μας γιατί τον βρίσκουμε πάντα μπροστά μας, όπως βέβαια και άλλους χωριανούς μας.

Ας έρθει ο πρόεδρος να μας κάνει την ενημέρωση».

Ο πρόεδρος της Κοινότητας κ. Αθαν. Κουτσούκης:

«Εκτός από τα έργα που συνεχίζονται στο Παλιό χωριό έχουμε προγραμματίσει για φέτος να ξεκινήσουμε και να τελειώσουμε τον περιβάλλοντα χώρο στο νέο κτίριο του ξενοδοχείου, με τρία εκατομμύρια και άλλα τέσσερα από τη Νομαρχία. Αλλά τρία εκατομμύρια για ένα σύγχρονο τηλεφωνικό κέντρο. Ελπίζουμε μέχρι τέλη Ιουνίου να έχουν γίνει αυτά. Η ΔΕΗ έβαλε 6 φώτα κάτω στη διασταύρωση από τον κεντρικό δρόμο Καρπενησίου - Γαύρου μέχρι τη στροφή. Άλλο έργο που έχει προγραμματιστεί για φέτος είναι να ηλεκτροφωτιστεί όλος ο δρόμος από το

Παλαιό μέχρι το Νέο. Η ΔΕΗ πήρε τα μέτρα για να κάνει τη σύνδεση του υδροηλεκτρικού με το δίκτυό της. Οσον αφορά τα δημοτικά τέλη είναι όλα ελλειμματικά. Αποχέτευση, φωτισμός, καθαριότητα και άρδευση. Με την ολοκλήρωση των έργων Αποστράγγισης ο ΙΓΜΕ θα επιθεωρήσει την ολοκλήρωση του έργου και θα ενημερώσει την πολεοδομία για τις περαιτέρω ενέργειες, την άρση των απαγορευτικών μέτρων.. Πιθανόν και οι ιδιοκτήτες των σπιτιών να υποχρεωθούν να λάβουν μέτρα, όπως υδροροές που θα διώχνουν τα νερά σε αυλάκια κλπ».

Το μεγάλο θέμα όμως που απασχόλησε αρκετά τη Γενική Συνέλευση και στο οποίο αφιέρωσε μεγάλο μέρος της εισήγησης του ο πρόεδρος της Κοινότητας ήταν οι συνενώσεις των κοινοτήτων με το πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας», που έχουν ξεσηκώσει θύελλα αντιδράσεων σε όλη την Ελλάδα. Τις θέσεις της Κοινότητας Μικρού Χωριού έχει θέσει υπ' όψιν και του Υφυπουργού Εσωτερικών Λάμπρου Παπαδήμα ο οποίος στις 17 Μαρτίου επισκέφθηκε το Καρπενήσι, παρ' όλο που μέχρι τότε δεν υπήρχε επίσημη ενημέρωση για το

Αποψη της Συνέλευσης

θέμα. «Ζήτησα το λόγο και είπα τις ιδιαιτερότητες της κοινότητάς μας. Ανέφερα την οικονομική υποδομή, τις ιδιοκτησίες, την πρόοδο, πράγμα που τον ξάφνιασε- στη δευτερολογία του το ανέφερε - γιατί δεν περίμενε ότι στην Ευρυτανία θα υπάρχουν τέτοιες κοινότητες!» Ο κ. Κουτσούκης μίλησε ακόμη για τις ασάφειες αλλά και για την έλλειψη ουσιαστικού διαλόγου με τους ενδιαφερόμενους για ένα τόσο σοβαρό θέμα, ενώ από μέρους της Κοινότητας η κινητοποίηση έχει ενταθεί. Οι αντιρρήσεις της Κοινότητας Μικρού Χωριού εκφράστηκαν κατ' αρχήν στις συγκεντρώσεις της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, ενώ σε γενική συνέλευση που πραγματοποιήθηκε στο χωριό υπήρξε ομόφωνη απόφαση κατά του Προγράμματος για τις συνενώσεις. Μιλώντας για τα τρωτά του Σχεδίου, χαρακτήρισε τις διατάξεις αυτές, «συνενώσεις αριθμών» και θύμισε στους παρευρισκόμενους ότι και οι προαιρετικές συνενώσεις με το νόμο του 1986 απέτυχαν, ενώ αργότερα συστάθηκαν τα Συμβούλια Περιοχής που τώρα θα καταργηθούν. Σημαντικό επίσης στοιχείο είναι όπως τονίστηκε και το θέμα της οικονομικής ενίσχυσης, καθώς παρ' όλη τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στις κοινότητες, οι οικονομικοί πόροι παραμένουν ισχνοί.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος της Κοινότητας ανέγνωσε αποσπάσματα από την απόφαση της γενικής συνέλευσης των κατοίκων, η οποία κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή Νομού του Προγράμματος, στην ΤΕΔΚ, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, στον Νομόρχη, στον βουλευτή και στους πολιτικούς του Νομού.

«Να διατηρηθεί η Κοινότητα Μικρού Χωριού ως αυτοτελές ΟΤΑ με τη σημερινή του μορφή διότι έχει οικονομική βιωσιμότητα, έχει κτιριακή υποδομή για τη στέγαση των υπηρεσιών της, έχει τεχνικό - τεχνολογικό εξοπλισμό στο γραφείο της όπως φαξ, γραφομηχανή, υπολογιστή κομπιούτερ, φωτοτυπικό μηχάνημα, αρχειοθήκες. Έχει μεγάλη ιστορία το Μικρό Χωριό έναντι του τουρκικού ζυγού το 1821 και κατά τον απελευθερωτικό αγώνα και την Εθνική Αντίσταση '41-'44. Έχει τουριστική υποδομή, ιδιοκτησία της έχει δύο ξενοδοχεία, καφετέρια, δύο εστιατόρια, μία κατοικία, αθλητικό γήπεδο, σχολείο. Έχει πολιτιστική κληρονομιά και οι κάτοικοι του Μικρού Χωριού έχουν αναπτυξιακό πνεύμα. Η κοινότητα έχει δικό της υδροηλεκτρικό σταθμό και τα έσοδα της θα ανέλθουν λίαν συντόμως στα 40 έως 50 εκατομμύρια τακτικά έσοδα με τη λειτουργία του σταθμού και της νέας πτέρυγας του ξενοδοχείου «Ελλάς», και όλα συνηγορούν στην αυτοτελή διατήρηση της Κοινότητας Μικρού Χωριού ως αυτοτελούς ΟΤΑ, να δημιουργηθεί ένας νέος ΟΤΑ με τις κοινότητες Μικρού Χωριού, Δερματίου, Νοστίμου και Χελιδόνας, σύμφωνα με το υπ' αρ. 311/88 Προεδρικό Διάταγμα που έχει ορίσει τις γεωγραφικές ενότητες Ευρυτανίας και μας έχει κατατάξει στη δεύτερη γεωγραφική περιοχή - ενότητα, με αυτές τις κοινότητες και έδρα το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας που θα είναι και στο κέντρο. Απορρίπτουμε κάθε άλλη λύση και ζητάμε τόσο από την αρμόδια επιτροπή Ευρυτανίας να υιοθετήσουν το αίτημά μας στις προτάσεις τους που θα κάνουν προς την περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και στη συνέχεια η Περιφέρεια προς το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, και αν αυτό δεν γίνει αποδεκτό, το Κοινοτικό μας Συμβούλιο μαζί με τους κατοίκους της Κοινότητας Μικρού Χωριού θα αντιδράσουμε δυναμικά όπως εμείς θα κρίνουμε».

Μετά την ανάγνωση της επιστολής ο κ. Κουτσούκης επεσήμανε ότι η ΤΕΔΚ δεν έκανε χρήση των ορίων που προβλέπει το Πρόγραμμα, το οποίο αναφέρει ότι ο αριθμός των ενοτήτων μπορεί να είναι ξεκινώντας από τον αριθμό των Συμβουλίων Περιοχής του Νομού (επτά στην Ευρυτανία) μέχρι το ανώτερο δεκατέσσερα, και μ'αυτό τον τρόπο να συμπεριλάβει και την ενότητα Μικρού Χωριού, Δερματίου, Νοστίμου και Χελιδόνας. Αντίθετα η Διοικούσα Επιτροπή της ΤΕΔΚ αποφάσισε για έντεκα ενότητες, καταργώντας τις τρεις και μέσα σ'αυτές ήταν και του Μικρού Χωριού.

Αντί για ένταξη του Μικρού Χωριού μαζί με τις άλλες τρεις κοινότητες στη δεύτερη ενότητα και την ένταξη του Μεγάλου Χωριού μαζί με άλλες επτά κοινότητες στην τρίτη ενότητα, όπως προέβλεπε το Π.Δ. 311/88, προτείνει συνένωση των δυο ενοτήτων που θα απαρτίζεται από έντεκα κοινότητες ως «Ενότητα Δήμου Ποταμιάς». Η απόφαση αυτή όπως τόνισε ο Πρόεδρος της Κοινότητας χαρακτηρίζεται «ανέφικτη» και οι αντιδράσεις εκδηλώθηκαν από μέρους του τόσο με επιστολή διαμαρτυρίας που κοινοποιήθηκε στους ενδιαφερόμενους φορείς όσο και με προσωπικές παραστάσεις στους αρμόδιους.

Κλείνοντας την αναφορά του σε αυτό το ακανθώδες θέμα, τόνισε ότι οι οριστικές αποφάσεις θα ληφθούν από το Υπουργείο, ενώ ανέφερε ακόμη ότι προβλήματα με τις συνενώσεις έχουν ήδη δημιουργηθεί σε όλα τα χωριά της Ευρυτανίας.

Ακολούθησε συζήτηση και παρεμβάσεις των παρευρισκομένων για το θέμα του αποχετευτικού που συνεχίζει να δημιουργεί πολλά προβλήματα μεταξύ του Μικρού και του Μεγάλου Χωριού, στη θέση της ταβέρνας στη διασταύρωση. Απαντώντας σε σχετική ερώτηση ο Πρόεδρος της Κοινότητας διευκρίνισε ότι το γήπεδο ποδοσφαίρου ανήκει στο Μικρό Χωριό αν και η περιοχή ανήκει στο Μεγάλο Χωριό, και στη συνέχεια το μεγάλο θέμα της συνένωσης απασχόλησε τη Γενική Συνέλευση με γνώμες οι οποίες εκφράστηκαν από τους παρισταμένους και διευκρινίσεις που δόθηκαν για τις επιπτώσεις της, ενώ ζητήθηκε και η βοήθεια της Αδελφότητας. Για το ίδιο θέμα ανεγνώσθη υπόμνημα του κ. Κλεομένη Κουτσούκη προς τη Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας και αποφασίστηκε να συνταχθεί και να αποσταλεί υπόμνημα προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Η Γενική Συνέλευση ολοκληρώθηκε με την εκλογή εφορευτικής επιτροπής και τη διενέργεια των αρχαιρεσιών για την εκλογή των νέων οργάνων της Αδελφότητας.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ
«Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΟ 7/5/1995 ΕΩΣ ΚΑΙ 17/5/1997

ΕΣΟΔΑ

1) Υπόλοιπο προηγούμενης περιόδου	3.755.404
2) Συνδρομές μελών και συνδρομές για το περιοδικό «Μικροχωρίτικα Γράμματα»	1.259.461
3) Δωρεές	
α) Δωρεές εις μνήμη	4.295.626
β) Δωρεά Ζαφειρούλας Γεραγά	2.500.000
γ) Δωρεά Αωνύμου	480.000
4) Διάφορες άλλες δωρεές	230.000
5) Τόκοι καταθέσεων	925.675
6) Συνεστίαση 17/2/97	184.000

Σύνολο 13.630.266

ΕΞΟΔΑ

1) Συμμετοχή μας στην επισκευή του ΙΝ της «Μεταμόρφωσης του Σωτήρος με:	
α) Δωρεά της Ζαφειρούλας Γεραγά	2.500.000
β) Αωνύμου προσφορά	480.000
γ) Των άλλων μελών μας	1.420.000
2) Συμμετοχή μας στην επισκευή του Ι.Ν. του «Αγίου Ιωάννου (2η δόση)	50.000
3) Για την επισκευή Καμπαναριού μέχρι σήμερα- (οφείλουμε ακόμη 1.000.000)	1.796.500
4) Δημοτικό Σχολείο Μικρού Χωριού (δώρα, ενίσχυση εκδρομών, βιβλία, μπασκέτες)	518.715
5) Κοινότητα Μικρού Χωριού (καθρέπτες οδών - FAX)	320.000
6) Ενίσχυση του νεοϊδρυθέντος Αθλητικού Ομίλου	200.000
7) Περιοδικό «Μικροχωρίτικα Γράμματα, (τεύχη 58-59-60-61)	1.428.900
8) Υποτροφίες Ευρυτανών Φοιτητών μέσω Πανερυτανικής Ενώσεως	100.000
9) Πνευματική Γωνία	567.246
10) Γενικά έξοδα	173.688
Σύνολον δαπανών	9.555.049
Υπόλοιπον Ταμείου	4.075.217
	<u>13.630.266</u>

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αθανασόπουλος Ιωαν., Βίγλας Ν., Δερματάς Σπ., Κεράνης Αθαν., Κουτσούκη Αιμ., Κρίκος Δ., Λιάπης Π.

ΕΞΕΛΕΓΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βονόρτα Μαργ., Δημόπουλος Χρ., Κρίκος Σπ.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ
«Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ 19/5/97 - 19/5/99

ΕΣΟΔΑ

1) Υπόλοιπο προηγούμενης	4.075.217
2) Συνδρομές μελών και συνδρομές για το περιοδικό «Μικροχωρίτικα Γράμματα»	1.100.000
3) Δωρεές εις μνήμη θανόντων	1.500.000
4) Διάφορες δωρεές	1.000.000
5) Συνεστίασεις	400.000
6) Τόκοι και καταθέσεις σε Τράπεζες	<u>600.000</u>

Σύνολον 8.675.217

ΕΞΟΔΑ

1) Υπόλοιπο για την εξόφληση των εργασιών στο καμπαναριό	1.000.000
2) Πνευματική Γωνία	1.300.000
3) Συντήρηση Ναών Μικρού Χωριού	500.000
4) Εκδοση περιοδικού «Μικροχωρίτικα Γράμματα»	1.600.000
5) Γενικά έξοδα	300.000
6) Υποτροφίες Ευρυτανών Φοιτητών μέσω Πανερυτανικής	100.000
7) Δημ. Σχολείο Μικρού Χωριού	200.000
8) Αθλητικός Όμιλος Μικρού Χωριού	200.000
9) Διάφορα έργα στο Μικρό Χωριό	<u>800.000</u>
	<u>6.000.000</u>

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αθανασόπουλος Ιωάν., Βίγλας Ν., Δερματάς Σπ., Κεράνης Αθαν., Κουτσούκη Αιμ., Κρίκος Δ., Λιάπης Παντ.

Οργασμός έργων στο Μικρό Χωριό

Από τις εργασίες της κατασκευής αποστραγγιστικών αυλακιών στο επάνω από το μέρος του παλαιού οικισμού -με δαπάνη και ευθύνη του Δασαρχείου Ευρυτανίας και κατασκευαστή τον Μικροχωρίτη εργολάβο κ. Τάσιο-.

Από τα αποστραγγιστικά έργα

Τα κιγκλιδώματα από την πλατεία μέχρι το καμπαναριό και σωρός από πλάκες που προορίζονται για την πλακόστρωση του διαδρόμου από το καμπαναριό μέχρι την είσοδο της εκκλησίας. Πρόκειται για δύο ευγενικές προσφορές και δαπάνες του Γιώργου Παπαθανασίου

- Από τις εργασίες συντήρησης του καμπαναριού.

- Από τις εργασίες στην εκκλησία της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος
στους θόλους και στη σκεπή.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Κοινότητα ΨΙΑΝΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ και ο Σύλλογος «ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ» σας
προσκαλούν την Κυριακή 13 Ιουλίου 1997 στα Ψανιά Ευρυτανίας, να παραβρεθείτε στα
αποκαλυπτήρια της προτομής του Δάσκαλου - Λογοτέχνη ΓΙΑΝΝΗ ΒΡΑΧΑ.

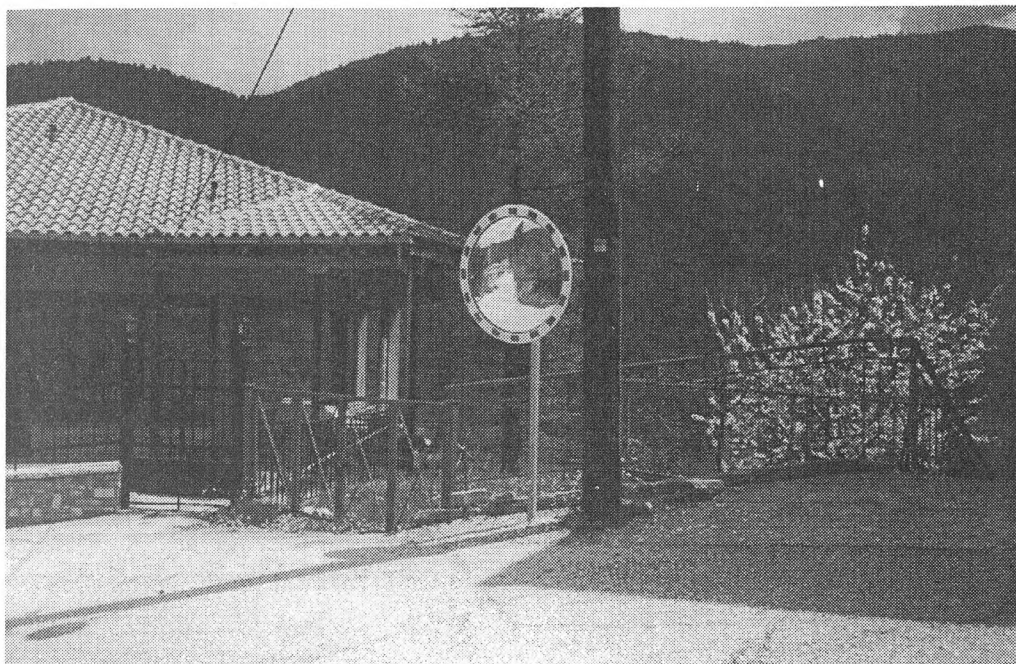
Για την Κοινότητα
Ο Πρόεδρος
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι. ΜΕΝΤΖΗΣ

Για τον Σύλλογο
Ο Πρόεδρος
ΧΡΗΣΤΟΣ Α. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Στο βάθος

Στο βάθος του παραθύρου κεντάει γαλάζιο ατλάζι
και μες στη μέση φουντωτό μαλαματένιο πεύκο
και στον μαβί τον ίσκιο του κοπάδι έχει σταπλίσει
με πρόβατα μεταξωτά και μαργαριταρένια.
Πιο πέρα λιόδεντρα αργυρά, πηλαγίες και κορφοβούνια,
τ' απόκοντα μενεξελιά, τ' απόμακρα γεράνια
και πίσω απ' όλα ο ουρανός βαθύς και φωτισμένος.
Ένα πουλάκι φτερουγίζει και λέει το λάλημά του,
λόγον παμπάλαιον και γλυκόν σαν μέλι από κερήθρα.
Και μέσα 'ναι η Αγάπη μου και συγυράει το σπίτι.

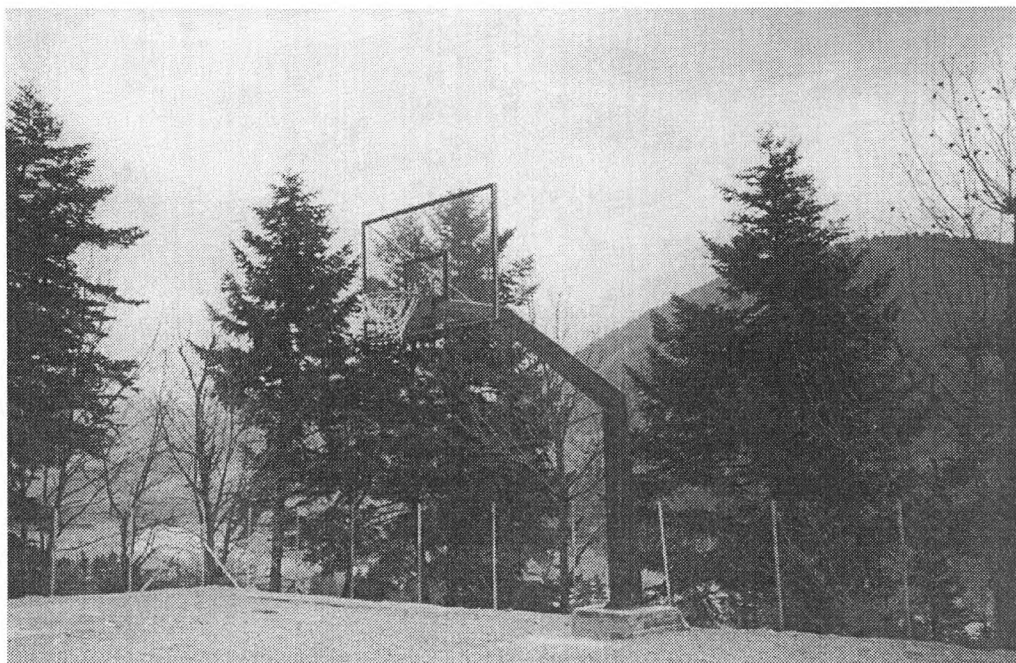
Βασίλης Ρώτας

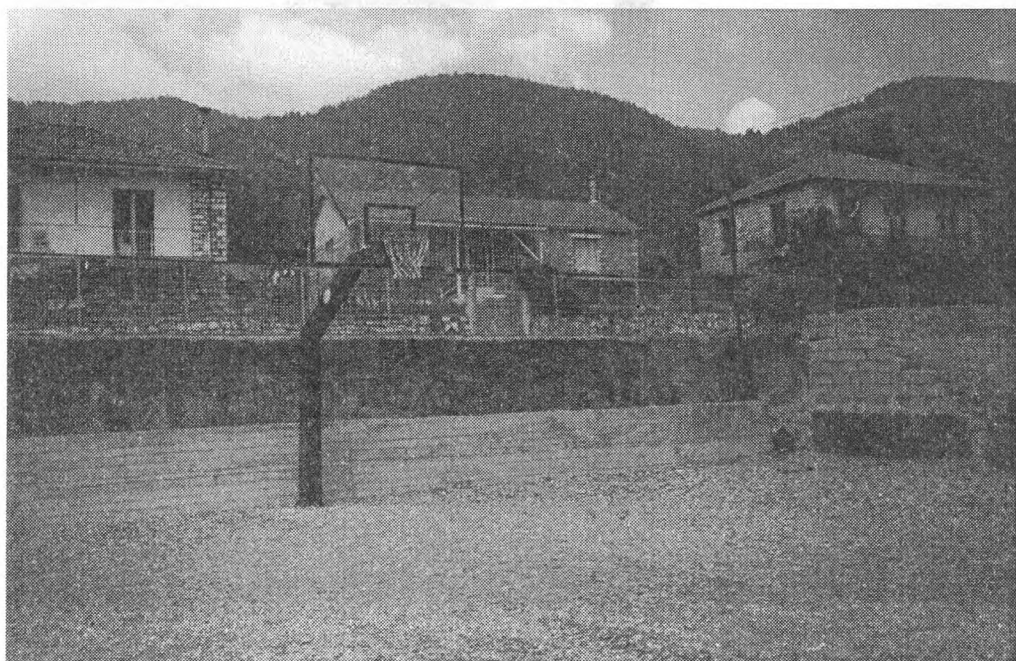
*Καθρέφτης οδικής κυκλοφορίας για την αποφυγή ατυχημάτων
μπροστά στο σπίτι του π. Νίκου Αζακά.*

Καθρέφτης οδικής κυκλοφορίας σε άλλο σημείο του δρόμου μέσα στο χωριό.

Μπασκέτες στο προαύλιο του Δημοτικού Σχολείου.

Η συνεστίαση της Αδελφότητας Μικροχωριτών « Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος» στις 14 του Φλεβάρη 1997

Με μεγάλη συμμετοχή Μικροχωριτών και φίλων του Μικρού Χωριού έγινε η καθιερωμένη συνεστίαση της Αδελφότητας που τη γιόρτασε σε ταβέρνα της Πλάκας στις 14 του Φλεβάρη.

Η αίθουσα από νωρίς γεμάτη από τους Μικροχωρίτες και τους φίλους τους που συναντήθηκαν σε αίθουσα χαράς που είχαν να συναντηθούν από πρόπερσι. Οι συναντήσεις μέχρι τώρα είχαν γίνει σε δυσάρεστες στιγμές.

- Στιγμιότυπο από τη συνεστίαση της Αδελφότητας Μικροχωριτών στις 14 του Φλεβάρη στην πλακιώτικη «παλιά Ταβέρνα του Κρητικού».

Μια πολλή ζεστή βραδιά που επεκράτησε χορός και κέφι που απήλαυσαν το καλό φαγητό, τη ζωντανή μουσική, το κλαρίνο και χόρεψαν σαν να ευρίσκονταν σε μια από τις πλατείες του χωριού. Με λίγα λόγια απευθύνθηκαν στους παρευρισκόμενους ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Κεράνης και ο Πρόεδρος της Αδελφότητας κ. Κουτσούκης και τους ευχήθηκαν καλή διασκέδαση. Το κέφι και η χαρά κράτησε ως τα μεσάνυχτα. Με την ευχή και του χρόνου να είμαστε όλοι παρόντες στη χαρά και με ακόμη μεγαλύτερη συμμετοχή.

Στον κάμπο

Μοσχοβολάει το χαμομήλι
σεμνό κι αγνό στον κάμπο εκεί,
σα νάναι απόψε η μαγική
βραδιά του ερωτικού μου Απριλίου.

Ω, έλα να τρέξουμε εκεί κάτον,
στο χαμομήλι πάλι εμείς,
με τον αγέρα της ορμής,
σαν νικητές κάποιον θανάτου!

Παν. Ταγκόπουλος

Από τον Τουριστικό ΟΔΗΓΟ ΚΡΑΝΙΩΤΗ 1956

Το παράδειγμα του Μικρού Χωριού είναι μοναδικό στην Ελλάδα. Πριν τρία χρόνια ήταν απλώς ένα συνηθισμένο χωριό της Ευρυτανίας. Απομονωμένο οδικώς απ' την πρωτεύουσα του νομού, το Καρπενήσι, κτισμένο στην αρχή πυκνού δάσους ελάτων, δεν φαινότανε να έχει μεγαλύτερες φιλοδοξίες απ' τους άλλους κοντινούς οικισμούς.

Σήμερα όμως, το Μικρό Χωριό, με τα 110 σπίτια του και τις 350 ψυχές του, έχει χαράξει πιά ένα νέον προορισμό. Πιστεύει ότι πολύ σύντομα θα έρθη η μέρα, που το πενιχρό εισόδημα των κατοίκων του απ' την υλοτομία, την κτηνοτροφία και την γεωργία θα ενισχύεται κάθε χρόνο γενναία απ' την τουριστική προκοπή του.

Αλήθεια, η πρόβλεψις αυτή γίνεται ήδη πραγματικότητα. Το Μικρό Χωριό έχει κοινοτικό ηλεκτροφωτισμό, ξενοδοχείο πρώτης τάξεως, εστιατόριο, διαθέτει δε και καμμία δεκαπενταριά σπίτια, που έχουν διαρρυθμισθή κι ευπρεπισθή για να ενοικιάζονται σ' εκδρομείς και παραθεριστάς.

ΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ

Το σημερινό θαυμάσιο κοινοτικό ξενοδοχείο, που κτίσθηκε από προσφορές σε είδος των κατοίκων, από δωρεές των ξενιτευμένων στην Αμερική Μικροχωριτών και από πιστώσεις των κονδυλίων ανοικοδομήσεως, αποτελείται από τρεις ορόφους: Στον πρώτον όροφο (απ' την μεριά του κεντρικού δρόμου είνε υπόγειος) στεγάζονται το γραφείο της Κοινότητας, η κοινοτική βιβλιοθήκη, κοινόχρηστα αποχωρητήρια κ.τ.λ.

Στον ισόγειον όροφο υπάρχουν η αίθουσα του εστιατορίου και οι βοηθητικοί χώροι του, που επαρκούν για την ταυτόχρονη εξυπηρέτησι 150 ατόμων.

Το πάνω πάτωμα έχει έξι δίκλινα δωμάτια, ιματιοθήκη, ευπρεπέστατο αποχωρητήριο κ' ένα πρώτης τάξεως θάλαμο λουτρού, εφωδιασμένον με ηλεκτρικών θερμοσίφωνα και άλλα χρειώδη.

Οι πόρτες και τα παράθυρα των δωματίων και του παραπολύ ευρυχώρου διαδρόμου αστράφτουν απ' τους αλλεπάλληλους ελαιοχρωματισμούς. Τα κρεβάτια είνε ολοκαίνουργια κι αναπαυτικά. Τα στρώματα - καινούργια και αυτά - φτιάχτηκαν από έμπειρα χέρια Αθηναίων τεχνιτών. Τα σεντόνια κάτασπρα, οι κουβέρτες - μη ξεχνάτε ότι και κατά τον Αύγουστον είνε απαραίτητη η κουβέρτα σ' αυτά τα ύψη - μαλακές και ζεστές. Μέσα σε κάθε δωμάτιο υπάρχει πορσελάνινος νιπτήρας με τρεχούμενο νερό.

Όλα μέσα στο κτίριο μαρτυρούν πολιτισμό και ανθρωπιά.

Τιμή του δικλίνου δωματίου με όλες τις επιβαρύνσεις δρχ. 48.

Ενοίκιο πολύ καλού δικλίνου δωματίου σπιτιού δρχ. 400-500 τον μήνα, ή 15-22 δρχ. την ημέρα.

ΤΡΟΦΙΜΑ

Το εστιατόριο έχει καλόν μάγειρο και παρασκευάζει φαγητά με αγνά υλικά. Το Σαββατοκύριακο πίνουνται κρέατα, κοκορέτσια, σπληνάντερ, γαρδούμπες κ.τ.λ. Τιμές: εντράδες δρχ. 10, λαδερά 3, ζυμαρικά 3, ψητά 12. Όταν πρόκειται

Στο Δασκαλό μου Αριστείδη Γιουρνά

Αδύναμος, χλωμός...
Το πρόσωπο οργωμένο απ' την αδηφάγα αρρώστια...
Το βλέμμα άτονο, λυπημένο, απλανές.. Κάτι σαν άβυσσος...
Φωνή ίσα που'βγαινε απ' τα χείλη,
κάτι σα θρόισμα αγεριού που ξεψυχάει στα κλώνια του έλατου...
Πώς γονάτισε έτσι το λιοντάρι!...
Πώς δίπλωσε τις φτερούγες ο αετός!...
Σε χαιρέτησα!... Μου έγνεψε απλά...
Μ'ένα σπάσιμο του προσώπου σε μια προσπάθεια χαμόγελου...
- Πώς είσαι, Δάσκαλέ μου;
Δάσκαλέ μου!... Η μαγική λέξη... Η λέξη ίαμα...
Στ' άκουσμά της θέριεψες! Τα μάτια άστραψαν!...
Κι η φωνή; Μια φωνή απ' τα παλιά!...
Αυτή που μετουσίωνε τη φλόγα της καρδιάς σε λόγο!...
Που μας αιχμαλώτιζε και μας δονούσε!...
Μου μίλησες για τα παλιά..
Οχι για τ' αετοβούνια που περιδιάβαινες δρασκελώντας τα...
Ούτε γι' αγάπες, για χαρές και πανηγύρια,
Δάσκαλε, πρωτοχορευτή!...
Οι τελευταίες σου στιγμές δοσμένες σ' ό,τι ήσουν δοσμένος...
Φτερούγισμα σε θύμησης κι αναδρομές σε κείνους και σε κείνα
που ήταν όλη σου η ζωή!...
Σε κείνους και σε κείνες π'ανάλωσες το είναι σου...
Που σμίλεψες περίτεχνα μ' αγάπη και με πάθος...
Αγάλματα ολοζώντανα και προτομές που σε θυμούνται...
Και Σε θυμίζουν!...
Δάκρυα πλημμύριζαν τα μάτια σου
κι έβρεχαν κι άστραφταν μαζί!...
Και ξαφνικά μου φάνηκες πελώριος και πάλι!...
Όπως παλιά, όπως πάντα!...
Ετσι όπως σε ήξερα!..
Κι έτσι, όπως θα σε θυμάμαι!...

Γιώργος Τσατσαράγκος

για πολυμελή εκδρομική ομάδα είναι καλύτερο να προειδοποιείται τηλεφωνικώς το εστιατόριο για να ετοιμάζη ανάλογα φαγητά.

Υπάρχουν μπακάλικοι και μπορεί κανείς να προμηθευτεί φυτίνη, μαργαρίνη, σαρδελλάκια κονσέρβα κ.τ.λ., γάλα φρεσκοτάτο κι' ολόπαχο, μοσχάρι κρέας προς 28-30 δρχ. την οκά,

αρνίσιο 26, φρέσκο βούτυρο 46, εκλεκτή ντόπια φέτα τυρί 24 κ.τ.λ.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το Μικρό Χωριό εξυπηρετείται λεωφορειακώς μέσω Καρπενησίου. Το εισιτήριο έχει εφτάμιση περίπου δραχμές και η διαδρομή κρατάει επί 30-40 λεπτά της ώρας.

Χριστούγεννα 1996: Τα κάλαντα από τους μαθητές του σχολείου.

Τα νιάτα

Μια γλυκά, μελαγχολική κι ας είναι, είναι χαρά
στον πλεγμένο από τα χρόνια τα φευγάτα,
να βλέπει ένα χαμόγελο σε χείλη δροσερά
που φωτίζει περαστικό τη στράτρα
Α! Τί ωραία τα νιάτα!

Υγεία, ζωή και χρυσή μοίρα και καλή καρδιά
στην ξανθογάληνη παιδούλα και στη μαυρομάτα,
στ' αθλητικά κορμιά, στ' αγόρια, στα γερά παιδιά,
που μεστώνουν περαστικά τη στράτα.
Α! Τι ωραία τα νιάτα!

Χαράστα, που ακατάδεχτα, καθάρια, λατρευτά,
και από λογής ταξίματα κι ονειράτα χορτάτα,
ο κόσμος όλος είν' αυτά, πιστεύουν, και γι' αυτά
και τ' άλλα υπάρχουν γύρω τους, το σπίτι, η αγάπη, η στράτα.
Α! Τί ωραία τα νιάτα!

Κωστής Παλαμάς

Από την διανομή των Χριστουγεννιάτικων δώρων στους μαθητές του σχολείου από τον Πρόεδρο της Αδελφότητας κ. Αθαν. Κεράνη.

Οι ακραίοι φρουροί του χωριού μας

8. Ο Αη Σώστης

Γράφει ο Κλ. Κουτσούκης

Περιοχή με ιστορικό ενδιαφέρον

«...ερχόμενος δε έως μίαν υψηλήν σκοπίαν της οδού, εκεί όπου είναι τώρα ένα ερείπιον παρεκκλήσιον της Θεοτόκου εκουράσθησαν όλοι, όθεν έβαλαν εκεί έσω την Αγίαν Εικόνα και εκάθησαν να αναπαυθώσι ολίγον εκεί δε απεκοιμήθησαν και αναστάντες δεν νύρον την Αγίαν Εικόνα...» (Φυλλάδα Θαυμάτων της Προυσιώτισσας, 1814).

Το ιστορικό ξωκκλήσι του Αη Σώστη, με την γύρω του επιβλητική σε θέα περιοχή, αποτελούν τον πιο σημαντικό, ως τώρα, ιστορικό χώρο του

Δεκέμβρη 1942 ανάμεσα στα γυναικόπαιδα του Χωριού, που κατέφευγαν να σωθούν στη σπηλιά «Μπλουρέντζα», ήμουν κι εγώ, ξεκομμένος από τη μάνα μου, που πανικόβλητη, μέσα στο φευγιό, έτρεχε από λάθος πληροφορία να με βρει αλλού στο γειτονικό χωριό την Καρύτσα. Όταν αργά το βράδυ ήλθε από την Καρύτσα και της είπαν ότι είμαι εκεί στη σπηλιά με βρήκε να κοιμάμαι κάτω, μπροστά στα πόδια του Μανθοπάνου.

Θυμάμαι ακόμη ότι ήταν φεύγοντας φθάσαμε στον Αη Σώστη νιώσαμε κάποια ασφάλεια, αλλά μετά που ανηφορίσαμε στη «Φτελιά» για να πάμε

Επιβλητικός και πανέμορφος τόπος με την ήρεμη φύση που συντροφεύει τον Αη Σώστη.

Μικρού Χωριού, με πιθανές, ίσως, προεκτάσεις στα βάθη της Ευρυτανικής ιστορίας. Για τον λόγο αυτό θεωρώ σκόπιμο να επεκταθώ περισσότερο περικλείοντας εδώ και μερικές προσωπικές μου ενθυμήσεις που συνδέουν το ερευνητικό ενδιαφέρον μου για τον Αη Σώστη και την περιοχή του.

Οι πρώτες μου ενθυμήσεις ανατρέχουν στα πρώτα χρόνια της κατοχής. Τότε, το πρωινό της 18

στην «Μπλουρέντζα» μας είδαν οι Ιταλοί με τα κυάλια από το Μεγάλο Χωριό κι άρχισαν να βάζουν με τα πολυβόλα εναντίον μας.

Αργότερα ο Αη Σώστης για μένα και τους συνομήλικούς μου συνδέθηκε με την πασχαλινή γιορτή της Ζωοδόχου Πηγής στη μνήμη της οποίας άλλωστε είναι αφιερωμένο το ξωκκλήσι αυτό. Την ανοιξιάτικη αυτή μέρα συνηθίζαμε στην

μεγάλη λάκκα του Αν Σώστη να πετάμε τα χάρτινα «χελιδόνια» στο ελαφρό αεράκι ενώ οι ζωηρές παιδικές μας φωνές επισκίαζαν τα τιτιβίσματα των πουλιών που έφκιαχναν τις ανοιξιάτικες φωλιές τους στα δέντρα γύρω μας.

Μια άλλη φορά, στην διάρκεια του εμφύλιου πολέμου, χάσαμε ένα όμορφο κατσίκι, που το λέγαμε «Βάγια». Αλωνίζαμε, με τον αδελφό μου Αλέκο, επί ώρες την περιοχή, παρακαλώντας βουρκωμένοι τον Αν Σώστη να μας το φέρει πίσω. Είχε νυχτώσει για τα καλά, όταν το ακούσαμε να βελάζει και κάποια στιγμή πρόβαλε

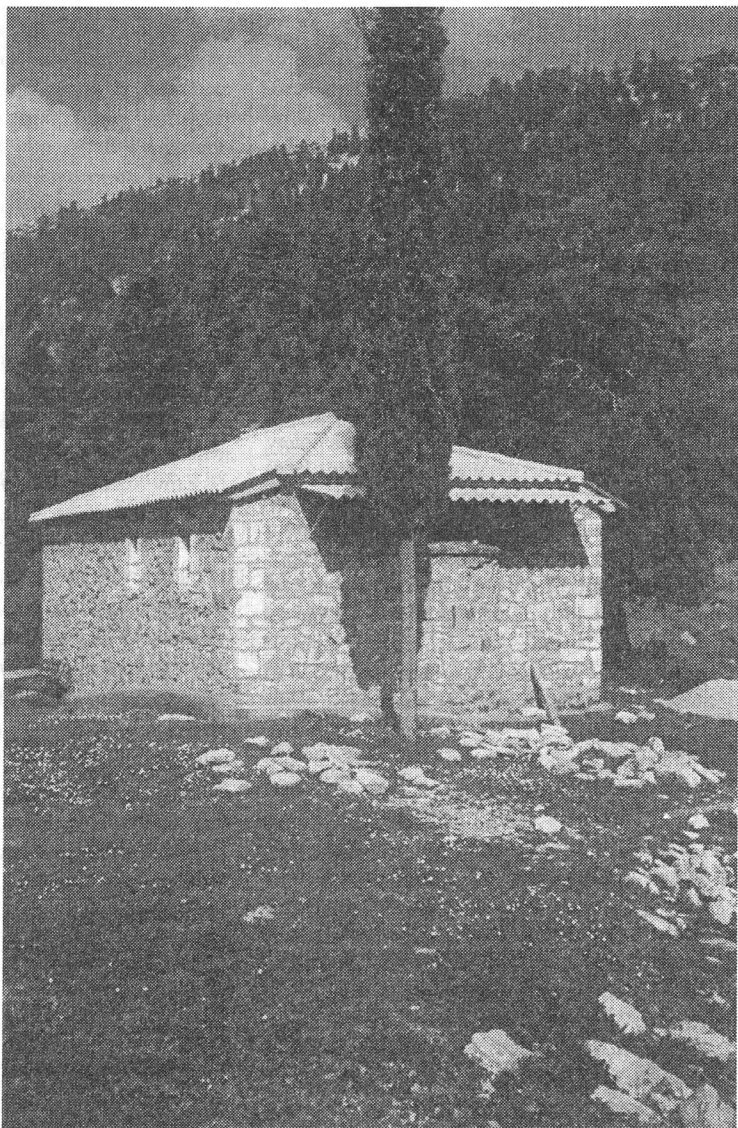
μέσα απ' τα «Θανασά-λωνα» (λόγγος) κι έτρεξε προς το μέρος μας.

Η μοναδική ομορφιά του τοπίου καθιστά τον Αν Σώστη όχι μόνο τόπο προσκυνήματος και αξιοθέατο για περίπατο και επίδειξη σε φίλους αλλά και κατάλληλο χώρο για μελέτη και περισυλλογή. Ως τέτοιο χώρο τον χρησιμοποιούσα στην διάρκεια των φοιτητικών μου χρόνων (δεκαετία του 60), ως ότου μια μέρα φούντωσε τις υποψίες μου για το ιστορικό του παρελθόν, ότι δηλ. κρύβει ένα κομμάτι ιστορίας.

Για την ιστορικότητα της περιοχής συγκλίνουν ο μύθος, η παράδοση και η ιστορία. Επιστέγασμα και των τριών είναι η τεκμηρίωση που στηρίζεται στο υλικό που τυχαία κατά καιρούς έρχεται στην επιφάνεια. Ευτυχώς υπάρχει και κάποιο μέρος του που προέρχεται από δειγματοληπτική συστηματική ανασκαφή για την οποία έχομε γράψει παλαιότερα. Σήμερα η περιοχή χωρίζεται στα δύο από τον δρόμο που διαμορφώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 50. Στο επάνω μέρος δεξιά, όπως αναβαίνομε, είναι η λάκκα, η οποία είναι πάντα πράσινη αν και δεν καλλιεργείται. Αυτό καθιστά αναγκαία την διερεύνηση του εδάφους της, που θα πρέπει να ήταν ο χώρος της παλιάς εκκλησίας της Θεοτόκου, που αναφέρει η Φυλλάδα Θαυμάτων της Προουσιώπισσας (1814). Στις άκρες της υπάρχουν ακόμη ίχνη θαμμένου κτίσματος με διάφορα σκεύη που έρχονται στην επιφάνεια, όταν ξεκόβουν τα χώματα.

Η αριστερή πλευρά (ανατολική) αρχίζει από το ξωκκλήσι του Αν Σώστη κι εκτείνεται μέχρι τον αυχένα, ο οποίος τον χωρίζει από την βραχώδη προέκταση τα «Τσουκάρια». Η τρίτη αυτή περιοχή μετά από ένα στενόμακρο πλάτωμα φθάνει ως το ποτάμι τον Καρπενησιώτη και με την αντίκρυ προέκταση της Καλλιακούδας, δημιουργεί την τοποθεσία «κλειδί». Λίγο πιο κάτω στον παράλληλο προς το ποτάμι δρόμο και σε Μικροχωρίτικο σύνορο βρισκόταν ένα προσκυνητάρι της Παναγίας, το πρώτο που συναντούσαν όσοι πήγαιναν για την Προυσιώπισσα. Το φρόντιζε για δεκαετίες, ώσπου πέθανε στα 90 της, η Τσιγαρδοδημήτρα. Σήμερα μετατοπίστηκε στην άλλη μεριά του δρόμου, που είναι της Καρύτσας σύνορο! Στο ανατολικό αυτό τμήμα της περιοχής στην διάρκεια του εμφυλίου πολέμου ανασκάφθηκαν πολλά σημεία του για να γίνουν ταμπούρια από τους μαχόμενους. Ίσως αυτά τα αντικείμενα αρ-

χαιολογικής αξίας που έρχονταν στην επιφάνεια άνοιξαν την όρεξη και αυξήθηκαν τα «αμπριά». Σήμερα υπάρχουν ίχνη τους από τις πέτρες που είναι σωρευμένες. Ως τότε η περιοχή καλυπτόταν από τις καλύβες των τσοπαναράιων, που ό,τι εύρισκαν το κρεμούσαν ή το χρησιμοποιούσαν μαζί με τ' άλλα σκεύη στο πρόχειρο νοικοκυριό τους. Έτσι άθελά τους διέσωσαν μερικά, που έχουν μικρή, ίσως, αρχαιολογική αξία αλλά σημαντική για την ιστορία του Μικρού Χωριού και της περιοχής του.

Η εκκλησιά του Αν Σώστη

Η παράδοση του Χωριού συνδέει την ανέγερση του Αν Σώστη με το «σώσιμο» της Παναγιάς Προυσιώπισσας, τον καιρό της εικονομαχίας. Όταν ήλθαν από την Προύσα να την πάρουν από κει που πρωτοβρέθηκε, δηλ. στον βράχο του Προυσσού και γύριζαν πίσω με την εικόνα της Παναγιάς, σταμάτησαν εδώ στη θέση του Αν Σώστη να ξεκουρασθούν. Η Παναγιά ξέφυγε από την φρουρά του άρχοντα ιδιοκτήτη και μέσα από το Τύπωμα ξαναγύρισε οριστικά πίσω στην σημερινή θέση της στο Μοναστήρι του

Προυσσού. Στους γύρω βοσκούς ένα «φωτάκι» τους κράτσοε άυπνους κι εκεί που το είδαν έχτισαν αργότερα το εκκλησάκι της Θεοτόκου. Σύμφωνα με την Φυλλάδα Θαυμάτων αυτό βρισκόταν μάλλον στα δυτικά του σημερινού Αν Σώστη, προς την λάκκα αλλά στα 1814 ήταν ερειπωμένο. Στα 1870 όπως μας αφηγήθηκε ο αείμνηστος Τάκης Ν. Πολύζος, ο παππούς του Χαράλαμπος το αναστήλωσε στην σημερινή του θέση. Αυτό εξηγεί ίσως, και το ενδιαφέρον των σημερινών απογόνων του που το φροντίζουν με ιδιαίτερη κτητορική στοργή και προσοχή. Άλλωστε και ο αείμνηστος Παπαθανάσης το συμπαθούσε ιδιαίτερα. Ένα διάστημα ενδιαφέρον έδειξαν και οι οικογένειες των Δημοπουλαίων και Κοκκαλαίων, που φαίνεται γύρω στα 1920 χρηματοδότησαν την ανακαίνισή του. Τότε εμφανίζονται οι εικόνες του Τέμπλου, που είναι φιλοτεκνημένες από τον ζωγράφο Λαμίας, Σαραφιανό. Πριν λίγα χρόνια μερικές απ' αυτές αφαιρέθηκαν από κάποιον ιερόσυλο αλλά ο εφημέριος του Χωριού και οι κήτορες φρόντισαν να αντικατασταθούν από καινούργιες που φιλοτέκνησε ο Μεγαλοχωρίτης ζωγράφος-αγιογράφος Ι. Τζαμάρας (1985). Από τότε φαίνεται ξεκίνησε νέα ανακαινιστική προσπάθεια που οδήγησε στην ενίσχυση με τοικοποιία του περιβολού, της στέγης και των πλαγινών τοίχων της εκκλησιάς. Δυστυχώς όμως οι κατά καιρούς ανακαινιστικές προσπάθειες δεν άφησαν πουθενά μια χαραγμένη σε πλάκα χρονολογία ή τα ονόματα των κτητόρων. Εξ άλλου η λαδομπογιά ή το ασβεστοκονιάμα που μπήκε σε ορισμένα σημεία της πρόσοψης εξαφάνισε κάποια ίχνη που υπήρχαν. Η «σούμελη» πέτρα τρίβεται εύκολα και με το πέρασμα του χρόνου χάνονται τα σκαλίσματα. Ωστόσο, στην ανατολική εξωτερική γωνία του ιερού σε μια τέτοια πέτρα, με δυσκολία διαβάζομε μια χρονολογία που πρέπει νάναι (1870) ή (1880) με κάποια ίχνη πελεκητού σταυρού. Χρειάζεται γι' αυτό να ενισχυθεί από το χέρι ενός έμπειρου τεχνίτη. Πίσω από το Ιερό προστέθηκε τελευταία πάνω σε δύο σιδεροπάσσλους με στέγαστρο ένα καμπανάκι δωρεά Στ. Γεωργούλη, εις μνήμην Κωστάντως Γεωργούλη (1991).

Αψευδής βέβαια μάρτυς της ιστορίας της εκκλησιάς και της περιοχής είναι το υπεραιωνόβιο πουννάρι «δένδρο» που βρίσκεται στην βορειοδυτική πλευρά και δίνει ιδιαίτερη γραφικότητα στο τοπίο. Σε απόσταση πέντε μέτρων

περίπου από την ακρησιμοποίητη σήμερα είσοδο, ξεπερνάει δύο και τρεις φορές σε ύψος την εκκλησιά. Η κυρία είσοδος στα δυτικά σκεπάζεται από μικρό υπόστεγο με δύο καθιστικά αριστερά - δεξιά, που ξεκουράζουν τον προσκυνητή και προστατεύουν συνάμα από τις καιρικές συνθήκες. Στα αριστερά της πελεκητής εισόδου μέσα σε εσοχή υπάρχει η εικόνα της Ζωοδόχου Πηγής «Αφιέρωμα Αωνύμων Δεσποινίδων Μικρού Χωριού 1922, εργαστήριον Γ. Σαραφιανού, Λαμία» με ένα καντήλι μπροστά της που το ανάβουν οι περαστικοί προσκυνητές. Πάνω από την είσοδο υπάρχει άλλη πελεκητή εσοχή που φαίνεται ήταν υποδοχή για άλλη εικόνα ή κτητορική πλάκα.

Στην καταγραφή που κάναμε στα 1960 υπήρχαν 22 εικόνες απ' τις οποίες οι μισές ήσαν πάνω από το τέμπλο μεταξύ των οποίων κι αυτές που αντικαταστάθηκαν μετά την κλοπή τους. Η εικόνα της Ωραίας Πύλης, ο Μέγας Αρχιερεύς, είναι αφιέρωμα Νικολάου Δ. Πολύζου 1922 (Γ. Σαραφιανός). Ενώ μέσα στο Ιερό φθαρμένη διακρίνεται στο κέντρο η «Αποκαθήλωσης» (Αμβροσίου επισκόπου, Κων/νου ιερέως, Γεωργίου... (μνήμη τεθνεότων): Γεωργίου, Βασίλους, Ηλία, Γεωργίου, Καλλιόπης, Χαράλάμπος, Βασιλείου, Αικατερίνης, Αικατερίνης, Ελένης, Δημητρίου, Ολυμπιάδος, Παναγιώτου, Μαλαματίς, Κων/νου. Εικόνες από τον Αν Σώστη μετά από κάποια ανακαίνιση, ίσως, μεταφέρθηκαν στην Μεταμόρφωση για να την ενισχύσουν σε εικόνες όταν αυτή πρωτοχτίστηκε (1924). Μια τέτοια φαίνεται να είναι αυτή που εντόπισα σε εκείνη την καταγραφή που είναι η εικόνα της Ζωοδόχου Πηγής και γράφει «μνήσθητι του δούλου σου Χαράλάμπος εις μνημόσυνον αιώνιον 1883 Ιουνίου 10». Ίσως πρόκειται για τον Χαράλαμπο (Πολύζο) που προανέφερα, τον πρώτο κήτορα του Αν Σώστη (1870 ή 1880)*.

Σήμερα εκτός απ' την εορτή της Ζωοδόχου Πηγής (Θεοτόκου) στη μνήμη της οποίας είναι κτισμένη και σχετίζεται με την Παναγιά Προυσιώτισσα προστέθηκε και η γιορτή του Αγ. Σώζοντος που εορτάζεται στις 7 Σεπτεμβρίου.

* Για ότι έχει σχέση με τον Αν Σώστη και την περιοχή του περισσότερα μπορεί να βρει κανείς σε προηγούμενα τεύχη του περιοδικού «Μ.Γ.» καθώς και στο βιβλίο Κλ. Κουτσούκη, *Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας*, (1969), ιδιαίτερα στις σελίδες του 20-23 και 43-46.

Ο ΑΟΜΧ πήρε τελικά την τέταρτη θέση στο Πρωτάθλημα Α΄ Ερασιτεχνικής κατηγορίας Ευρυτανίας.

ΕΥΡΥΤΟΣ - Α.Ο.Μ.Χ. 2-2

Στις 23/11/96 διεξήχθη ο αγώνας Εύρυτος - Α.Ο.Μ.Χ., και το Μικρό Χωριό αποδυναμωμένο από άδικες αποβολές παικτών κατάφερε να πάρει το βαθμό της ισοπαλίας.

Τα γκολ από τον Α.Ο.Μ.Χ. πέτυχαν στο 35' με απευθείας χτύπημα φάουλ ο Ζήσιμος Φώτης και στο 85' ο Τσέκας Αντώνης.

Α.Ο.Μ.Χ. - Α.Ε. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ 5-2

Ο Α.Ο.Μ.Χ. επέστρεψε στις νίκες, αποδίδοντας πολύ καλό ποδόσφαιρο συνέτριψε την εύκολη αντίπαλο Α.Ε.Κ. Τα γκολ πέτυχαν οι Τσέκας Αντώνης (3), Ζήσιμος Αναστάσιος και Μουτογιάννης Χρήστος.

ΣΕΛΛΑ - Α.Ο.Μ.Χ. 2-4

Στην τελευταία αγωνιστική του πρώτου γύρου ο Α.Ο.Μ.Χ. κέρδισε με το επιβλητικό 2-4. Τα γκολ πέτυχαν οι Βαστάκης Ιωάννης, Πλάκας Νίκος, Ζήσιμος Βασίλης, Τσέκας Αντώνης.

Α.Ο.Μ.Χ. - ΚΕΡΑΣΟΧΩΡΙ 6-1

Στην προεμέρα του δεύτερου γύρου το Μικρό Χωριό προσφέροντας ωραίο θέαμα κέρδισε με το εντυπωσιακό 6-1.

Οι σκόρερ ήταν Ζήσιμος Φώτης (2), Διγώνης Νίκος (2), Ματζηρίδης Σάββας, Λάμπρου Πάνος.

Α.Ο. ΠΟΤΑΜΙΑ - Α.Ο.Μ.Χ. 2-1

Ο Α.Ο.Μ.Χ. αν και προηγήθηκε πολύ νωρίς στο ντέρμπι της 11ης αγωνιστικής εντελώς αναπάντεχα δέχτηκε την ισοφάριση στα αμέσως επόμενα λεπτά, στη συνέχεια σ' ένα πολύ δυνατό δεύτερο ημίχρονο δέχθηκε το δεύτερο γκολ που διαμόρφωσε το τελικό σκορ. Το τέρμα για την ομάδα μας πέτυχε ο Διγώνης Νίκος.

ΔΟΞΑ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΥ - Α.Ο.Μ.Χ.

Ο Α.Ο.Μ.Χ. μακριά από γήπεδό του κατάφερε να κερδίσει παρά το αντιαθλητικό παιχνίδι του αντιπάλου του. Τα γκολ πέτυχαν οι Ζήσιμος Αναστάσιος, Διγώνης Νίκος, και Ζήσιμος Σωτήρης.

Α.Ο.Μ.Χ. - ΜΥΡΙΚΗ 2-1

Κάτω από αντίξοες καιρικές συνθήκες ο

Α.Ο.Μ.Χ. επιβλήθηκε δίκαια με σκορ 2-1. Το αποτέλεσμα θα ήταν ευρύτερο αν η ομάδα μας αξιοποιούσε μερικές από τις ευκαιρίες που της παρουσιάστηκαν. Για τον Α.Ο.Μ.Χ. σκόραραν οι Τσέκας Αντώνης και Ζήσιμος Φώτης.

Π.Ο.Π. (ΠΑΠΑΔΙΑ) - Α.Ο.Μ.Χ. 1-2

Η διαιτησία αυτή τη φορά δεν μπόρεσε να σταματήσει την ομάδα μας. Πραγματοποιώντας μια θαυμάσια εμφάνιση πήρε τους τρεις βαθμούς της νίκης, αν και η αντίπαλος είχε προηγηθεί με ανύπαρκτο πέναλτυ. Τα τέρματα πέτυχαν ο Διγώνης Νίκος και ο Ζήσιμος Φώτης.

Α.Ο.Μ.Χ. - Α.Π.Ο.Κ. 1-3

Αντιμετωπίζοντας τον πρωτοπόρο του πρωταθλήματος και πραγματοποιώντας μια θαυμάσια εμφάνιση ο Α.Ο.Μ.Χ. δυσκόλεψε αφάνταστα το αήττητο Α.Π.Ο.Κ. Την νίκη ο αντίπαλος την εξασφάλισε στον τελευταίο δεκάλεπτο. Το γκολ για τον Α.Ο.Μ.Χ. σημείωσε ο Τσέκας Αντώνης. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε και την μεγάλη συμβολή των φιλάθλων που έδωσαν ένα δυναμικό παρόν.

Α.Ο.Μ.Χ. - ΕΥΡΥΤΟΣ 2-2

Ο Εύρυτος αν και δεν πίστευε ότι θα αποσπάσει θετικό αποτέλεσμα πήρε τελικά το βαθμό της ισοπαλίας αφού το Μικρό Χωριό δεν απέδωσε τα αναμενόμενα. Σκόραραν για την ομάδα μας οι Ζήσιμος Αναστάσιος, Διγώνης Ν.

Α.Ε. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ - Α.Ο.Μ.Χ. 3-7

Με ένα εύκολο αντίπαλο ο Α.Ο.Μ.Χ. δεν δυσκολεύτηκε να πάρει τη νίκη. Τα γκολ πέτυχαν οι Διγώνης Νίκος (2), Τσέκας Αντώνης (2), Ζήσιμος Βασίλης, Βαστάκης Ιωάννης, Πρίμπας Ηλίας.

Α.Ο.Μ.Χ. - ΣΕΛΛΑ 5-6

Σε ένα παιχνίδι χωρίς βαθμολογικό ενδιαφέρον και αφού η θέση μας στην κατηγορία είχε κριθεί, ο Α.Ο.Μ.Χ. με πολλές ελλείψεις δεν κατάφερε να πάρει ένα θετικό αποτέλεσμα. Τα γκολ πέτυχαν οι Νάκας Γιώργος (2), Αζακάς Κώστας, Λάμπρου Πάνος και Ζήσιμος Σωτήρης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΖΟΥΦΡΑΣ - ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΝΙΑΣ

Ευχαριστούμε θερμά την ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ την ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ και όλους τους απανταχού Μικροχωρίτες και φίλους που προμηθεύτηκαν το ημερολόγιο του Αθλητικού Ομίλου του 1997.

Το Δ.Σ. του Α.Ο.Μ.Χ.

Απ' όσα θυμάμαι

Γράφει ο Σταύρος Γεωργούλης

Σήμερα θα καταπιαστώ με διάφορα μαζώματα από δω και από κει όπως μούρχονται στο νου για να γεμίσει η σελίδα. Σα να λέμε ένα είδος «κοκοσολόιμα». Και για κοιτάζτε αλήθεια τι περίεργο πράμα να θυμάμαι τι έγινε πριν από 60-70 χρόνια και να μη θυμάμαι τι έγινε χτες. Τέλος πάντων αυτό θέλει ειδική μελέτη και από ειδικούς. Ενώ εγώ τώρα θα καταπιαστώ με τα εύκολα κάνοντας αρχή από το ανεξάντλητο ...ανεκδοτολόγιο του γνωστού μας Μπάρμπα Σπύρου.

Ηταν η εποχή του Αλβανικού όπως επικράτησε να λέγεται, πολέμου και ορισμένα μέτρα για τα μετόπισθεν χρειάστηκε να εφαρμοστούν και στο χωριό κατόπιν ανωτέρων εντολών όπως συσκότιση, καμπάνες κ.λπ. Σε μια τέτοια περίοδο συνέπεσε ένα μεσημέρι στις ειδήσεις από το ραδιόφωνο που λειτουργούσε ακόμα στο χωριό να μεταδοθεί η είδηση ότι τα στρατεύματά μας κατόπιν σκληρού αγώνος κατάλαβαν την Κορυτσά και έπρεπε να πανηγυριστεί το γεγονός αναλόγως με πρώτη εκδήλωση καμπανοκρουσίες κλπ. Και αμ' έπος αμ' έργον. Οι θερμόαιμοι που τάκουσαν άρχισαν να χτυπούν τις καμπάνες σε ρυθμό συναγερμού και φαντάζεστε τι έγινε. Ξεσηκώθηκε όλο το Χωριό. Γυναίκες τρέχανε με τους τενεκέδες για να σβύσουν τυχόν πυρκαγιά και από στόμα σε στόμα μαθεύτηκε ότι έπεσε η Κορυτσά και η Κορυτσά άγνωστη στους πολλούς απ' τη γεωγραφία έγινε πάλι από στόμα σε στόμα...Γκορτσά και ως «γκορτσά» ήτανε γνωστή στο χωριό η ...αγριοαχλαδιά και άντε να βρης άκρη γιατί έπεσε και πως έπεσε η αγριοαχλαδιά και γιατί να χτυπούν γι'αυτό οι καμπάνες. Το βράδυ στο καφενείο σχολιάστηκε το γεγονός με διαφορετικές γνώμες αν έπρεπε να ξεσηκωθεί το χωριό ή όχι γιατί πολλοί χωριανοί βρίσκονταν στα χωράφια και γύρισαν τρέχοντας στο χωριό. Τη διαφορά ανέλαβε να λύσει αυτόκλητος όπως το συνήθιζε ο Μπάρμπα Σπύρος εξηγούνται με ένα ...καταλαβαίν' ός τι σύμφωνα με την άνωθεν εντολή «τις μικρές καμπάνες θα τις χτυπούσαμε για ... χαρωπά ειδήσεις και τη μεγάλη για πάσα λύπη και... αναστεναγμό. Υστερα και από την εξήγηση αυτή το γεγονός θεωρήθηκε λήξαν γιατί η κουβέντα πήρε μάλλον...χαρωπά εξέλιξη και εκτονώθηκε.

Αν την κουβέντα του Μπάρμπα Σπύρου τη

διέκρινε κάποια αφέλεια την κουβέντα του Κυρτσονίκου που έχει σειρά στην ιστορία μας τη διέκρινε ειρωνία και τάση πειράγματος κι άρχιζε πάντα με εισαγωγή το ...ακούς, κατάλαβες και συνέχιζε πάντα στην καθαρεύουσα προβάλλοντας πάντα τον τίτλο του ως Κοινοτικός Κλητήρ αλλά και σαν τίτλο ευγενείας το ότι φιλοξενήθηκε στο σπίτι του ο Βασιλιάς Οθώνας. Κιόλα αυτά να φαίνεται η απόσταση που πρέπει να υπήρχε μεταξύ των αυτοκθόνων νοικοκυραίων και των λοιπών τραγοσκελών και φθειροπαγώνουν όπως τους αποκαλούσε ο Κατσαδούρας σώγαμπρων κλπ. μαζωμάτων. Θυμάμαι μια πρωτοχρονιά του έγραφα κάρτες για τα χρόνια πολλά: «Ο Κοινοτικός Κλητήρ εύχεται υμίν, αίσιον και ευτυχές το Νέον έτος 1938» στις δε δημοπρασίες για τα αυλάκια, φόρο διαιτωμένων ζώων κλπ. γινότανε ειδική μνεία ότι τα κηρύκια δικαιώματα θα βαρύνουν τον τελευταίον μειοδότην ή πλειοδότην αναλόγως και θα καταβάλλωνται εις τον Κοινοτικόν Κλητήρα. Η συνεργασία μας ήταν σχεδόν καθημερινή και πάντοτε κάτι θάχε να σχολιάσει. Από το αλό που λέγανε οι δασκάλες στο τηλέφωνο κι ακόμα από τα σχολικά του χρόνια όπως εκείνο το αίνιγμα που αναφερότανε στο σαλιγγάρι και που τα αγόρια απρδείχτηκαν κουμπούρες να το βρουνε ενώ μια από τας μαθητρίας που υπήρχαν και εκείνα τα χρόνια στο Σχολείο βρήκε τη λύση ότι επρόκειτο για τον καθαρευουσιάνικο... κοχλία και απέσπασε τα εύγε του δασκάλου. Πολύ το τράβηξα με τον Κοινοτικό Κλητήρα χωρίς να αναφερθώ στο ταψί με τα σπληνάντερα στα οποία δεν του παράβγαινε κανένας ίσως από συναδελφική μας αλληλεγγύη αλλά έφαγε αρκετό χώρο σε βάρος άλλων ζωτικών ζητημάτων όπως π.χ. τα ζητήματα της παντρείας που ήταν πάντα και είναι ακόμα και σήμερα στην πρώτη γραμμή του ενδιαφέροντος, αρμοδιότητας για κείνο τον καιρό της Κυρά Γιώργαινας. Η γνωστή παλιότερα κυρά Γιώργαινα που δεν είχε καμιά σχέση με την Κυρα Γιώργαινα του τραγουδιού εκτός από τ' όνομα στην αυλόπορτα του σπιτιού της που καθότανε και κουβεντολογούσε με τη μια και με την άλλη είχε να μολογάει και να σχολιάζει με την καλή έννοια διάφορες περιπτώσεις που μείνανε στην ιστορία. Όπως εκείνη που της παραπονιότανε ότι της προξενεύανε κάποιον που δεν της γέμιζε το

μάτι. Και δεν πρέπει ν' άξιζε και πολλά πράγματα ο γαμπρός γιατί η απάντηση της Κυρά Γιώργαινας ήταν... «Ντε μαρή πάρτονε νάσε παντρεμένη... μου μπάντα». Δεν έμεινε γνωστό ή μάλλον δεν το ξέρω εγώ αν η μέλλουσα νύφη αρκέστηκε στο «μου μπάντα» και παντρεύτηκε τον υποψήφιο που πολύ αμφιβάλλω.

Κάποιος άλλος υποψήφιος ίσως ντροπαλός ή ίσως και για να εντυπωσιάσει σα γραμματισμένος έκανε γραπτή την πρόταση γάμου και την άφησε πάνω στο τζάκι, λέγοντας «...δια το οποίον ήλθα το άφησα στον τζάκι διαβάστε το και μου απαντάτε». Και σ' αυτό δεν έχω τη συνέχεια της ιστορίας. Και σκέφτομαι πόσο εύκολα λύνονται σήμερα κάτι τέτοια ζητήματα στο ... χρυσό κουφέτο.

Και μια τρίτη περίπτωση. Της παραπονιότανε κάποια ότι ο άντρας της την ενοχλούσε πολύ σ' αυτό που λέμε σήμερα σεξ. Και η απάντηση της Κυρά Γιώργαινας ήταν «Ντε μαρή άσε τον άνθρωπο να ...μπλιατσάνει». Τώρα τι εννοούσε με το μπλιατσάνισμα η Κυρά Γιώργαινα κι αυτό δεν έχει διασωθεί. Καθένας μπορεί να σκεφτεί και να δώσει όποια εξήγηση νομίζει και στον εαυτό του και στους διάφορους περιέργους σχετική με τις διάφορες μορφές του σεξ της εποχής εκείνης.

Κι ερχόμαστε πάλι στα παλιά τα χρόνια πριν γίνει το υδραγωγείο στο Χωριό τότε που το νερό στα σπίτια μεταφερότανε με τις βαρέλες που ήτανε για όσους δεν τις πρόλαβαν πιστή εικόνα αυτής που ο Πάνος Κεράνης παρουσιάζει στη βρύση που έφτιασε στο Νέο Χωριό σε μνήμη της παλιάς Καστανόβρυσης. Οι βρύσες ήτανε τότε όλες κιόλές 4 ή 5. Στο Χάνι, η Καστανόβρυση του Σφήκα στου Σιδέρη και στο Σχολείο η σπηλιά και ο κάλανος. Εκεί όσο να γεμίσουν οι βαρέλες αλλά και μετά φορτωμένες οι γυναίκες σχολίαζαν τα γεγονότα. Γινότανε σα να λέμε το λεγόμενο «σοκάκι λακριντί». Αργότερα και μάλλον οι πιο

πλούσιες οικογένειες αντικατέστησαν τις πατροπαράδοτες βαρέλες με τα Γγκούμια που τουλάχιστον ήταν πιο ξεκούραστα γιατί όσο γινότανε το λακριντρί τα Γγκούμια ταφήνανε κάτω. Σ' ένα απ' αυτά τα λακριντρί μια γρνούλα κουφή και ονόματι κ. Κουστίνια, ρώτησε κάποια άλλη τι κάνει η μάνα της. Η κοπέλα της εξήγησε ότι η μάνα της ήταν άρρωστη στο στρώμα και η Κουστίνια που είπαμε δεν άκουγε απάντησε με το «μακάρ παιδάκι μου μακάρ» με το οποίο έμεινε κι αυτή γνωστή στην ιστορία του χωριού.

Πολλοί θέλουν να πουν και επιμένουν ότι η τρέλα δεν πάει στα βουνά. Κι όμως βρέθηκε κάποιος που αντί να ανεβάσει την τρέλα στα βουνά ανέβασε τη... σαρδέλα στα βουνά και ειδικά στο Καρπενήσι. Σ' αυτό που θα 'σας πω υπήρξα μάρτυρας αυτίκοος που λένε και έγινε στη λαϊκή αγορά της Καλλιθέας στη συνοικία που έμενα στον...πολιτικό μου βίο πριν γίνω τρόφιμος του Ι.Κ.Π.Ε. στο Καρπενήσι. Κάποιος που λέτε από τους πλανόδιους ψαράδες, διαφήμιζε τη σαρδέλα του «Πάρτε σαρδέλα από το Καρπενήσι». Πολλοί τον άκουσαν και αντιπαρήλθαν, μεταξύ αυτών και εγώ. Κάποιος όμως που ήξερε από Γεωγραφία τον ρώτησε αν ξέρει τι εστί Καρπενήσι και που βρίσκεται.

Αλλά και ο ψαράς σίγουρος γι' αυτό που έλεγε απάντησε ότι «για να το λένε Καρπενήσι κάπου θάναι νησί και ασφαλώς θα βγάζει και σαρδέλα. Τετραπέρατος ο φίλος ξεπέρασε και κείνο τον παληό «Τσιριγώπη» του τραγουδιού που αντί να στείλει τη σαρδέλα στο Καρπενήσι όπως ο λεγόμενος, πρακτικότερος αυτός έβαλε τη σαρδέλα και ... κελάιδισε.

Εγώ μια φορά τάγραφα όλα αυτά και σεις πιστέψτε ό,τι θέλετε αν η τρέλα πάει ή όχι στα βουνά. Πάντως θέλω να σας κάνω προσεκτικούς να μην παρασυρθείτε απ' το δικό μου παράδειγμα που άφησα την πόλη της Καλλιθέας και βρέθηκα στο Καρπενήσι δύο βήματα σχεδόν χαμηλότερα απ' την κορφή του Βελουχιού.

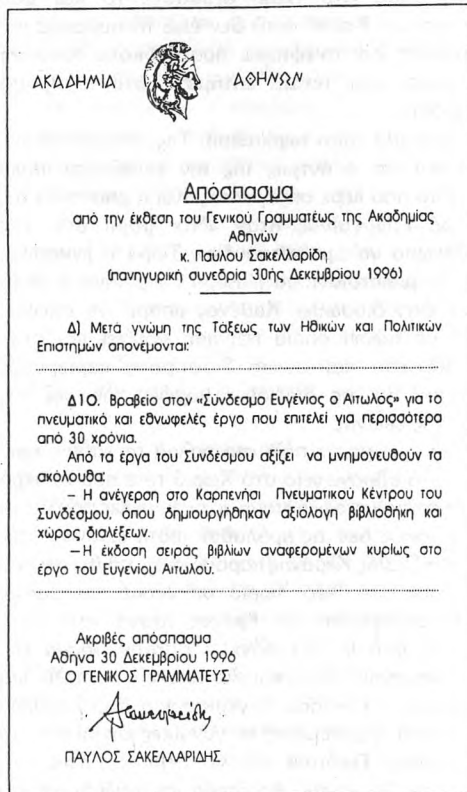
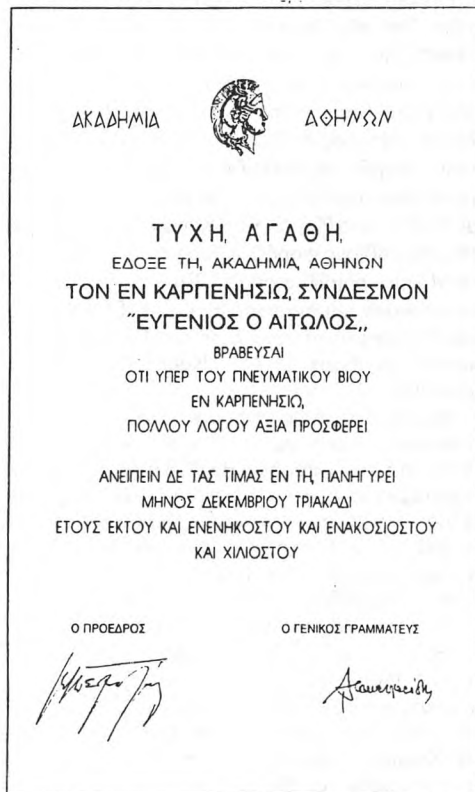
Εωθινό

Ροδοχαράζει η χαραυγή, πέτα, κορυδαλλέ μου
πέτα πουηλί, μεσουράνα χαρούμενα λαλώντας,
τί απόψε ξενυχτήσαμε στις ηλυγερής τον κόρφο:
στον ύπνο την αφήσαμε την πολυφιλημένη
κοιμάται ροδομάγουλη και ξεπλεγομαλλούσα
και μια γλυκοχαμογελάει, μια γλυκοαναστενάζει
και η νεραντζούλα απάνω της τινάζει τον ανθό της.

Βασίλης Ρώτας

Η Ακαδημία Αθηνών βραβεύει τον Σύνδεσμο «Ευγένιος ο Αιτωλός»

Ο Σύνδεσμος «Ευγένιος ο Αιτωλός» συνεπλήρωσε τριακονταετία επωφελούς προσφοράς στον πνευματικό και πολιτιστικό τομέα στην Ευρυτανία, με ευρύτερη πανελλήνια ακτινοβολία. Ενδεικτικά σημειώνεται η ανέγερση του Πνευματικού Κέντρου με την Αίθουσα Διαλέξεων και την Βιβλιοθήκη του, η διοργάνωση σειράς πνευματικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, η οργάνωση Επιστημονικών Συνεδρίων για την μελέτη της ιστορικής παραδόσεως και την προβολή προσωπικοτήτων του τόπου, και η έκδοση αξιολόγων βιβλίων, που αποτελούν συμβολή στην επιστημονική έρευνα.

Την πολύπλευρη δραστηριότητα του Συνδέσμου, που έχει εφελκύσει την γενική εκτίμηση, αναγνώρισε και η Ακαδημία Αθηνών, το Ανώτατο Πνευματικό Ίδρυμα της Χώρας μας. Έτσι στην πανηγυρική της συνεδρία της 30ης Δεκεμβρίου 1996 απένειμε στο λαμπρό αυτό σωματείο το βραβείο της. Η βράβευσή αυτή, που αποτελεί κορυφαία τιμή, καταξιώνει και διαχρονικά την παρουσία και προσφορά του Συνδέσμου και δημιουργεί προϋπόθεση -και υποχρέωση- για την συνέχιση και διεύρυνση του έργου του.

Η τριακονταετής παρουσία του Συνδέσμου με την υπεύθυνη και συνεπή προς τις καταστατικές αρχές του πορεία και η από της συστάσεως της Ιεράς Μητροπόλεως Καρπενησίου αγαστή συνεργασία του μαζί Της και η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του υπό την σκέπη και ευλογία Της προεξοφλούν αυτή την συνέχεια. Συγχαίρομε τον Σύνδεσμο, που φέρει το όνομα του Μεγάλου Διδασκάλου του Γένους Οσίου Ευγένιου του Αιτωλού, και ευχόμεθα να εορτάση και άλλα ιωβηλαία και να αξιωθή και νέων τιμητικών διακρίσεων.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Η Έπιχειρήσεις του Ακτσάλ - Νταγ (Ιούλιος 1921)

† Του Στρατηγού Δημ. Δ. Πολύζου

Το σχέδιον της Στρατιάς ήτο να πιέση κατά μέτωπον τον εχθρόν επί του Ακτσάλ Νταγ με το Β' ΣΣ / και να κυκλώση διά του Α Σ/Σ/. Το ΒΣΣ είχε την 13ην Μεραρχίαν και την 5ην. Η 13η είχεν υπόλοιπον δύναμιν, αφού ελείπαμεν ημείς δύο Στα. έβαλε το Ευζωνικόν εμπρός και εκράτησεν εφεδρείαν το 3ον Σ/μα.

Η 5η μερ. επετέθη κατά της τοποθεσίας Ελμαλή Νταγ την κατέλαβε και προήλασε. Η 13η διά του Ευζωνικού διήνυσεν την απόστασιν μέχρι των υπωρειών του Ακτσάλ Νταγ και εσταμάτησε.

Παρακολουθούσα από αποστάσεως 2ο χλμ. περίπου την μάχην η οποία συνίστατο κυρίως από πυρά πυρ/κού και κατά αραιά διαστήματα. Τούτο επρόδιδεν ότι δεν εγίνετο σοβαρά τις προσπάθειαι. Μόλις ήλθε διαταγή αποστολής ενός τάγματος εις ενίσχυσιν της 5ης Μεραρχίας κατάλαβα ότι η 13η Μ. απρακτεί και ο εχθρός συνεκέντρωσε δυνάμεις κατά της 5ης. Ανακρινών εις τον Διοικούντα Αρχηγόν Πεζ. τας σκέψεις αυτάς και αναχωρώ αμέσως διά την έδραν της Μεραρχίας. Έφθασα αργά την εσπέραν. Είδα τον επιτελάρχην και διημιέφθησαν περίπου τα εξής: Διατί δεν επιτιθέμεθα κ. Επιτελάρχα. Δεν μπορεί να γίνη επίθεσις. Πώς δεν μπορεί να γίνη επίθεσις. Αφού το λέγει ο Πλαστήρας, μαζί την έχομεν την Στρατιωτικήν τιμήν, να κάμωμεν νυκτερινήν επίθεσιν, αφού λέγει αυτά. Θα πάγω εγώ να κάμω την επίθεσιν με μίαν διλοχίαν. Πάω να κάμω την διαταγήν να μου διαθέση μίαν διλοχίαν. Έφυγα να απευθυνθώ εις τον Μέγαρχον. Είχον καταφθάση από την Στρατιάν απεσταλμένοι πρώτα ο Βερνάρδος και ύστερα ο Σαρηγιάνης. Η Στρατιά ανησυχούσε και δικαίως από την αδρανείαν της 13ης. Εκινδύνευε σοβαρώς να διασπασθί το κέντρον της Ελληνικής παρατάξεως διότι ο εχθρός εκμεταλλευθείς την κατάστασιν επετίθετο με μεγάλας δυνάμεις που απέσυρεν από το Μέτωπον της αδρανούσης 13ης μ. κατά της 5ης μ. η οποία ενισχύθη και δι' άλλου τάγματος από την 'Αμπια νταγ και κυρίως εσώθη από την σθεναράν υποστήριξιν της δρώσης δεξιά 1ης Μ.

Ύστερα από μήνας ο στρατηγός Διγενής μου έδειξεν τον Γαλλικόν: Χρόνον: όπου ο Γάλλος Στρατηγός LANGLOIS έγραφε συνέντευξιν με ένα Τούρκον Συν/χην που διοικούσε το μέτωπον του Ακτσάλ Νταγ κατά την Μάχην της Κιουτάχιας ότι αντιληφθείς την αδρανείαν της έναντί του Μεραρχίας (13η Μ.) αφήκε μόνον 1200 Άνδρας εις το Ακτσάλ Νταγ και έρριψεν όλας τας άλλας κατά της 5ης Μ. εις Τσαούς τοιφλίκ.

Εάν επετύγχανεν η Τουρκική προσπάθεια ο Ελληνικός Στρατός θα διεσπάτο και θα υφίστατο αποφασιστική ήτταν.

Ενώ εις την σκηνήν συνέτασα την διαταγήν της νυκτερινής επιθέσεως που προέτεινα να διεξαγάγω έφθασεν ο επιτελάρχης και μου χαρακτηριστικά Σαρηγιάνης (υπαρχηγός του επιτελείου Στρατιάς) διέταξε να μη γίνη αυτή αλλά η διά υπεркеράσεως του Ακτσάλ νταγ δι' ολοκλήρου του 3ου Σ/ματος που ήτο εφεδρικόν.

Νυκτερινή Επίθεσις θα επετύγχανεν διότι οι Τούρκοι μετά την αποτυχίαν του Τσαούς τοιφλίκ εξηναγκάσθησαν να συμπτυχθούν.

με την νέαν Διαταγήν που συνέταξα έτρεξα προς το 3ον Σ/μα Νύκτα πλέον.

Σε λίγο έφθασε και ο Αρχηγός Πεζικού από την 'Αμπια νταγ Ορισθείς εις την Διαταγήν Διοικήτης του Μικτού Αποσπάσματος. Με το φως κηριού που δεν το άφηνε ο αέρας προσπαθούσα να διαβάσω την Διαταγήν όποτε παρενέβησαν και οι δύο να μου ειπούν: Αφού την ξεύρεις συ το ίδιο είναι.

Νύκτα θα εκινούμεθα εις άγνωστον έδαφος να βρούμεν το δεξιόν του Ακτσάλ Νταγ. Οδηγός εφέρετο ένας ανθυπασιστής που πήγεν αγγελιαφόρος εις την 5ην Μ.

Δεν εδυσκολεύθη όμως μετ' ολίγον να δηλώση πλήρη αδυναμίαν. Τι είχε να χάση. Εάν το έλεγεν απαρχής δεν θα εγίνετο η επιχείρησις.

Επωμίσθην εξ ολοκλήρου και το βάρος αυτό. Προσανατολισμός με τους αστέρας. Το δυσκολώτερον ήτο η ανεύρεσις οδεύσεως. Δεν εφαντάζοντο το μαρτύριόν μου. Δεν έγινε καμμία στάσις. όλην την νύκτα εβαδίζαμε.

Η όδευσις ήτο παράλληλος και εγγύς των

πιθανών εχθρικών θέσεων. Με το λυκαυγές διέκρινα αριστερά ορεινούς όγκους. Προφανώς ήσαν αι εχθρικοί θέσεις. Έκαμψα αμέσως δεξιά (προς Νότον). Καίτοι είμεθα εις το υψηλότερον σημείον του ιδικού μας αντερείσματος τούτο ήτο ομαλόν και άνευ διακυμάνσεων. Με αγωνίαν ανεζήτουν κανέν βαθύ σημείον να καλυφθή η φάλαγξ Διότι αιφνιδισμός πυρών θα είχαν ολεθρίας συνεπειάς.

Εις μίαν ελαφράν διακύμανσιν που ευρέθη ετάχθη η φάλαγξ εις πυκνούς σχηματισμούς με μέτωπον προς Βορράν. έταξα μίαν Πυρ/χίαν εις θέσιν βολής και μίαν Διμοιρίαν πολ/ων.

Πολλάι μεμψιμοιρίαι και υπαινιγμοί εναντίον μου ηκούοντο κυρίως από ανωτέρους μου.

Εν τω μεταξύ είχε φωτίση και είδαμε με κατάπληξιν ότι αρκετά κοντά μας υπήρχαν Υψώματα με οχυρώματα και συρματοπλέγματα. Τμήματα της 3ης Μ. που περιμέναμε να συναντήσωμεν δεν εφαινόnton.

Πίσω μας Και περί τα 2 χλμ. εφαινόnton άνδρες ένα ύψωμα. Δεν είχα καιρό να χάνω. Ούτε ενίσχυσιν να περιμένω. Έστειλα ένα λοχίαν με 5-6 άνδρας προς τον πλησιέστερον λόφον. Εντολή: Να ιδής αν κατέχεται. Δεν θα στείλεις αναφοράν αλλά θα αναβής ως την κορυφήν, αν κατέχεται θα κάμης πυρά από καλήν θέσιν μένοντα σταθερώς εκεί. μετά τούτο εκάλπασα να βρω τη 5ην Μεραρχίαν που θα συνειργαζόμεθα. Εύρον τον διοικητήν και τον Επιτελέαρχην. Βγήκες πολύ μπροστά μου είπαν, ημείς σε λίγο ξεκινάμε δεξιά εις επίθεσιν και πίο πέρα η 1η Μεραρχία. Εφυγα και βλέπω τον λοχίαν να αναβαίνει εις την κορυφήν του λόφου. Οι Τούρκοι είχαν υποχωρήσει.

Άμα τη ενάρξει της νυκτός θα ήρχισεν η υποχώρησις ή και ενωρίτερον διότι εξεφραγον την λαβίδα που εσηματιζεν η περισσότερον προχωρημένη 12η Μεραρχία, η οποία συνέβαλε πολλά τηλεβόλα. Οι Πεζοί ίσως διεσκορπίσθησαν. Πάντως επέτυχεν ο Κεμάλ να ξεγλυστρήση.

Εξήγησα εις τον Αρχηγόν τι αποφάσεις πρέπει να ληφθούν. και συνεκαλέσαμεν τους Ανωτέρους Αξιωματικούς.

Ηρχισεν ο Αρχηγός να λέγη αλλά επεκαλέσθη αμέσως την συνδρομήν μου. Εξήγησα ότι η σύνεσις επιβάλλει να προχωρήσωμεν μικτόν ημipροσπελάσεως. Δηλαδή να δυνάμε-

θα οπωσούν ευχερώς να αναπτυχθώμεν αλλά και να προελαύνωμεν. Προς τούτο η φάλαγξ θα εσηματιζέτο με τα τάγματα το εν κατόπιν του άλλου με αποστάσεις μεταξύ των 400 μ. με τους λόχους τον ένα μετά τον άλλον εις σχηματισμό: Διμοιρία κατά τετράδας εις παράταξιν και διαστήματα 50 μ. με λεπτομερείας τινάς διά τα όπλα.

Μετ' ολίγον μετεσχηματίσθη η φάλαγξ εις τοιαύτην Πορείας (κατά τετράδας) και διανύσαντες περί τα 25 χλμ. εφθάσαμεν και κατηυλίσθημεν εις Εβλάκ.

Την πρωϊαν της επομένης έστειλεν ο Αρχηγός να με εξυπνήσουν να συντάξω διαταγήν προελάσεως εως προς Κιουτάχϊαν. δεν θα πάμε προς Κιουτάχϊαν αλλά προς Ανατολάς (εντελώς αντίθετος κατεύθυνσις) και ότι εως ότου έλθη διαταγή του Σώματος Στρατού που πρέπει να έλθη καλόν είναι να αναπαυόμεθα.

Δεν εβράδυνε πολύ η διαταγή του Σ. Στρατού, η οποία διελάμβανεν ό,τι υπελόγιζα. Ο Αρχηγός εξέλαβεν ότι το εγνώριζα και το απέκρυψα.

ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΣΩΜΑΤΩΝ ΣΤΡΑΤΟΥ

Τότε έγινεν η διασταύρωσις φαλάγγων διά την οποίαν εύρον ευκαιρίαν οι επικριται να κατηγορήσουν με σφοδρότητα την Στρατιάν και τους επιτελείς της.

Τι πράγματι συνέβη; Οι Τούρκοι συνεκέντρούτο περί το Εσκή Σεχέρ εξ ου εξαπέλυσαν την επιθετικήν επιστροφήν της ογδόης Ιουλίου ονομασθείσαν Μάχη του Δορυλαίου. Το Α' Σώμα Στρατού ευρίσκειτο κατά μίαν ημέραν πορείας εγγύτερον προς την Τουρκικήν παράταξιν από το Β. Σώμα Στρατού.

Εάν εκινείτο προς Ανατολάς το ΑΣΣ ακάλυπτον προς την τουρκικήν συγκέντρωσιν διά να κάμη τόπον εις το ΒΣΣ θα εχάνετο μία ημέρα εις την συγκέντρωσιν του Ελληνικού Κέντρου. Και ποίον θα ήτο το αντάλλαγμα, να τηρήται το ΑΣΣ πάντα δεξιά του ΒΣΣ, Γελοΐαι αντιλήψεις εκλείψασαι από του Μ. Ναπολέοντος. Οι αδαείς κατά το μέγιστον μέρος αξιωματικοί ίσταντο κεχηνότες και ήκουον τους ασυνειδήτους ινστρουχτορας, οι οποίοι επίσης δεν καταλάβαιναν τίποτε από αυτά.

Το ΒΣΣ/ εβάδισεν ακωλύτως προς τας θέσεις του Δεξιού της Ελληνικής παρατάξεως καλυπτόμενον από το ΑΣΣ.

Την 13ην Μεραρχίαν μας εμνημόνευσεν ο Πρωθυπουργός Γούναρης ειπών ότι μία Με-

Μικροχωρίτικο... λεξικό

Γράφει ο Πάνος Κεράνης

Αγάλια - σιγά
Κιαπέ - και τί έγινε;
Ξούρσμα - ξύρισμα
Νησκός - νηστικός
Γιαγκάζικος - γκρινιάρης
Πλάλιμα - τρέξιμο
Μπιρμπίλη - σφυρίχτρα χειροποίητη από
βλαστάρι καρυδιάς
Σούρα - σφύριγμα
Κοτζάμ - αρκετά μεγάλο
Καψούτανε - ήταν αρκετή
Σάματ - μήπως
Τσιαγκλή - πολύ μικρό

Απθοσε - ακούμπισε το
Σεμπριά - δύο άνθρωποι που βάζουν μαζί τις
αγελάδες του να κάνουν ζευγάρι για το όργωμα
και σπορά των χωριατιών τους.
Απόστασε - κουράστηκε
Μουχαρί - καπνοδόχος
Μια ψιούλα - λιγάκι
Μου μπάντα - πάλι καλά
Εμκα - έμεινα
Βουλά - φορά
Τούνι - ετούτη
Γλέπς - βλέπεις

Εσπερινός

*Στο ρημαγμένο παρεκκλήσι
της άνοιξης το θείο κοντύλι
εικόνες έχει ζωγραφίσει
με τ' αγριολούλουδα τ' Απρίλη.*

*Ο ήλιος, γέροντας στη δύση,
μπροστά στον Ιερού την πύλη
μπαίνει δειλά να προσκυνήσει
κι ανάφτει υπέλαμπρο καντήλι.*

*Σκορπάει γλυκειά μοσκοβολιά
δάφνη στον τοίχο ριζωμένη
- θυμίαμα που καίει η Πίστις -*

*και μια χελιδονοφωλιά
ψηλά στο νάρθηκα χτισμένη
ψάλλει το Δόξα εν Υψίστοις.*

Γεώργιος Δροσίνης

Υμνος της ζωής

Ζωή! δεν είναι τίποτε γλυκύτερο στον κόσμο
απ' την πεντάμορφη ζωή την ηλιοφωτισμένη!
Ζωή, κι αν έρχεσαι γοργά κι από χαρές γεμάτη,
κι αν έρχεται με βάσανα και μ' έγνιες
και μ' αρρώστιες,
ζωή του γέρου και του νιού, της φτώχειας
και του πλούτου,
με της δουλειάς τον ιδρώτα, με της αργίας
τη γλύκα,
με την ειρήνην ήμερη, με τους αγρίους πολέμους
και μ' όλες τις καλοκαιριές και μ' όλους
τους χειμώνες,
Ζωή, κι όπως κι αν δείχνεσαι, Ζωή
κι ό,τι κι αν είσαι,
αν είναι πράγμα η όνειρο, καλή κακή κι αν είσαι,
χαρά σ' εσέ, δόξα σ' εσέ κι αγάπες και τραγούδια!

Κωστής Παλαμάς

ραρχία εβάδισεν 90 χλμ. εις δύο ημέρας και το
απόγευμα της δευτέρας ημέρας διεξήγαγε
μάχην.

Και πράγματι την δευτέραν ημέραν ενόψει
της εισόδου της Μεραρχίας εις το λοφώδες
και ορεινόν έδαφος του Ακίν προς Σεϊντή
Γαζή κατενεμήθη η Μεραρχία εις δύο φά-
λαγγας, εξ ων η μία υπό τον Πλαστήραν (τη
επιμονή του Επιτελάρχου), Βαδίζουσα Δεξιά
ώφειλε να παρεμβαίνη εις τους αγώνας της
Μεραρχίας εκ του δεξιού και να ανατρέπη
τας αντιστάσεις.

Τρεις ημέρας την 6, 7 και 8 διεξήγαγε
μάχας ο όγκος της Μεραρχίας, και ενίστε
σκληροτάτας εις ουδεμίαν εξ αυτών έλαβε
μέρος.

Ούτως εις την Μάχην της Κιουτάχιας
διαρχέσασαν 8 ημέρας και η Μεραρχία είχε
απωλείας 900, ο Πλαστήρας δεν έρριψε
τουφεκιά.

Η μάχη της 6ης άρχισε το απόγευμα 9ης
Ιουλίου. Εις τα νότια αντερείσματα του Τσάμ
Τεπέ που ήσαν εγκατεστημένοι Τούρκοι.

(Συνεχίζεται)

Στη μνήμη Μάνθου Κομπορόζου

Στη μνήμη του πατέρα τους Μάνθου Κομπορόζου, η Λίλη και ο Νίκος Κεραμίδας προσέφεραν δώρα στους οκτώ μαθητές και στον δάσκαλο του Δημοτικού Σχολείου του Μικρού Χωριού.

- Η κ. Λίλη Κεραμίδα Καμπορόζου προσφέρει τα δώρα στους μαθητές του σχολείου.

Στην εκδήλωση που έγινε στις 13 Οκτωβρίου 1996 στο σχολείο, παρευρέθησαν ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Θανάσης Κουτσούκης, ο Πρόεδρος της Σχολικής Επιτροπής κ. Βασίλης Μπούρας, οι μαθητές με τους γονείς τους και άλλοι συγχωριανοί μας.

Σε κάθε μαθητή προσφέρθηκαν τα εξής δώρα: ένα επίτραπέζιο παιχνίδι γνώσεων, έξι έως δέκα βιβλία, μία καρτοκοπτική, ένα πορτοφόλι κασετίνα, ή ένα σετ χάρακες, γραφικά είδη, καραμέλες και σοκολάτες.

Επίσης δόθηκαν κάρτες για το σχολείο και ένα λογοτεχνικό βιβλίο για τον δάσκαλο.

Η εκδήλωση τελείωσε με γλυκά και αναψυκτικά για τους παρισταμένους.

Το γεφυράκι

Το γεφυράκι που διαβαίναμε αγκαλιά
όταν σπιτάκι μας γυρνούσαμε τα βράδια,
το γεφυράκι πούχει ακούσει τα φιλιά
μας κι έχει δει τα κρύφια χάδια

Το γεφυράκι μας πως έτριξε προχτές
όταν περνούσα μόνος μου βουβά θλιμένα
και πως θρηνούσαν τα βατράχια στις οχτιές
και πως πονούσα, πως πονούσα εγώ
για σένα...

Ερρίκου Χάινε

Απ' το χώρο της Ευρυτανίας

ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ 17 - 6ος ΟΡΟΦΟΣ

ΤΗΛ. 32 40 001 - 80 22 255

Αθήνα, 20η Μαΐου 1997

Αγαπητοί συμπολίτες,

Η «ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ» με πενήνταχρονη πλούσια πνευματική πολιτιστική και ανθρωπιστική προσφορά στη γενέτειρά μας, δεν έχει (όπως μερικά άλλα ευρυτανικά σωματεία) ιδιόκτητη στέγη. Στεγάζεται σ' ένα μικρό γραφείο και καταβάλλει κάθε μήνα, από τα πενιχρά της έσοδα, ενοίκιο. Η «Π.Ε.» εκτός των προαναφερομένων δραστηριοτήτων της, επιτελεί με την Ομάδα Ιατρών Κοινωνικής Αλληλεγγύης και θεάρεστο έργο στα αδέρφια μας που κατοικούν μόνιμως στην αγαπημένη μας ευρυτανική γη.

Σας παρακαλούμε θερμά να συνδράμετε οικονομική την προσπάθεια που κάνουμε για να αποκτήσει η «ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ», ιδιοκτήτη στέγη, που τόσο την έχει ανάγκη. Η «ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ» δεν έχει χορηγούς, δεν αντλεί από λογαριασμούς πόρους, λειτουργεί επί τόσα χρόνια με τις δικές σας προσφορές συμπαρασταθείτε και σ' αυτό το κάλεσμά της και θα εκτιμηθεί δεόντως η πολύτιμη προσφορά σας.

Ο αριθμός του λογαριασμού της Εθνικής Τράπεζας που μπορείτε να καταθέσετε τις προσφορές σας είναι: 064-947115-49.

Ευχαριστούντες εκ των προτέρων για την ευγενική ανταπόκρισή σας διατελούμε με θερμούς φιλικούς και πατριωτικούς χαιρετισμούς.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματέας Ο Αντ/δρος και Υπεύθυνος της Ομάδας Ιατρών
Π. Κ. Κωστοπαναγιώτης Ιωάν. Γ. Ζούμπος Α. Κοντομέρκος

Σημ.: ...και ο αθηναϊκός τύπος, όπως καταφαίνεται από το επισυναπτόμενο δημοσίευμα, επισημαίνει την αναγκαιότητα της απόκτησης στέγης από την «ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ».

Στέγη για την Ευρυτανία...

Είναι πλέον καιρός να παραδεχτούμε ότι κάποιες περιοχές της Ελλάδας - ορεινές και νησιωτικές στην πλειοψηφία τους - έχουν κυριολεκτικά «κλείσει» δημογραφικά και όποιες δραστηριότητες των κοινωνιών τους, ιδιαίτερα οι πολιτιστικές, είτε συμπίπτουν με κάποια τουριστική προβολή το καλοκαίρι στη γενέτειρα είτε ενσωματώνονται σε κάποια εκδήλωση το χειμώνα εντός των αθηναϊκών τειχών. Στην πρώτη περίπτωση, η πλατεία του χωριού είναι υπεραρκετή. Στη δεύτερη, το ζήτημα της στέγης είναι αυτό που ταλανίζει Συλλόγους και Ομοσπονδίες που λειτουργούν και προάγουν το εθνοτοπικό κίνημα.

Στον κοινό αυτό προβληματισμό η δοκιμασμένη στην προσφορά της προς τη μητέρα γη, «Πανευρυτανική Ένωση» αναζητεί χώρο για να στεγάσει την ψυχή και την εικόνα της μάνας Ευρυτανίας. Μιας χαμένης, μυθικής σχεδόν πατρίδας που δεν είναι δυνατόν να χωράει στα 30 τετραγωνικά μέτρα ενός γραφείου. Ετσι, βγήκε στη «γειτονιά» προς αναζήτηση καταλλήλου χώρου και τον βρήκε, όπως λένε καλὰ πληροφορημένοι. Αυτό που δεν έχει όμως βρεθεί, κανένα λογαριασμό, είναι κάποιο σεβαστό χρηματικό ποσό που χρειάζεται για ν' ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Προς το παρόν οι ελπίδες περιορίζονται σε όσους αναλαμβάνουν και δρομολογούν πρωτοβουλίες που θα δώσουν τη δυνατότητα ν' αποκτήσει η Ευρυτανία τη μόνιμη στέγη της στην πρωτεύουσα της Ελλάδας. Οσοι συντάσσονται με την προσπάθεια αυτή μπορούν ν' απευθυνθούν στα γραφεία της Ένωσης, Κλεισθένους 17, τηλ. 3240001, 3249089.

«Ελευθεροτυπία» 5/7/1997

Απονομή βραβείων σε Ευρυτάνες Σπουδαστές από την Πανευρυτανική Ένωση στο Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών

Η Πανευρυτανική Ένωση συνεχίζοντας την πολύχρονη δραστηριότητά της και το ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους Ευρυτάνες σπουδαστές διοργάνωσε το Σάββατο 8 Φεβρουαρίου 1997 τιμητική εκδήλωση στο Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών και επέδωσε τιμητικά διπλώματα και χρηματικά βραβεία στους αριστεύσαντες φοιτητές και φοιτήτριες στη μνήμη του πρώτου Προέδρου της Πανευρυτανικής Ένωσης Ανδρέα Πουρνάρα με τη χορηγία του Γιάννη

παρευρισκομένων και στη συνέχεια έδωσε το λόγο στον Πρόεδρο της Πανευρυτανικής Ένωσης κ. Κωστοπαναγιώτη ο οποίος έκανε σύντομη εισήγηση με θέμα: «Ο θεσμός της βράβευσης και απονομής υποτροφιών σε Ευρυτάνες σπουδαστές και η συμβολή του Ανδρέα Πουρνάρα». Στη συνέχεια η κεντρική ομιλήτρια κ. Αφροδίτη Ιωακείμ Κωστοπαναγιώτου, επίτιμος Λυκειάρχης ανέπτυξε το θέμα «Η θέση της Γυναίκας στην Ευρυτανία».

*Άποψη της αίθουσας κατά την εκδήλωση της Πανευρυτανικής
στο Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών.*

Πουρνάρα γιού του Ανδρέα, και με τη συμμετοχή ιδιωτών και διαφόρων άλλων Ευρυτανικών Συλλόγων. Στην εκδήλωση αυτή παρέυρέθησαν ο βουλευτής της Ευρυτανίας κ. Παναγιωτόπουλος, ο νομάρχης Ευρυτανίας κ. Τσαμάκης άλλοι επίσημοι και πολλοί Ευρυτάνες. Την εκδήλωση άνοιξε ο Γεν. Γραμματέας κ. Ιωάν. Ζούμπος με την παρουσίαση των

Ο ηθοποιός Δημ. Κωνσταντίνου απήγγειλε ποιήματα, ενδιάμεσα στην ομιλία.

«Αρχίζοντας από τα χρόνια του μεσοπολέμου έως τις ημέρες μας θα κάνω μια σύντομη αναδρομή για τη θέση της γυναίκας στην Ευρυτανία ως κόρης, αδελφής, συζύγου και μητέρας, όπου η ζωή ήταν δύσκολη, σκληρή με πολύ καθυστερημένες ιδέες και αντιλήψεις,

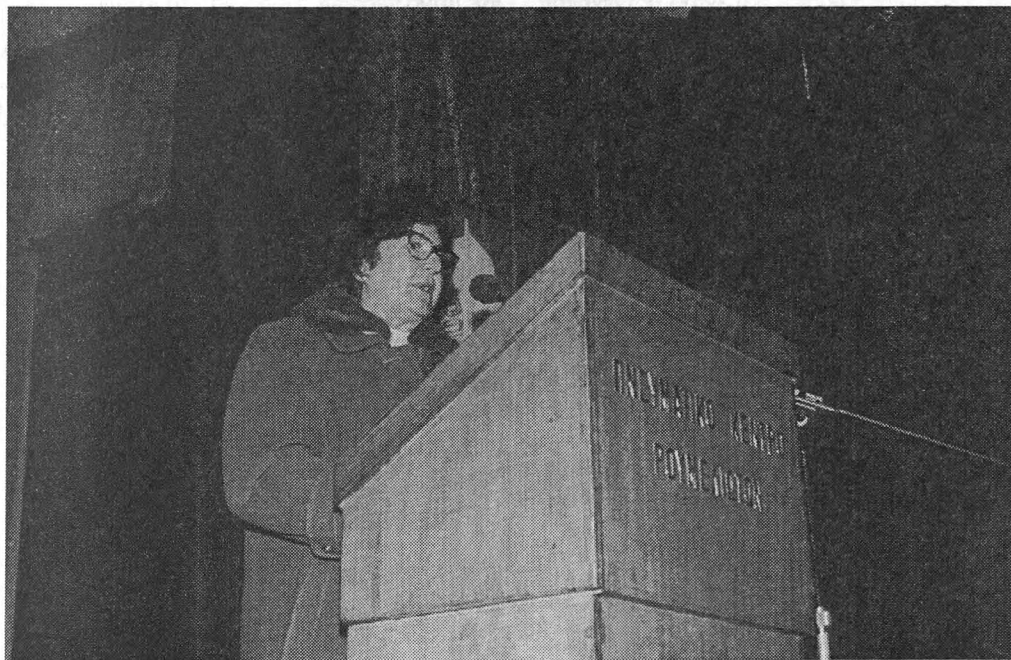
που θεωρούσαν τη γυναίκα άνθρωπο δεύτερης κατηγορίας μέσα στην οικογένεια και στην κοινωνία γενικότερα», ανέφερε η κ. Κ. Κωστοπαναγιώτου, επισημαίνοντας ότι «αυτές βέβαια οι αντιλήψεις δεν επικρατούσαν μόνο στον τόπο μας, αλλιά και σε άλλα μέρη της χώρας μας, ιδίως ορεινά και απομακρυσμένα από τα κέντρα με ανάλογες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες.

Στην Ευρυτανία τα δύσκολα εκείνα χρόνια έλεγαν το ψωμί-ψωμάκι, τη μπομπότα φυσικά, γιατί το σιταρένιο ψωμί το δοκίμαζαν, όταν έπαιρναν αντίδωρο από του παπά το χέρι».

στο σχολείο να μάθουν έστω και τα λίγα εκείνα γράμματα, ενώ η κόρη από πολύ μικρή μάθαινε να υπακούει και να βοηθάει τη μητέρα της στις δουλειές του σπιτιού ή στο χωράφι ή στα ζώα για τη βοσκή. Αυτή φρόντιζε τα μικρότερα αδέλφια της, σαν δεύτερη μητέρα, όταν εκείνη έτρεχε για δουλειές έξω από το σπίτι ή ακόμη και για μεροκάματο.

Η μητέρα κουβαλάει το νερό για τις ανάγκες του σπιτιού από τη βρύση του χωριού με τη βαρέλα στην πλάτη. Αυτή πλένει κάτω στο ρέμα τα ρούχα όλης της οικογένειας.

Αυτή κουβαλάει τα ξύλα για τη φωτιά

Η κ. Αφροδίτη Ιωακείμ Κωστοπαναγιώτου επίτιμος Λυκειάρχης, στο βήμα του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών.

Οι συνθήκες που επικρατούσαν εκείνη την εποχή στον τόπο μας και η θέση της γυναίκας, περιγράφονται με μελανά χρώματα.

«Το Καρπενήσι, πρωτεύουσα τότε της επαρχίας, ήταν σε πλεονεκτικότερη θέση από τα χωριά. Αυτά ήταν σε τέλεια απομόνωση, χωρίς συγκοινωνία, χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα, χωρίς τηλέφωνο, χωρίς καμμία ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, χωρίς ίχνος πνευματικής, πολιτιστικής και οικονομικής ζωής και το χειρότερο η θέση της γυναίκας ήταν φοβερά υποβαθμισμένη, οι γονείς έστελναν τα αγόρια

ακόμη και έγκυος και από την κούραση και το βάρος γεννάει και πριν την ώρα της χωρίς γιατρό, μόνο με πρακτική μαμή και τα γιατροσόφια παίρνουν και δίνουν». Παρ' όλες τις δυσκολίες όμως, η συμβολή της γυναίκας στην πρόοδο ήταν πολύ σημαντική.

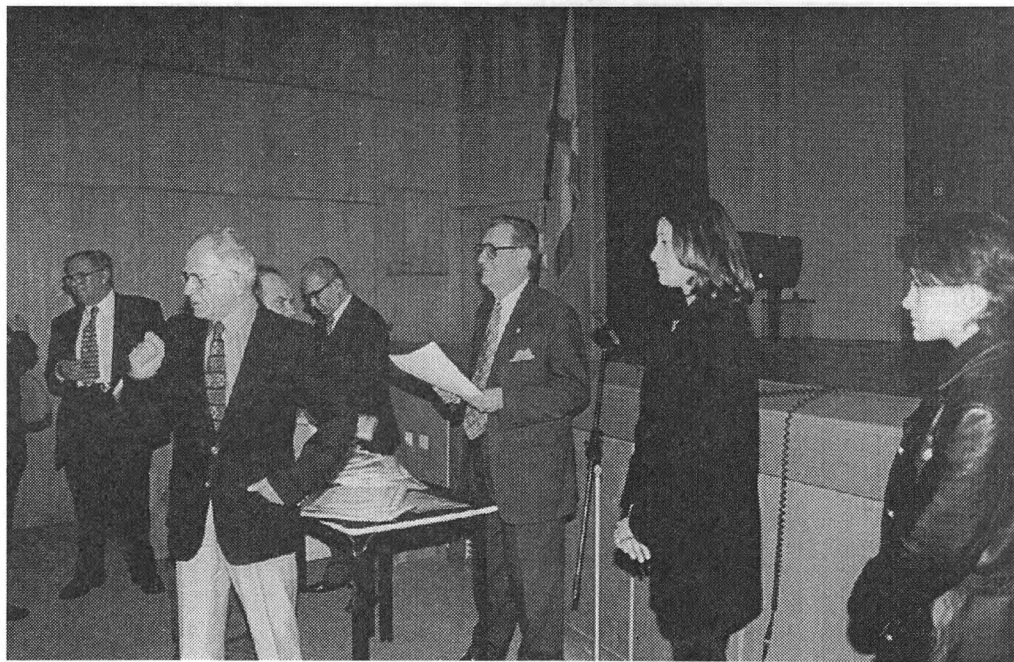
«Αισθάνομαι την υποχρέωση να τονίσω ιδιαίτερα την προσφορά της Ευρυτάνισσας μητέρας, της αγράμματης Ευρυτάνισσας μητέρας, που είναι άξια θαυμασμού και πολλών επαίνων γιατί με το νανούρισμά της, την αγάπη της, την τρυφερότητά της και τις αρετές της

ψυχής της, μεγάλωσε αθόρυβα και ακούραστα σαν μέλισσα ολόκληρη γενιές με στέρεες ελληνοχριστιανικές αρχές, χωρίς καμία προ-στασία και περίθαλψη ούτε από το κράτος, ούτε και από άλλον φορέα, χωρίς καμία άνεση, χωρίς ψυχαγωγία. Η μόνη διασκέδασή της ήταν ο συνδυασμός της δουλειάς με το τραγούδι στο θερισμό, στον τρύγο, στα ξεφλουδίσματα ή σε αρραβωνιάσματα ή σε γάμο με τα αξέχαστα ωραία έθιμα. Ακόμη και τα πανηγύρια σε μεγάλη γιορτή, που εκτός από τον θρησκευτικό και τελετουργικό τους χαρακτήρα ήταν μια όαση στη σκληρή καθη-

ση μία διέξοδος ήταν και η μετανάστευση. Πολλοί Ευρυτάνες έφευγαν για να βρουν δουλειά σε κάποια μεγαλούπολη στη χώρα μας και άλλοι ταξίδευαν μακριά για Αμερική - Καναδά - Αυστραλία. Με χίλια εμπόδια λαθραίοι μέσα στα αμπάρια κάποιου πλοίου χωρίς γλώσσα, χωρίς γνωριμίες, χωρίς συστάσεις πήγαιναν στο άγνωστο για κάτι καλύτερο.

Όσοι στάθηκαν πιο τυχεροί, αφού μάζεψαν κάποια χρήματα με κόπους και βάσανα γύρισαν μετά από πολλά χρόνια στην πατρίδα, όπου τους περίμενε η πιστή τους Πηνελόπη.

Όταν ξενιτεύεται όμως ο πατέρας επόμενο

Ο Ιωάν. Ζούμπος απονέμει βραβείο σε σπουδαστές

μερινότητα», τόνισε η κ. Κωσταπαναγιώτου, διευκρινίζοντας παράλληλα ότι «κανένας δεν αρνείται και δεν υποτιμά το δύσκολο ρόλο του πατέρα.

Αναγνωρίζουμε την αγάπη του και σεβόμαστε την αγωνία του και τον καθημερινό του μόχθο για τη συντήρηση της οικογενείας του». Η οικογένεια καταφέρνει να επιβιώσει χάρη στις προσπάθειες των γυναικών, ακόμα κι όταν οι άνδρες μεταναστεύουν ψάχνοντας μια καλύτερη τύχη.

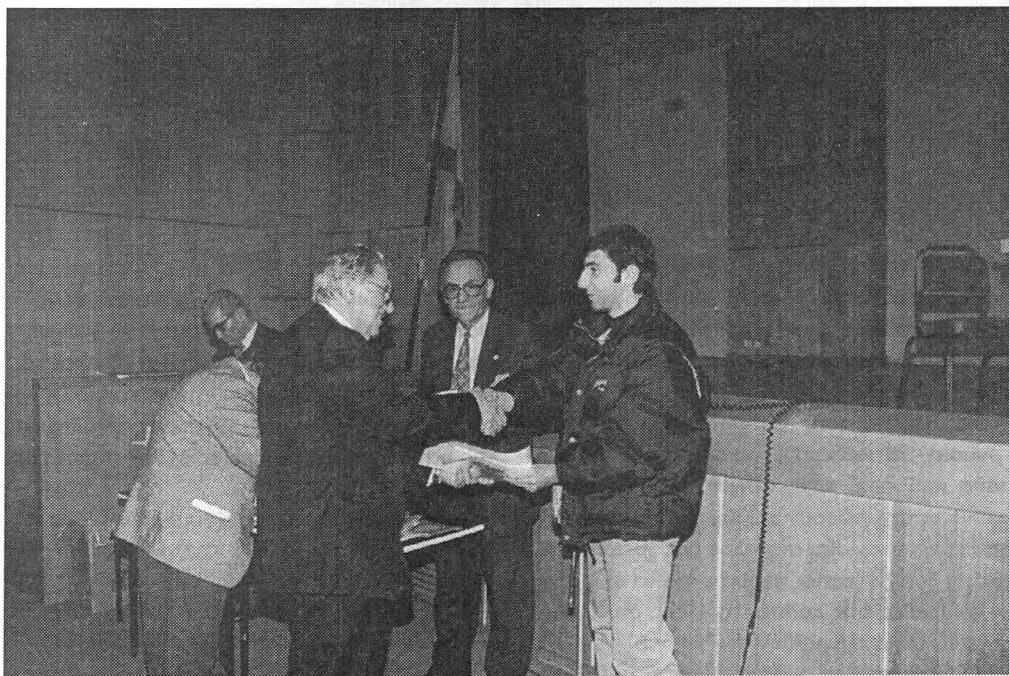
«Μέσα σε αυτή τη φτώχεια και την εξαθλίω-

είναι να πέσει διπλάσιο το βάρος των ευθυνών στους ώμους της μητέρας». Το ίδιο συνέβη όμως και σε εποχές εθνικής ανάτασης και αγώνων για την ελευθερία της πατρίδας καθώς «η Ελληνίδα στην πορεία των αιώνων» διετήρησε την παράδοση και το ελληνικό στοιχείο. Αυτή την παράδοση συνέχισαν στο έπος του 1940 οι γυναίκες της Πίνδου κουβαλώντας πυρομαχικά στις απότομες και χιονισμένες πλαγιές, αυτή την παράδοση κράτησε η εθελόντρια νοσοκόμα στις πρώτες γραμμές του μετώπου δένοντας τις πληγές και ανακου-

φρίζοντας τον πόνο του τραυματία, ακόμα και η γιαγιά αυτήν την παράδοση ακολούθησε πλέκοντας κοντά στο τζάκι τις κάλτσες και φανέλλες για τους στρατιώτες. Επίσης στον καιρό της κατοχής και της Αντίστασης στάθηκε ισότιμη με τον άντρα της και έδειξε δυναμισμό και αυτοθυσία. Εγγράμματες και αγράμματες οργανώνονται και δίνουν δυναμικά το παρών στην Αντίσταση. Κάνουν διαδηλώσεις διαμαρτυρίας για τις βαρβαρότητες των κατακτητών, βοηθούν να οργανωθούν συσσίτια για τα άπορα και πεινασμένα παιδιά, εκδηλώνουν συμπάρασταση σε όσους κινδυνεύουν, σε όσους διώκονται, σε όσους φυλακίζονται και

για πρώτη φορά το δικαίωμα της ψήφου και συνειδητοποιεί ότι είναι μια αυθύπαρκτη οντότητα, ελεύθερη και ώριμη να διεκδικήσει αργότερα τα δικαιώματά της» ανέφερε για τη συμμετοχή της Ελληνίδας στον πόλεμο του '40 και την Εθνική Αντίσταση, και στα χρόνια που ακολουθούν «την προπολεμική γυναίκα διαδέχεται μεταπολεμικά μια γυναίκα όπου άρχισε να γίνεται υπολογισμός παράγοντας στη ζωή και με τη συμμετοχή της στα κοινά ανατρέπεται ο παραδοσιακός της ρόλος και βελτιώνεται η θέση της».

Στη συνέχεια της ομιλίας της η κ. Κωστοπαναγιώτου έκανε μια ιστορική αναδρομή στη

*Ο κ. Παν. Κωστοπαναγιώτης, Πρόεδρος της Πανεργατικής
απονέμει βραβεία στους μαθητές.*

υποφέρουν. Φροντίζουν τους προδομένους, τους κατατρεγμένους και δεν υστερούν σε τίποτε από τους άνδρες, ούτε και όταν αντικρύζουν το εκτελεστικό απόσπασμα.

Και σε όλες αυτές τις καταστάσεις το ίδιο θάρρος και τον ίδιο ηρωισμό έδειξε και η Ευρυτανίσινα. Η συμμετοχή της στον απελευθερωτικό αγώνα ήταν ισότιμη και ουσιαστική. Εκεί στα ψηλά βουνά με απόφαση της Κυβέρνησης του Βουνού η γυναίκα αποκτά

γέννηση και την εξέλιξη του φεμινιστικού κινήματος στην Ελλάδα.

«Η κινητοποίηση των γυναικών τον 18ο αιώνα για ίσα δικαιώματα με τον άντρα ξεκινάει από τη Γαλλική επανάσταση και έχει μια μακρά ιστορία.

Στην Ελλάδα η φωνή της γυναίκας αρχίζει από αρχές του αιώνα μας και γίνεται πιο δυνατή και επίμονη με την πρωτοβουλία μορφωμένων και δραστήριων γυναικών ό-

πως: η Αύρα Θεοδωροπούλου, η Καλλιρρόη Παρέν, η Μαρία Σβώλου, η Ρόζα Ιμβριώτη, η Ελένη Νεγρεπόντη και άλλες επώνυμες και ανώνυμες, που έδωσαν μαχητικά το παρών μέσα και έξω από την Ελλάδα στα διάφορα παγκόσμια συνέδρια προσπαθώντας να οργανώσουν τις γυναίκες για να διεκδικήσουν τη θέση, που δικαιούνται και που χρόνια μένοντας στην αφάνεια καταπιέζονται και αδικούνται. Το 1920 ιδρύεται ο πρώτος στην Ελλάδα «σύνδεσμος γυναικών, για τα δικαιώματα της γυναίκας». Ομως στην πορεία ο αγώνας δεν ήταν εύκολος. Εκτός από τις αντιδράσεις πολλών ανδρών συντηρητικών, έχουμε την παραγμένη δεκαετία 1920-30 με πολιτικές διακυμάνσεις, έχουμε οικονομική κρίση και στη συνέχεια τη δικτατορία του Μεταξά και με την εξάπλωση του φασισμού έχουμε και τον κίνδυνο του πολέμου, οπότε αλληλίζουν οι προτεραιότητες, μπαίνουν στην επικαιρότητα η δημοκρατία και η ειρήνη και μένουν πίσω τα αιτήματα του φεμινισμού. Ομως οι προσπάθειες συνεχίζονται μέσα από τα διεθνή συνέδρια και έχουμε το 1936 τον διεθνή Σύνδεσμο γυναικών με την επωνυμία «Ειρήνη και Ελευθερία».

Τα θέματα που τις απασχόλησαν ήταν: εργασία, εκπαίδευση, οικογενειακό δικαίο, αλλά καθολικό τους αίτημα ήταν η ψήφος, για να κατοχυρώσουν και θεσμικά τις αλληλαγές που επεδίωκαν. Και στη χώρα μας χρειάστηκαν ακόμη δύο δεκαετίες περίπου για να φθάσουν οι ελληνίδες στις κάλπες το 1952, στο πρώτο αυτό αντρικό οχυρό».

Οι δυσκολίες για την κατάκτηση των δικαιωμάτων της γυναίκας ήταν πολλές, με μεγαλύτερη την άρνηση των κυβερνήσεων να εκσυγχρονίσουν το νομοθετικό πλαίσιο που θα εξασφάλιζε - εκτός των άλλων - και ίσα δικαιώματα στη μόρφωση.

«Το μεγαλύτερο και σοβαρότερο εμπόδιο στο γυναικείο κίνημα ήταν οι κυβερνητικοί παράγοντες», υποστήριξε η κ. Κωστοπαναγιώτου, «γιατί νομοθέτες και εκτελεστές των νόμων ήταν άντρες και έφτιαχναν τους νόμους στα μέτρα τους. Ενώ οι νόμοι θα πρέπει να υπαγορεύονται από τη θέληση των

πολλών και να είναι ευεργετικοί για το σύνολο. Ομως δεν έδειχναν ενδιαφέρον για τη μόρφωση των γυναικών, όσο έδειχναν για τη μόρφωση των αντρών. Κρατούσαν τη γυναίκα στο περιθώριο αγράμματη από την εργασία των μεγαλοουπόλεων έως τη χωριάτισσα και την αγρότισσα».

Ολοκληρώνοντας την ομιλία της αναφέρθηκε στους αγώνες και τις κατακτήσεις του γυναικείου κινήματος των τελευταίων ετών, και έστειλε ένα αισιόδοξο μήνυμα για την πορεία της γυναίκας στην Ελλάδα του αύριο.

«Το 1964 έχουμε την «Πανελλήνια Ένωση γυναικών» που παράλληλα με την ισότητα έδωσε σημαντικό βάρος και στα προβλήματα της εργαζόμενης μητέρας και παιδιού, καθώς και σε άλλα κοινωνικά θέματα, αλλά η δικτατορία του 1967 διέκοψε τη δράση της. Στον αγώνα αυτόν του κινήματος για την ισότητα φυσικό ήταν να συμμετέχει και η Ευρυτανισσα ή έμενε στον τόπο της ή είχε κατέβει στην πόλη. Μόνο που ο φεμινισμός στην Ευρυτανία έμεινε πολύ χρόνο στη θεωρία ώσπου να φθάσει στην πράξη, γιατί δύσκολα μπορούν να βρουν κατάλληλο έδαφος οι προοδευτικές ιδέες, για ισότητα και ιστιμία της γυναίκας, εκεί όπου οι στενές αντιλήψεις της πατριαρχικής οικογένειας έχουν παράδοση αιώνων.

Σήμερα στη χώρα μας έχουμε «Σύνδεσμο για τα δικαιώματα της γυναίκας» και «Ομοσπονδία γυναικών συλλόγων και οργανώσεων» και δεν φαίνεται διατεθειμένη η γυναίκα να σταματήσει τον αγώνα για την παραπέρα ανέλιξη της και πρόοδο».

Στη συνέχεια δόθηκαν τα τιμητικά διπλώματα και τα χρηματικά βραβεία από τους επίσημους στους περισσότερους από 25 βραβευσθέντες Ευρυτάνες και φοιτήτριες.

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών πάντα παρούσα, στην εκδήλωση αυτή πρόσφερε στην Πανευρυτανική Ένωση 50 χιλιάδες δραχμές.

Στους φοιτητές και φοιτήτριες που απέστειλαν τους ευχόμεστες να πετύχουν ανώτερους στόχους το 1997.

Μετά το τέλος της εκδήλωσης, προσφέρθηκαν στους παρευρισκόμενους γλυκά και αναψυκτικά.

- Από τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου 1997 στο προαύλιο του Σχολείου

ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ 17 - 6ος ΟΡΟΦΟΣ

ΤΗΛ. 32 40 001 - 80 22 255

Χορηγοί της Πανευρυτανικής Ενωσης

- 1) Ιωάννης Α. Πουρνάρας πρόεδρος
εκδοτικού οίκου «Πάπυρος» δρχ. 1.200.000
- 2) Δημήτριος Οικονόμου δρχ. 100.000
- 3) Νικόλαος Τάκης ιατρός δρχ. 100.000
- 4) Κων/νος Τσάτσος δρχ. 100.000
- 5) Αγγελική Καρανία δρχ. 60.000
- 6) Ιερα Μονή Προυσού δρχ. 50.000
- 7) Τάσος Κοντομέρκος δρχ. 50.000
- 8) Σύλλογος Δομνιασιανών δρχ. 50.000
- 9) Σύλλογος Δομνιαντών δρχ. 50.000
- 10) Ν. Πουρνάρας, καθηγητής δρχ. 50.000

- 11) «Η Καλιακούδα» δρχ. 50.000
- 12) Γεώργιος Μοναστηριώτης δρχ. 50.000
- 13) Τουρνιωτών δρχ. 50.000
- Αδελφότης Μικροχωριτών 50.000
- ΕΥΡΥΤΑΝΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ από \$ 100
- 14) Γεώργιος Νταής «
- 15) Γεώργιος Αναγνωστόπουλος »
- 16) Χρήστος Σταθόπουλος «
- 17) Δημοσθένης Τσιάκος »
- 18) Κων/νος Κολλιός «
- 19) Κων/νος Κωστοπαναγιώτης »
- 20) Ανδρέας Καμπιζιώνης «
- 21) Παύλος Χρυσικός »

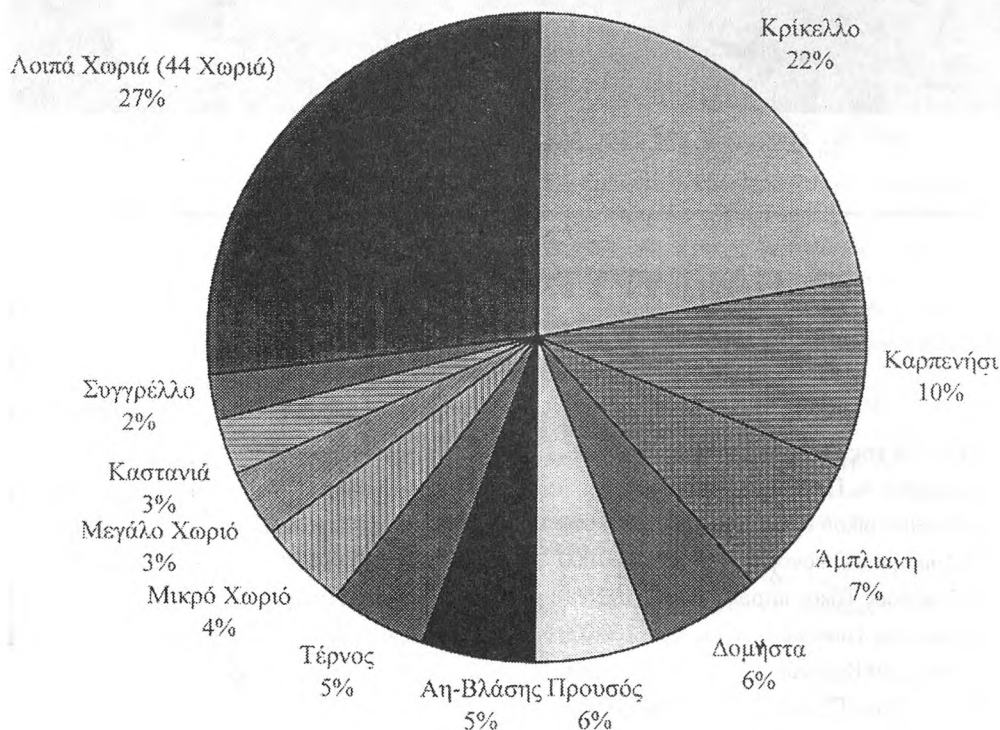
Η Μάχη του Κεφαλόβρυσου (1823) και η συμβολή των Μικροχωριτών και των άλλων Ευρυτάνων Αγωνιστών

Γράφει ο Κλ. Κουτσούκης

Πριν μερικά χρόνια, ο γνωστός ιστορικός ερευνητής της Ευρυτανίας κ. Κώστας Ζήσης (εκπαιδευτικός) σε επιστημονικό συνέδριο, για τα ιστορικά της Ευρυτανίας* έφερε στο φως της δημοσιότητας 268 ονόματα Ευρυτάνων που

ζήλου για τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας αλλά και της αφοσίωσής τους στους αρχηγούς του άνισου εκείνου αγώνα και ιδιαίτερα στον Μάρκο Μπότσαρη «τον πεφλημένο αρχηγό», όπως πολλοί τον αποκαλούσαν, όταν αναθυμούνταν αργότερα

Μάχη Κεφαλόβρυσου

έλαβαν μέρος στη μάχη του Κεφαλόβρυσου (Καρπενησίου), στην οποία σκοτώθηκε ο Μάρκος Μπότσαρης (9 Αυγούστου 1823).

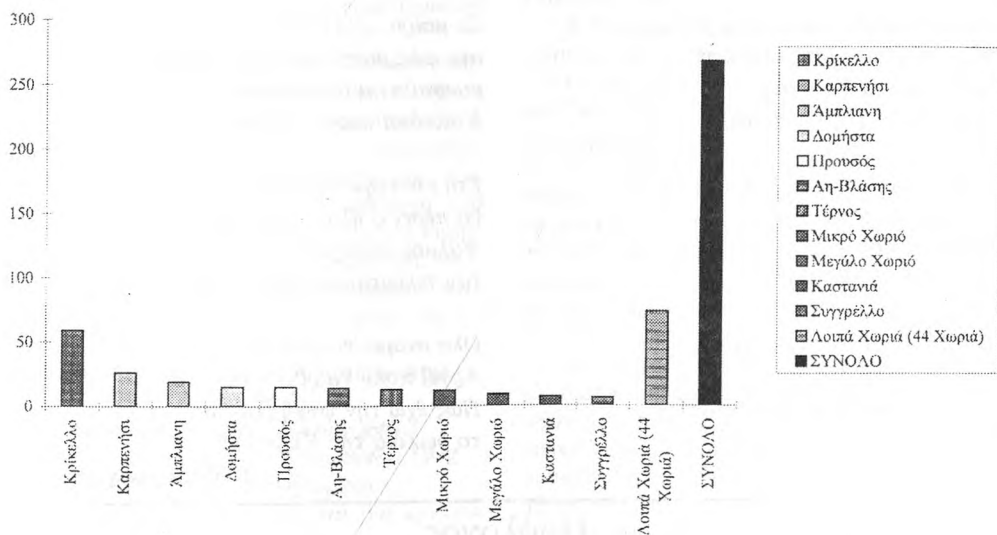
Η συμμετοχή αυτή τόσων Ευρυτάνων** απ' όλες τις μεριές της Ευρυτανίας στην ιστορική μάχη του Κεφαλόβρυσου, είναι ενδεικτική όχι μόνο του

τις ηρωικές στιγμές του θανάτου του. Αγωνιστές από 55 χωριά της Ευρυτανίας έλαβαν μέρος στην ιστορική μάχη. Εκτός απ' τον ίδιο τον Μάρκο ήσαν και Ευρυτάνες αρχηγοί στη μάχη ή τα περίξ, όπως οι Γιολδασαίοι. Οι Μικροχωρίτες όμως αγωνιστές μετά από προσεκτική ματιά στον

πίνακα και τα στοιχεία που μας δίνει ο κ. Ζήσης διακρίνονται πρώτα-πρώτα για τον συγκριτικά, σε σχέση με πολλά άλλα χωριά, μεγάλο αριθμό συμμετοχής τους (12) στην φοβερή εκείνη μάχη και δεύτερο και ίσως, πιο εντυπωσιακό το γεγονός ότι οι περισσότεροι απ' αυτούς ήταν άνδρες που ανήκαν στην επίλεκτη ομάδα του ίδιου του Μάρκου Μπότσαρη. Αυτό μπορεί να εξηγείται εκ πρώτης όψεως απ' το ότι ο Μάρκος, ως γνωστό, είχε στρατοπεδεύσει στο Μικρό Χωριό κι από κει ξεκίνησε την παράτολμη επιχείρηση εναντίον των Τουρκαλβανών, που είχαν στρατοπεδεύσει στα πλάτανια του Κεφαλόβρυσου Καρπενσιού. Δεν αποκλείεται όμως να οφείλεται και στο γεγονός, ότι αρκετοί απ' τους

Βινιανίτης Δημήτριος και Γκέκας Δημήτριος ανήκαν στον Γιαννάκη Γιολλάση, στον οποίον ανήκαν σχεδόν όλοι όσοι αγωνιστές φέρονται ότι κατάγονται απ' το Μεγάλο Χωριό. Γι' αυτό μπορούμε να πούμε ότι τόσο από πλευράς εμπιστών του Μάρκου Μπότσαρη ή άλλων Σουλιωτών συναρχηγών, όσο και προετοιμασίας της ηρωικής εκείνης εξόρμησης, το Μικρό Χωριό σύσσωμο στάθηκε κοντά στον γενναίο Μάρκο, τόσο πριν, όσο και μετά την μάχη, πιο κοντά από κάθε άλλο χωριό της περιοχής. Γι' αυτό και δεν είναι τυχαίο ότι η παράδοση του χωριού διέσωσε τόσα πολλά γύρω από το σύντομο εκείνο πέρασμα του Μάρκου Μπότσαρη από το Μικρό Χωριό, που δεν είναι του παρόντος να αναφέ-

Μάχη Κεφαλόβρυσου

Μικροχωρίτες έλκουν την καταγωγή τους σύμφωνα με την παράδοση, από το Σούλι και φυσιολογικά ακολούθησαν σαν Σουλιώτες τον μεγάλο αρχηγό ή ενώθηκαν πιο κοντά σ' αυτόν όπως λ.χ. ο Ζορμπαλόπουλος Ιωάννης, που η προτομή του είναι σήμερα στημένη στον χώρο του κήπου δίπλα στο Δημ. Σχολείο του παλαιού οικισμού, ο Ζαχαρόπουλος Γεώργιος, ο Κομπορόζος ή Κολτσιδής Δημ., ο Σιδηρόπουλος Ιωάννης. Άλλοι πάλι ανήκαν στον Κ. Τζαβέλα, επίσης Σουλιώτη, όπως ήταν οι Μανίκας Αναγνώστης, Πιστιόλης Κώστας και Ιωάννης για τους οποίους επίσης η παράδοση του χωριού διέδωσε ότι κατάγονται από το Σούλι. Ελάχιστοι Μικροχωρίτες, όπως οι Ζωγράφος ή

ρουμ. Δίκαια όμως το Μικρό Χωριό μπορεί να σεμνύνεται ότι τον έζησε για αρκετές μέρες πριν τη μάχη, τον δέχτηκε και τον έκλαψε μετά τη μάχη αφού τον ετοίμασε για το ταξίδι της τελευταίας του κατοικίας στο Μεσολόγγι, όπου έγινε η πάνδημη κηδεία του.

Μικροχωρίτης ήταν, σύμφωνα με την παράδοση, ο αγγελιοφόρος (ο Δανήλης) που σε χρόνο ρεκόρ έφερε στο Μεσολόγγι το μαύρο μαντάτο. Στη μάχη εκείνη έλαβαν ακόμη μέρος οι Μικροχωρίτες Ζορμπαλόπουλος Δημήτριος υπό τον Σπ. Λαμπρόπουλο, ενώ ο Μπτζόπουλος Ιωάννης (ίσως κι ο αδελφός του) ήταν ο ίδιος μικροκαπετάνιος (μπουλουκτσής). Δεν φαίνεται όμως να έλαβε

μέρος ο άλλος μικροκαπετάνιος, ο Κυρτσονικό-
λάκης, που ανήκε τότε στον Γ. Καραϊσκάκη.

Από την αριθμητική συμμετοχή των Ευρυτά-
νων στη μάχη του Κεφαλόβρυσου τα χωριά που
είχαν τη μεγαλύτερη συμμετοχή ήσαν κατά σειρά
το Κρίκελλο με 59, το Καρπενήσι με 26, η
Άμπλιανη με 19, η Δομνίστα με 15, ο Προυσός
με 15, ο Αη Βλάσης με 14, ο Τέρνος με 13, το
Μικρό Χωριό με 12, το Μεγάλο Χωριό με 9, η
Καστανιά Αρακυνθίων με 7, το Συγγρέλο με 6.
Συνολικά η συμμετοχή των χωριών αυτών
ανέρχεται στο 73% ενώ των υπολοίπων χωριών,
που συμμετείχαν με λιγότερους από 5 ανέρχεται
σε 27% περίπου. Ανεξάρτητα βέβαια από την
αριθμητική συμμετοχή που μπορεί να υπαγορευό-

τηκε και από διάφορες συγκυρίες των διαφόρων
ευρυτανικών χωριών στην ηρωική μάχη του
Κεφαλόβρυσου αυτό που υπήρξε ολοφάνερο
ήταν ότι αγκάλιασαν σχεδόν όλοι ομόθυμα την
ηρωική απόφαση του Μάρκου Μπότσαρη και
πολέμησαν μαζί του μέχρι το τραγικό του τέλος.

* Έγινε στο Καρπενήσι 16-19 Σεπτεμβρίου 1993. Τα
Πρακτικά του Συνεδρίου κυκλοφόρησαν με τον τίτλο:
Κλ. Κουτσούκης (επιμ.) Η Ευρυτανία κατά τους Επα-
ναστατικούς και Μετεπαναστατικούς Χρόνους: 170
Χρόνια από τον θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη,
Αθήνα: Επιστημονική Βιβλιοθήκη ΕΚΠΕ, Παντείου
Πανεπιστημίου, 1995

** Βλ. Κώστα Ι. Ζήσης «Τα παραλειπόμενα της μάχης
του Κεφαλόβρυσου», στον πύλο πάνω τόμο, Η Ευρυτανία
κ.λπ. σσ. 73-81.

Αγαπημένα δειλινά

Στης γειτονιάς της φτωχικής
γυρίζει ο νους μου με στενά
τα λυπημένα δειλινά
στοχαζομαι της Κυριακής.

Μέσα στην κόκκινη αντηλιά
το μαραμένο θηλυκό,
δίχως ελπίδα και μιλιά,
ποτίζει το βασιλικό.

Κανείς διαβάτης δεν περνά,
κανένα αυτή δεν καρτερεί,
που στο μπαλκόνι ορθή φορεί
το γιορτινό της το γκρενά.

Σα μοίρα κάθεται μια γριά,
στο φώς μιας πόρτας ρημαδιού
μακραίνει ο ίσκιος του παιδιού...
Καμπάνα ακούγεται μακριά.

Στο σύννεφο το βυσινί
θα πέσει ο ήλιος να κρυφτεί.
Ψαλμός ακούγεται η φωνή
του τελευταίουπραματευτή.

Ολα σταμάτησαν εκεί.
Αργεί πολύ να'ρθει η βραδιά...
Πώς έχω την ψυχή βαρειά
το δειλινό την Κυριακή!

Ζ. Παπαντωνίου

Πρόλογος

Πάλι μεθυσμένος είσαι, δυνόμιση ώρα της νυχτός.

Κι αν τα γόνάτα σου τρέμαν, εκρατιόσουνα στητός μπρος στο κάθε τραπεζάκι.

- Γειά σου Κωσταντή βαρβάτε!

- Καλησπερούδια, αφεντικά! πώς τα καλοπερνάτε;

- Ενας σούδινε ποτήρι κι άλλος σούδινεν ελιά.

Ετσι πέρασες γραμμή της γειτονιάς τα καπελιά.

Κι αν σε πείραζε κανένας - αχ εκείνος ο Τριβέλας! -

έκανες πως δεν ένιωθες και πάντα εγλυκογόελας.

Χτες και σήμερα ίδια κι όμοια, χρόνος μπρος, χρόνια μετά...

Η ύπαρξή σου σε σκοτάδι όλο πηχτότερα βουτά.

Τάχα η θέλησή σου λίγη, τάχα ο πόνος σου μεγάλος;

Αχ, πούσια, νιότη, πούδειχνες πώς θα γινόμουν άλλος!

Κώστας Βάρναλης

**1. Πρωτοπρεσβύτερου Κωνσταντίνου
Δ. Βαστάκη**

*Η Προσφορά της Εκκλησίας
στη δεκαετία του '40, Αθήνα 1996*

Ο π. Κωνσταντίνος Βαστάκης, που χρόνια τώρα ερευνά την συμβολή των κληρικών στους εθνικούς μας αγώνες, στον καλαίσθητο αυτό τόμο εξετάζει εμπεριστατωμένα την προσφορά της εκκλησίας κατά την τραγική δεκαετία 1940-49. Αφορμή για το βιβλίο αυτό απετέλεσε σχετική διάλεξή του σε εκδήλωση που οργάνωσε η Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων (25/10/1995), ο πρόεδρος της οποίας κ. Οικονόμου, σε εκτεταμένο πρόλογό του βιβλίου, ανατρέπει στην συμβολή αυτή της εκκλησίας από τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους.

Ο π. Βαστάκης προσφέρει ιδιαίτερα προσεγμένη τεκμηρίωση της θυσίας για το έθνος δεκάδων κληρικών. Στο τέλος παραθέτει «σύγχρονο συναξάρι ιερομαρτύρων και εθνομαρτύρων κληρικών της δεκαετίας του '40», που είναι ένα συνοπτικό μαρτυρολόγιο 536 κληρικών, μεταξύ των οποίων αρκετοί Ευρυτάνες, όπως οι αείμνηστοι αλφαβητικά, Αλεξιάς Ηλ., Βαστάκης Δημ., Βούρβας Αρ., Κακαβιάς Χρ., Μπίκας Αθ., Νικόπουλος Γ., Ραυτογιάννης Γ., Ραυτόπουλος Ν. κ.ά.

**2. Πρωτοπρεσβυτέρου Κωνσταντίνου
Δ. Βαστάκη**

*Μεγαλοχωρίτες και Μικροχωρίτες
Εθνομάρτυρες της 24ης Δεκεμβρίου 1942,
Β' Έκδοση συμπληρωμένη.*

Είναι το λεπτομερέστερο και πιό εμπεριστατωμένο ως τώρα χρονικό των γεγονότων που συνδέονται με την θυσία των 13 εθνομαρτύρων στο Μικρό Χωριό, την παραμονή των Χριστουγέννων 1942.

Περιέχει το ιστορικό της μάχης του Μικρού Χωριού (18 Δεκεμβρίου) και της σύλληψης Μεγαλοχωριτών και Μικροχωριτών με όλες τις μέρες δοκιμασίας τους. Τέλος το ιστορικό με άγνωστες λεπτομέρειες της εκτέλεσης των 13 απ' αυτούς στη θέση Λόγγοβες του Μικρού Χωριού, όπου σήμερα βρίσκεται το απείριστο μνημείο τους. Το μόνο κενό που χρειάζεται ακόμη συμπλήρωση είναι το περιστατικό της σύλληψης και των πολλών, γεροντότερων Μικροχωριτών (ανδρών και γυναικών) που κρατήθηκαν ως όμηροι

στο σπίτι του Σπ. Δερματά, όπου πέρασαν ώρες δοκιμασίας μελλοθανάτων. Ποιοί και πόσοι ήσαν ακόμη δεν ξέρουμε, ώσπου ξεχώρισαν / βρήκαν τους δύο που εκτελέστηκαν Ν. Κυρίτσας και Χρ. Φλέγγας. Η ιστορική έρευνα θα πρέπει κι εδώ να ρίξει φως στο περιστατικό αυτό. Η έλλειψη αυτή βέβαια δεν μειώνει καθόλου την τόσο ευσυνείδητη προσπάθεια του π. Κωνσταντίνου Δ. Βαστάκη, που είναι άξιος συγχαρητηρίων γιατί ακούραστος συνεχίζει την αναζήτηση της ιστορικής αλήθειας γύρω από την θυσία των 13 εθνομαρτύρων. Ο π. Κων/νος κάνει και μια σημαντική καταγραφή των ονομάτων 56 ακόμη Μεγαλοχωριτών που έπεσαν είτε στο μέτωπο της Αλβανίας και κατά τη διάρκεια της κατοχής είτε στη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου που είναι και οι περισσότεροι (44).

3. Στέργιος Δημούλης, Ως Ελαία και

Κυπάρισσος: Κριτικές και Δοκίμια, Λαμία, 1996.

Ο γνωστός ρουμελιώτης δικηγόρος, ποιητής και λογοτέχνης Στ. Δημούλης, σε ένα πυκνογραμμένο τόμο 380 σελίδων, μας δίνει συγκεντρωμένο το ως τώρα διάσπαρτο κριτικό και πεζογραφικό του έργο κατανεμημένο σε μεγάλες ενότητες. Το πρώτο μέρος περιέχει πενήντα κριτικές ποιητικών συλλογών και τριάντα κριτικές πεζογραφημάτων, δοκιμίων και μελετών. Το δεύτερο μέρος περιέχει δικά του δοκίμια και μελέτες.

Τα κείμενα στο πρώτο μέρος είναι κριτικές και βιβλιοπαρουσιάσεις που έγιναν σε λογοτεχνικά περιοδικά και εφημερίδες. Σύντομα, πυκνά, εύστοχα κριτικά κείμενα που όχι μόνο συναρπάζουν με την ευγένεια έκφρασης και ήθους αλλά και ενημερώνουν ακόμη και τον αμύητο στην ποίηση αναγνώστη. Εκτενέστερα, μεστά περιεχομένου και με βιβλιογραφική τεκμηρίωση είναι τα κείμενά του στο δεύτερο μέρος, που δείχνουν την πολυμείρεια του συγγραφέα αλλά και την ευαισθησία του σε ωρισμένα θέματα.

Το βιβλίο συμπληρώνεται με ένα αλφαβητικό ευρετήριο και μια συνέντευξη του συγγραφέα, στην οποία εξομολογείται την βαθειά του πίστη στις ανθρώπινες αξίες, αυτές άλλωστε προσπαθεί να αναδείξει και ο ίδιος μέσα από την ποίησή του.

**4. Θανάσης Παπαθανασόπουλος, Ρουμελιώ-
τικά (Δεύτερη σειρά), Φορητές Εικόνες,
Εκδόσεις Μελέαγρος, 1997**

Ο γνωστός Ρουμελιώτης ποιητής στη

Στου χαλικιού σου, Κόνισκα, προβάλλεις
την απλάδα

Μα πιά πολύ σε χαίρομαι κοιτώντά απ' την
Περίστα
στις χειμωνιάτικες βραδιές που ο δρόλα-
πας πλακώνει,
τα φώτα σου που ομοιάζουνε στη μαύρη
ουράνια πίστα
φωτόχαρη συναστεριά τους φόβους που
ιλαρώνει.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών
Ο Πρόεδρος
Θανάσης Κεράνης

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τοπωνυμία του Μικρού Χωριού

Γράφει ο Πάνος Κεράνης

Κορυφογραμμές. Σύνορα με την κοινότητα Καρίτσας Μπλουρέντζα. Άνθρωπος είναι η κορυφή του δάσους Κρί, που είναι πάνω από το παλιό οικισμό του Μικρού Χωριού. Μαρμάρι, Αϊλιάδες, το Κοτρώνι, η Χελιδόνα, το Διάσελο, Τσούτση στο μοναχό τον Ελατο, φιδόπλατη Μπάγκο-διάσελο, Ψιλοέρινα, Κρασιά, Καριά διάσελο. Στο σημείο αυτό είναι τα σύνορα Μικρού Χωριού με την κοινότητα Μηλιάς και με την κοινότητα του χωριού Νόστιμο. Τώρα τα σύνορα αυτά καταβαίνουν στην περιοχή Πλόπ, Θεοτόκ, Κρεμενίτσες.

Από την πλευρά της ποταμιάς σύνορο είναι ο δημόσιος δρόμος μέχρι τα σύνορα με την Καρίτσα.

Υπάρχουν λίγες ιδιοκτησίες Μεγαλοχωριτών όπως τα πουργαράκια, τα λαδεϊκά λειβάδια και στο Γαύρο.

ΔΡΟΜΟΙ Πριν το 1934 που για πρώτη φορά ήρθε μέσω Γαύρου αυτοκίνητο στο Μικρό Χωριό. Η επικοινωνία τόσο με το Καρπενήσι όσο και με τον Προυσό και κατ' επέκτασιν με το Μεσολόγγι γίνονταν υποχρεωτικά μέσω Μικρού Χωριού γιατί δεν υπήρχε άλλος δρόμος, ερχόμενος από Καρπενήσι πεζοί η φορτία μεταφέροντα με μουλάρια και γαϊδούρια. Είσοδος από την πλευρά του Καρπενησίου γινόταν στη θέση πουργαράκια (που κτίστηκε τα τελευταία χρόνια το νέο Δερμάτι) περνούσε στο επάνω μέρος του οικισμού και φτάνοντας στη στροφή για να περάσουμε το ρέμα συναντούσαμε πρώτα το πουργαράκι, και δίπλα ήταν η ασβεστηριά του Πασπάλη.

Από το σημείο αυτό άρχιζε η είσοδος σε ιδιοκτησίες Μικροχωριτών ανήκουν στους Πλακαίους και η περιοχή αυτή ονομαζόταν Κρεμενίτσες. Το πέραςμα στο ρέμα που κατέβαινε από τις τοποθεσίες Φακές, Ζερβό και είναι το ρέμα αυτό που περνάει στην άκρη του καινούργιου Μικρού Χωριού. Στο ρέμα αυτό περνούσαμε απέναντι με μια γέφυρα που ήταν φτιαγμένη από 3 ή 4 κορμούς ελάτων, τα ζώα περνούσαν μέσα από το ρέμα, για όποιον διψούσε υπήρχε στη ρίζα στο πλάτανο ένα πλατανόφυλλο για βρύση που έτρεχε λίγο νερό.

Προχωρώντας δεξιά μας ήταν τα χωράφια τα Λιαπέικα, αριστερά μας το λιβάδι του Κοκάλα και του δασκάλου του Παπαδή. Είναι σήμερα το ένα τμήμα του νέου Μικρού Χωριού. Συνεχίζοντας ο δρόμος αυτός έβγαινε ακριβώς στο σημερινό Ξενοδοχείο του νέου Μικρού Χωριού. Συνέχιζε μέσα στα έλατα κάτω από τον σημερινό αυτοκινητόδρομο. Στο κάτω μέρος του δρόμου ήταν τα Λαδεϊκά είναι η θέση που είναι το σημερινό μοναστήρι και δεξιά μας στο επάνω μέρος ήταν η θέση μπουτσαρές και τώρα οι μηλιές.

Στο σημείο του αυτοκινητόδρομου που συναντούμε το δεύτερο ξύλινο κάθισμα μετά το Ξενοδοχείο το μονοπάτι το παλιό συναντιέται με τον αυτοκινητόδρομο και η θέση αυτή λέγονταν μεγάλη ράχη, ήταν επίσης στο ίδιο σημείο παλαιότερα το κερμιδαριό υπήρχαν στίγματα από κεραμίδα, ήταν το μέρος που ξεπροβόδιζαν τους ξηνητευόμενους, τα αγαπημένα τους πρόσωπα και ορισμένοι τους πήγαιναν μέχρι τα πουργαράκια.

Συνεχίζοντας το δρόμο συναντάμε αριστερά του δρόμου το παλαιό εξωκλήσι της Αγίας Αικατερίνης και δεξιά το νεότερο αφιερωμένο και αυτό στην Αγία Αικατερίνη. Εκεί αριστερά του δρόμου βρίσκονται τα χωράφια της Πλακοδημήτρη της Στέλλας (κληρονόμων Αθ. Πλακα) των Τομαραίων, κληρονόμων του μπαρμπα Σπύρου Κρίκου).

Προχωρώντας και σε απόσταση εκατό περίπου μέτρων υπήρχε βρύση με πέτρινη κούπα και λεγόταν η βρύση του Σιδέρη που καταπλάκωθη από τα μπάζα με την κατασκευή του αυτοκινητόδρομου.

Από το επάνω μέρος υπήρχαν τα λειβάδια στη θέση βρουσούλες. Από το σημείο αυτό και μετά λέγεται η περιοχή του Αγιάννη, δεξιά και αριστερά τότε και τώρα υπάρχουν κτήματα καλλιεργήσιμα και κάνανε το καλύτερο κρασί του χωριού και αυτό γιατί ήταν η μόνη περιοχή που μόλις και με τα βίαια είχε μόνο ένα πότισμα στις αρχές του καλοκαιριού και γι' αυτό έκαναν το ξηρό, γλυκό, κόκκινο κρασί. Μάλιστα στις ονομαστικές εορτές των κατόχων των κτημάτων αυτών έμεναν τελευταίοι στην επίσκεψη για να μπορούν οι

επισκεπτόμενοι να παραμείνουν περισσότερη ώρα και να καταναλώσουν αρκετό από το καλό κρασί που τους προσέφεραν οι εορτάζοντες και το τραγούδι και ο χορός έδιναν και έπερναν και πολλές φορές ξημερώνονταν.

Ο βατός δρόμος για τον οποίον μιλάμε ανέβαινε και περνούσε δίπλα στο εξωκλήσι του Αγιάννη που ιερουργείται στις 29 Αυγούστου. Τα παλαιά χρόνια που ήταν και ημέρα πανηγύρεως μετά την λειτουργία πουλούσαν διάφορα που πωλούν στα πανηγύρια. Ο δε αυτοκινητόδρομος ακολουθούσε το δρόμο το βατό κατέβαινε στη θέση Ρούγα, ενώ τώρα αποφεύγεται το ανέβασμα αυτό των αυτοκινήτων και μέσα των κτημάτων συνεχίζει ευθεία και συναντιέται στο σημείο αυτό στη θέση Ρούγα. Ο βατός δρόμος συνεχίζονταν στους Αγίους Αποστόλους, λίγα μέτρα 30 έως 40 το μονοπάτι έστριβε αριστερά και κατέβαινε στο ρέμα.

Το ρέμα αυτό δεν είχε άλλη ονομασία, το πέρασμά του γινόταν από γέφυρα φτιαγμένη από 4 έως 5 κορμούς δένδρων και από την οποία περνούσαν και ζώα φορτωμένα, είχε δε πανύψηλα πλατάνια και αρκετές πηγές νερού ξεκινούσαν 2 ποτιστικά αυλάκια το ένα αριστερά είχε το όνομα αστασιοτικό και το άλλο δεξιά με το όνομα αμπελιώτικο, είχε επίσης βρύση με κούπα πέτρινη και γύρω στη δεκαετία του 40 ύστερα από μία μεγάλη κατεβασία μπαζώθηκε χρειάστηκε να σκάψουν να την βρουν αλλά ήταν βαθιά πλέον και μόλιες που φαινόταν η κούπα της για να πιείς νερό έπρεπε να γονατίσει. Περνώντας το ρέμα ανηφόριζε ο δρόμος για το χωριό, στα μέσα της ανηφοριάς υπήρχε μια καρυδιά αιωνόβια με το όνομα του Ζαχαρή έκανε μοναδικά στο είδος του σε μέγεθος αυγού καρύδια είχαν την τύχη που είχαν όλες σε καρυδιές μεγάλο μεγέθους πουλήθηκαν για την επιπλοποιία.

Στο σημείο αυτό όταν το 1942 έφτασε η εμπροσθοφυλακή της Ιταλικής φάλαγγας χτυπήθηκε από τμήματα των ανταρτών επικεφαλής των οποίων ήταν ο Άρης Βελουχιώτης.

Συνεχίζοντας το δρόμο φτάνουμε στη ράχη που αργότερα πήρε το όνομα στο γκαράζ, άρχιζε ο δρόμος μέσα στο χωριό στην πλατεία του χωριού φτάνοντας υπήρχε το χάνι, μπορούσε κανείς να βάλει στο υπόγειο το ζώο του να βρει να φάει ο ίδιος και να διανυκτερέψει,

στη δεκαετία του 40 κήκε από πυρκαγιά μαζί κήκε και η βιβλιοθήκη που είχε το χωριό.

Στο κέντρο της πλατείας είναι μεγάλος πλάτανος και λέγεται ότι από κάποιον απόσπασμα που πέρασε από χωριό ένας από αυτούς κρατούσε φρεσκοκομμένο κλαρί πλάτανου και το έμπιζε στο χώμα και είτε μάλιστα θα γίνει ένας μεγάλος πλάτανος. Το νερό που τρέχει από τις βρύσες πηγάζει επί τόπου και όπως γράφει η εντοιχισμένη πλάκα είναι κατασκευή του 1925 από τον Τραστέλη.

Ο δρόμος δεν τελείωνε εδώ ήταν υποχρεωτικός για όποιον πήγαινε προς το Προυσό, το Αγρίνιο και το Μεσολόγγι που ήταν πρωτεύουσα του Νομού Αιτωλοκαρνανίας και η Ευρυτανία αποτελούσε επαρχία του.

Δεξιά από τις βρύσες που είναι σήμερα τιμεντένια σκαλοπάτια ήταν καλντρίμι που ανέβαινε προς τα σπίτια που είναι πάνω από τις βρύσες και που οδηγούσε έξω από το χωριό, έφηνε στο αριστερό μέρος την τοποθεσία με το όνομα Λόγγοβες που ήταν ποτιστικά από το επάνω αυλάκι που έφτανε από το κεφαλόβρυσσο και περνούσε κάτω από τα έλατα του δάσους με το όνομα Κρι.

Δεξιά και πάνω από το αυλάκι ήταν λειβάδια και η τοποθεσία αυτή λεγόταν στο Νεράκι γιατί πράγματι είχε μια μικρή πηγή και γούρνα για την αποθήκευση του νερού για το πότισμα του γύρω χώρου. Από την ίδια πηγή έπαιρνε νερό ένα σπίτι που ήταν πάνω από το δρόμο ζούμε μια γερόντισσα με το όνομα Χασάλου με το γιό της παράλυτο από την αρρώστεια των δυτών.

Στο κάτω μέρος του δρόμου υπάρχει μνημείο στη μνήμη των εκτελεσθέντων το 1942 από τους Ιταλούς 9 Μεγαλοχωριτών και 2 Μικροχωριτών. Αμέσως μετά και αριστερά μας υπάρχει επίπεδος τοποθεσία με το όνομα Νικολός υπήρχαν 4 αλώνια πέτρινα που αλώνιζαν οι χωριανοί τα σιτάρια τους. Στην άκρη ήταν ένας έλατος επιβλητικός που φωτογραφήθηκε και εκτέθηκε σε φωτογραφική έκθεση το 1954 στην Αθήνα με τον υπότιτλο (Ελατα που φτάνουν ως τον ουρανό). Αγοράστηκε από Μικροχωρίτες και με άλλες φωτογραφίες του χωριού στάλθηκαν και εκτέθηκαν στο Τουριστικό περίπτερο της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης.

(Συνέχεια στο επόμενο)

Επιστολές προς την Αδελφότητα

ΤΟ ΠΑΛΑΙΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΖΗΤΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Με αυτή την επιστολή θέλω να εκφράσω την πικρία και την αγανάκτησή μου για την απαράδεκτη κατάσταση που επικρατεί εδώ και χρόνια με την συγκοινωνία στον οικισμό του Παλαιού Μικρού Χωριού Καρπενησίου. Η συγκοινωνιακή γραμμή που εξυπηρετεί τα χωριά της περιοχής μας, τερματίζει στο Νέο Μικρό Χωριό και δεν συνεχίζει στο Παλαιό Μικρό Χωριό που απέχει λιγότερο από δύο χιλιόμετρα, ούτε καν τις ημέρες των εορτών και του καλοκαιριού κατά τις οποίες υπάρχει μεγάλη κίνηση επισκεπτών. Παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες και παραστάσεις η κατάσταση δεν άλλαξε και οι υπεύθυνοι του ΚΤΕΛ Ευρυτανίας εξακολουθούν να εμμένουν στην απόφασή τους για το ότι πλήττεται ο τουρισμός και ο κόσμος που πηγαиноέρχεται. Ισχυρίζονται πως δεν υπάρχουν επιβάτες... Μα όταν τόσα χρόνια έχει σταματήσει η συγκοινωνία προς τον Παλαιό Οικισμό, επόμενο είναι να έχουν περιοριστεί σημαντικά οι μετακινήσεις του επιβατικού κοινού. Ισχυρίζονται ότι ο συγκοινωνιακός φορέας έχει ελλείματα και δεν μπορεί να κάνει μια διαδρομή δύο χιλιομέτρων!!! Μα ελλείματα έχουν όλοι οι συγκοινωνιακοί φορείς της χώρας μας αλλά δεν σταματούν στις συγκοινωνίες, γι' αυτό άλλωστε εισπράττουν και τις γνωστές επιχορηγήσεις... Οι συγκοινωνίες της δικής μας περιφέρειας δεν επιχορηγούνται; Εμείς ως φορολογούμενοι δεν τις πληρώνουμε; Δυστυχώς όμως εδώ υπάρχει ένα χωριό που κόβεται στα δύο και αυτή η εξαίρεση είναι ηθελημένη γιατί ορισμένοι θέλουν την απομόνωση του χωριού. Το Μικρό Χωριό έχει μεγάλη ιστορία, συνέδεσε το όνομά του με την Κατοχή και την Εθνική Αντίσταση και χτυπήθηκε αλύπητα από τον κατακτητή αλλά και από τη φύση με την κατολίσθηση του 1963, που είχε σαν αποτέλεσμα να δημιουργηθούν δύο οικισμοί.

Οι άνθρωποι που αγαπούν τον τόπο μας και την Ιστορία, να βοηθήσουν να βρεθεί μια λύση: Να αποκατασταθεί η συγκοινωνία με τον Παλαιό Οικισμό. Ζητάμε και απαιτούμε να ξεκινήσει τώρα και να συνεχίζεται όλο το χρόνο.

Πολύς κόσμος το επισκέπτεται και πολλοί ακόμη θέλουν να το επισκεφθούν. Πώς όμως να εξυπηρετηθούν αν δεν συνδέεται με συγκοινω-

νιακή γραμμή; Κάναμε και κάνουμε τόσους κόπους και τόσες θυσίες να αναστήσουμε αυτόν τον τόπο χωρίς βοήθεια, το χωριό των γονιών και των παιδικών μας χρόνων. Το σημερινό αλλά και το αυριανό καταφύγιο όλων μας. Ζητάμε την άμεση παρέμβαση του Υπουργείου Μεταφορών και κάθε φορέα που είναι αρμόδιος για να πεισθεί ο αντίστοιχος συγκοινωνιακός φορέας της περιοχής μας ώστε να δοθεί λύση στην επέκταση της συγκοινωνίας και στον Παλαιό Οικισμό. Δεν υπάρχουν λόγοι που να δικαιολογούν τη σημερινή απαράδεκτη κατάσταση της απομόνωσης του Παλαιού Οικισμού.

Δημ. Κρίκος

Υ.Γ.: Η επιστολή κοινοποιήθηκε και στις εφημερίδες.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ
ΤΚ 36075

Μικρό Χωριό 7 Φεβρουαρίου 1997

Αριθ. πρωτ. 61

ΠΡΟΣ: Την Αδελφότητα Μικροχωριτών «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

Έρεως 14 Αθήνα

ΘΕΜΑ: Ευχαριστήριο

Το Κοινοτικό Συμβούλιο της Κοινότητας Μικρού Χωριού, ομόφωνα Εκφράζει τις ευχαριστίες του προς την Αδελφότητα Μικροχωριτών για τη δωρεά της δύο καθρεφτών οδικής κυκλοφορίας που τοποθετήθηκαν σε δύο κλειστές στροφές του κοινοτικού δρόμου στο Νέο οικισμό, συμβάλλοντας στην πρόοδο και ανάπτυξη του Χωριού μας.

Για το Κοινοτικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας

Α. ΚΟΥΤΣΟΥΚΗΣ

Όλοι εμείς, οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Μικρού Χωριού, ο Δάσκαλος και η Σχολική Επιτροπή, ευχαριστούμε θερμά τον Σύλλογο Μικροχωριτών και τον πρόεδρο του κ. Αθανάσιο Κεράνη για την προσφορά των μπασκετών και όλου του εξοπλισμού του γηπέδου μπάσκετ που θα δημιουργήσουμε στο χώρο του παλαιού διδακτηρίου.

Επίσης, θα 'θελα να εκφράσω, εκ μέρους των

μαθητών του Δημοτικού Σχολείου, τις θερμές τους ευχαριστίες για τα χριστουγεννιάτικα δώρα που τους προσφέρατε.

Η Σχολική Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
Μπούρας Βασίλειος

**Κύριε Πρόεδρε,
με υγεία, χαρά και ειρήνη το 1997.
ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ.**

Κύριε Πρόεδρε με πολλή χαρά πήρα και πάλι τα «ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» που είχα καιρό να τα λάβω και σας ευχαριστώ.

Συγχαρητήρια για την τόσο επιμελημένη έκδοση και τόσο πλούσια ύλη της.

Σας στέλνω κι εγώ δυό μικροεργασίες μου. Αν νομίζετε, δημοσιεύτε τις. Ευχαριστώ.

Με εκτίμηση
Δ. Φαλλήης

ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Αθήνα 25/1/97

**ΠΡΟΣ: Το ΔΣ του Συλλόγου Μικροχωρι-
τών Ευρυτανίας**

Κύριε Πρόεδρε,

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσής μας σας ευχαριστεί θερμά για την ηθική και χρηματική συμπαράστασή σας στο έργο της ΠΕ. Ιδιαίτερώς σας ευχαριστούμε για τη συμβολή σας στη βράβευση των Ευρυτάνων φοιτητών για τους οποίους και σας επιδεικνύετε στοργή και θερμό ενδιαφέρον.

Με φιλικούς και πατριωτικούς χαιρετισμούς

Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

Παν. Κ. Κωστοπαναγιώτης
Ο Γραμματέας
Ιωάν. Γ. Ζούμπος

Αθήνα, 10/3/97

Αγαπητέ κ. Κουτσούκη

Έπειτα από την τελευταία τηλεφωνική επικοινωνία που είχαμε, για να σας εκφράσω τις ευχαριστίες μου για τη φιλοξενία μιας ακόμα επιστολής μου, στο εκδιδόμενο ωραίο περιοδικό «Μικροχωρίτικα Γράμματα» της Αδελφότητας Μικροχωριτών και στην οποία επικοινωνία -γενομένης συζητήσεως- θεωρήσαμε ότι δεν θα ήτανε άσκοπο, στο περιοδικό, να δημοσιεύεται ένα, κάθε φορά, από τα τόσα παλιά ελαφρά τραγούδια που κυκλοφόρησαν στο πέρασμα του χρόνου, ιδίως μεταξύ 1925-1980 (πολλά από τα

οποία έτυχε να θυμάμαι) σας στέλνω σήμερα σαν πρώτο τραγούδι, αυτό που έχει τίτλο τη ΜΗΤΕΡΑ, επειδή, κατά κοινή ομοφωνία, όπως πιστεύω, η μητέρα είναι το πιο ιερό και το πιο αγαπητό πρόσωπο της οικογενείας, χωρίς φυσικά να υποτιμώ και τα λοιπά πρόσωπα.

Με τη δημοσίευση των τραγουδιών αυτών, τιμούμε νομίζω τόσο τη μνήμη των στιχουργών, μουσικοσυνθετών και τραγουδιστών, που εν τω μεταξύ έχουν φύγει από τη ζωή, όσο και την προσφορά, στον τομέα αυτό, αυτών που δεν έφυγαν ακόμα.

Συγχρόνως προσφέρουμε, στους αναγνώστες του περιοδικού, μια γένση από τραγούδια που θυμίζουν παλιές ρομαντικές, αισθηματικές και γεμάτες αγνό έρωτα εποχές, τραγούδια που έτερψαν γενιές που έφυγαν και τέρπουν και γενιές που ζουν ακόμα.

Σας εύχομαι υγεία πάντοτε.

Με όλη μου την εκτίμηση και την αγάπη
ΛΕΩΝΙΔΑΣ Γ. ΤΣΕΝΤΟΣ

Μητέρα

**Στίχοι: Κ. Κοφινιώτη
Μουσική: Ζ. Κορίνθιου**

Μεσ' στης αγάπης το μεθύσι,
είχα πιστέψει πως εσύ θα είχες σθήσει,
πως των χαδιών της η πλανεύτρα μουσική,
ξέγραψε κάθε σου λατρεία στοργική.

Πόσο γελάστηκα Μητέρα,
εφυγ' εκείνη μ' ένα φύσημα τ' αγέρα,
κι' έμεινες πλάι μου εσύ με πό στοργή,
του χωρισμού μου να γιατρέψεις
την πληγή.

Ρεφραίν: Μητέρα, απ' την καρδιά μου,
ποιός μπορεί για να σε βγάλει,
Μητέρα, είσαι απ' όλες τις αγάπες πό
μεγάλη,
κι' αν σε πληγώνω κι' αν σε σκοτώνω, εσύ
γελάς,
σε κάνω πτώμα και τότε ακόμα, σκύβεις μ'
αγάπη και με φιλάς.
Μητέρα, μόνη γυναίκα π' ομορφαίνεις όλη
την πλάση.

Επιμέλεια παρουσίασης
Λ. Γ. Τσέντος

Τα Αγραφα στη Δημοτική μας Ποίηση

† Πάνου Βασιλείου

Ακριβή χρονολογία της ονομασίας, Αγραφα, του δυτικού τμήματος των βραχιόνων της Πίνδου, που φτάνει ως τον Αηλιά του Νεχωριού Φθιώτιδος, δεν έχουμε. Η προέλευση της ονομασίας πιθανολογείται από της βυζαντινής περιόδου, γιατί λόγω του απόμερου, του ορεινού και του άγονου της περιοχής οι κάτοικοί της είχαν τύχει προνομίων αυτονομίας και κάποιας αυτοδιοίκησης, ίσως δε και φορολογικής απαλλαγής, έτσι που δεν συμπεριλαμβάνονταν τα μέρη αυτά, δεν γράφονταν, ήσαν άγραφα, στους φορολογικούς καταλόγους της αυτοκρατορίας. Πάντως στα χρόνια της τουρκοκρατίας τα Αγραφα αποτελούσαν ιδιαίτερη επαρχία (βιλαέτι) των τούρκων. Αποτελούσαν δε τότε από 80 χωριά (40 θεσσαλικά και 40 ευρυτανικά) με διοικητική υπαγωγή τους στον τούρκο Διοικητή των Τρικάλων. Εκκλησιαστικά υπαγόταν στη Μητρόπολη της Λάρισας με επισκοπική έδρα του επισκόπου Λιτσάς ή Λιτζάς και Αγράφων από τον 17ο αιώνα και ύστερα, μόνιμα το Καρπενήσι. Δεν χρειάζεται νομίζω στο εισαγωγικό μου τούτο σημείωμα να προσθέσω τον σοβαρότατο ρόλο που έπαιξε για τους απελευθερωτικούς αγώνες των Ελλήνων τούτη η περιοχή και στα χρόνια της τουρκοκρατίας και στην Επανάσταση, ακόμη και στο καινούργιο 21 (αντάρτικο 1941-1944). Υπήρξε πάντα το καταφύγιο των καταδιωκόμενων και το καλύτερο ορμητήριο των κλεφταρματολών. Υπήρξε η μήτρα των ιερών και οσίων του Έθνους, με την τρομερή διαπίστωση ότι η περιοχή αυτή εξακολουθεί να βρίσκεται στην ίδια αν μη σε χειρότερη κατάσταση ακόμη κι από τα χρόνια της τουρκοκρατίας. Χρόνια και χρόνια τώρα δεν κατωρθώθηκε να συνδεθούν τα Αγραφα με ένα αυτοκινητόδρομο Καρπενήσι-Βίτινη-Αγραφα-Καρδίτσα και Καρπενήσι-Φραγγίστα-Λεπανά-Αρτα. Βασικές θάπρεπε νάναι αυτές οδικές εθνικές αρτηρίες που από κάθε άποψη, τουριστική, στρατιωτική, εκπαιδευτική, ποικιλότροπα θα εξυπηρετούσαν τους κατοίκους και γενικότερα την Εθνική μας οικονομία. Αλλά αυτά και μερικά άλλα σχετικά αποτελούν μιαν άλλη ατέλειωτη ιστορία.

Και τώρα στο εν επικεφαλίδι θέμα.

Υστερα από την άλωση της Πόλης πρώτος ο Ρόδιος στιχουργός Εμμ. Γεωργιάς σε στιχουργημά του προτρεπτικό για την απελευθέρωση των Ελλήνων ανάμεσα στα άλλα, καλώντας τους υπόδουλους, χριστιανούς να ενωθούν και να απαλλαχτούν από το σκληρό πέλμα του κατακτητή, αναφέρει:

*«Τα Τρίκαλα με την Βλαχιάν, Λάρισος και Φανάρι,
τα Φέρσαλα, ο Δομοκός, Ζητούνι, Λειβαδιά,
το να ιδούσι τον σταυρόν στην ώραν προσκυνούσι.
Ελλαδα, Πάτρα, Αγραφα, Βελούχη και Πρωτόλιο,
Αθήνα, Θήβα, Μέγαρο, Σάλωνα, τ'άλλα όλα...».*

Τα Αγραφα αναφέρονται σε πλείστα από τα δημοτικά μας τραγούδια και χωρίς να εξαντλήσουμε τον κατάλόγό τους θα παρουσιάσουμε συνεχόμενα μερικά από αυτά. Φυσικά τις περισσότερες φορές τα Αγραφα αναφέρονται σε τραγούδια κλεφταρματολών.

1. Του Νικοτσάρα:

*«...Πουλάκιμ' πόθεν έρχεσαι και πόθεν κατεβαίνεις; Από την Βέρροιαν έρχομαι στ' Αγραφα
κατεβαίνω, πάω να βρώ τον Νικολό, να σμιζω το Σταμάτη...»*

2. Του Αγγελου Σουμίλα, του Πάνου Μειντάνη και του Μικρού Χορμόπουλου:

*«Μην νάνε χιόνια στα βουνά, μην ναν πανιά απλωμένα; μη ναν''Αγγέλης πώρχεται, Αγγέλης
και Μειντάνης, και το Μικρό Χορμόπουλο πώρχεται από τ'Αγραφα, με τα μπαϊράκια ανοιχτά τα
κόκκινα τα άσπρα;...»*

3. Του Ανδρίτσου:

*«Τ' Ανδρίκ' η μάνα θλίβεται, τ' Ανδρίκ' η μάνα κλαίει.
Προς τα βουνά συχνογερνά και όλα τα μαλώνει.
Αγραφων άγρια βουνά, Αγραφων κορφοβούνια,
τί κάμεταν τον γυιόκαν μου, τον καπιτάν Ανδρίκου;...»*

4. Γενικό των κλεφτών:

«Κάτω στου Βάλτου τα χωριά,
Ξηρόμερο και Αγραφα,
και στα πέντε βιλαέτια
έβγατε, να ιδήτ' αδέλφια...»

5. Του Κατσαντώνη: Υπάρχουν πολλά τραγούδια που αναφέρονται σε αγραφιώτικες τοποθεσίες όπου οι Κατσαντωνναίοι έδρασαν νικηφόρα κατά των ορδών του Αλήπασα. Αλλά το συγκινητικότερο από αυτά είναι ο αποχαιρετισμός του στα βουνά των Αγράφων:

«Τούρκοι βαστάτε τάλογα λίγο να ξανασάνω
να χαιρετίσω τα βουνά και τις ψηλές ραχούλες
να χαιρετίσω τις πλαγιές, τις δροσερές θρυσούλες,
και σας Τσουμέρκα κι Αγραφα παληκαριών λημέρια.
Εγώ σας έχω μαρτυριά, εσείς να μολογάτε
τ' ασκήρια που πολέμαγα και πάντα τα νικούσα...»

6. Σε άλλο τραγούδι Κατσαντωννέικο αναφέρονται:

«Οι κλέφτες από τ' Αγραφα κι αρματωλοί απ' το Βάλτο
πατήσανε τη Λεπενού, Αντώνη, Αντώνη,
και τη Μεγάλη χώρα Τσόγκα και Λεπινιώτη,
πήραν άσπρα, πήραν φλωριά, πήραν μαργαριτάρι,
πήραν τη Νικαλάκενα πρώτη κουζαμπασίνα...»

7. Για τον ίδιο:

«Βγήκεν Αντώνης στ' Αγραφα με τον Καραγιαννάκη,
πήρανε δίπλα τα βουνά, δίπλα τα βιλαέτια.
Γράφουν και στέλνουν μια γραφή σ' αυτόν τον Βελή Γκέκα,
-Σ' εσέ Βελή ντερβέναγα, ρεντισάνλι του Βεζύρη,
εύγα να πολεμήσουμε ψηλά στο Προσληιάκο,
να ιδής τα κλέφτικα σπαθιά, τα κλέφτικα ντουφέκια...»

8. Του Μπουκοβάλα:

«Τ' έχεις καϊμένε κόρακα και σκούζεις και φωνάζεις;
Μήνα διψάς για αίματα, για τούρκικα κεφάλια;
Πέτα ψηλά κατ' Αγραφα του Ασπρου το γεφύρι
να φας κρέας από κατή και πλάτ' από βοϊθόντα...»

9. Του Ρήγα Φεραίου:

«...Μαυροβουνιού καπλάνια κι Ολύμπου σταυραετοί,
κι Αγράφων τα ξεφτέρια γεννίτε μια ψυχή...»

10. Του Αλή πασά, που δεν έμεινε ευχαριστημένος με τα παθήματα των ορδών του στα Αγραφα και στο Βάλτο:

«Κι ακόμη χάλια πολεμούν στ' Αγραφα και στον Βάλτον,
κι ακόμη δεν υπόταξα μήτε σχεδόν το τρίτον...»

11. Των Κλεφτών:

«Τρείς σταυραετοί ροδόλαγαν απ' τ' Αγραφα στους κάμπους
ένας πάει στ' Αντελικό, κι άλλος στο Βασιλάδι
ο τρίτος ο καλύτερος πάγει στο Μεσολόγγι.
Τάπα σε τάπα περπατεί, ταμπούρι σε ταμπούρι.
Πάγει στην τάπα του Μακρή, στην τάπα του Δεσπότη,
το Λιακατάν εγύρευε...»

12. Ομοίως:

«Τ' είν' το κακό που γίνεται κι η ταραχή η μεγάλη;
Στη μέση στο Ξηρόμερο, στην Κατοχή τη χώρα;
Το Θοδωράκη κλείσανε πεντ' έξη βιλαέτια.
Ηρθ' ο Μακρής απ' το Ζυγό, κι ο Τσόγκας απ' το Βάλτο,
και ο Πελσής απ' τ' Αγραφα κι ο καπετάν Σουλιάτης...»

13. Του αρματωλού Βάρσου:

«Θέλετε δενδρ' ανθήσετε, θέλετε μαραθήτε,
θέλετε κάμετε καρπούς, θέλετε ξηραθήτε'
στον ίσκιο σας δεν κάθομαι, μηδέ σταις κρύες θρύσες,
μον καρτερώ την άνοιξι, το Μαί' το καλοκαίρι,
π' ανοίγ' ο γαύρος κι η οξιά και σκιόνουν τα λημέρια.
Ναβγω στις Γούρας τα θουνά, μεσ' το Γερακοβούνι,
για να τα ρίξω κλέφτικα να τραγωδήσ' αγάλια
να μάσω τα μπουλούκια μου που τάχω σκορπισμένα.
Στην Γούρα και στον Αλμυρό, να γράψω και στο Βώλο,
να γράψω και κατ' Αγραφα, για να μ' έρθουν ιμπάπι
να παμ' αν πολεμήσωμεν μέσα στο Μουλαλίκι,
να κάψωμι την Κονιαργιά, και τους σκυλαρθανίτες.»
Τέλος η ευχή και ο πόθος του υπόδουλου ελληνόπουλου ήταν:
«να γίνη κλέφτης στ' Αγραφα κι αρματωλός στο Βάλτο...»

Ο ΣΚΑΡΟΣ

Τι νάναι η λαμπερή φωτιά μεσ' το βουνό το πέρα που πότε ανάβεται και πότε πότε σβύεται;

- Αυτήν την ώρα οι πιστικοί τα πρόβατα σκαρίζουν.

Βοσκούν αυτά με τη δροσιά και με το κρύο της νύχτας
σε γούπατον, σε λαγκαδιά και σ' όχτους απλωμένα.

Γλυκός γλυκός αντίλαλος χύνεται απ' τα κουδούνια,

κάποτε ο νυχτοκόρακας, κάποτε αγρίμι σκούζει,

κάποτε σκύλου βάβυσμα βαθιά βαθιά γροικιέται

μεσ' τη μαυρίλα, την πυκνή. Και από τες στάνες γύρα

οι πιστικοί συνάζονται, κόβουν κλαριά από κέρδους,

σταίνουν τετράψηλην φωτιά, στρώνονται αράδα αράδα,

και μεσ' στην πύρα της φωτιάς, στη μυρουδιά του κέρδου,

καθένας λέει τα λόγια του.

Κι άλλος για αγάπες λέει, και μολογάει πως αγαπάει από καιρόν μια κόρην,

οπού του κάνει το βαρύ κι αυτός απ' τον καύμό του

να την μιλήσει δεν τρομά, να την τηράει λυγώνει.

Άλλος μιλάει για το φιλί και λέει πόσο γλυκό είναι

και μολογάει πως τ' άρπαξε το πρώτο από μια χήρα

πόσκυψε για να πiei νερό μεσ' στις Ωριάς τη Βρύση

και τώρα την καλόμαθε και με καλό το παίρνει.

Άλλος για κούρσες μολογάει, για κλέφτες για πρωτάτα,

γι' αρματωσιές, για σκοτωμούς, και κάπου κάπου απλώνει

κι αναγυρίζει τη φωτιά και παίρνει ένα τραγούδι, τραγούδι

του παλιού καιρού, του Πάλλα το τραγούδι.

Άλλος για το κυνήγι λέει της νύχτας το καρτέρι,

σίντα ξεβγαίνει το καπρί, τ' αρκούδι, το πλατόνι.

Άλλος πιξάρι πελεκάει και ζωγραφίζει αγκλίτσαν,

άλλος γαλαροκούδουνα περνάει στα κόθρα μέσα.

Άλλος αδράχτι σφοντυλάει και κλώθει τ' αρνοπόκι,

άλλος κανκόπουλο κεντάει, άλλος καρδάραν δένει.

Άλλος για τράστον, για αραγό μοδάει προβιάν καινούργια,

άλλος ξανοίγει τη φωτιά, τραβάει ολίγα θράκια

και ψένει από ημερόδεντρον βαλάνια και μοιράζει.

Άλλος θυμάται τους χορούς, άλλος αγάλια αγάλια

με την βραχνή τζαμάρα του το «λάγιο αρνί» μαθαίνει,

άλλος τον όμορφο βοσκό και τη βασιλοπούλα θυμάται

τον παραμυθιού που τούλεγε η βαβά του

κι αρχίζει και το μολογάει και οι γύρα τον ακούνε.

Κι ένας, απ' όλους πλιο τρανός και απ' όλους λογισμένος,

που γέρνει απάνου στο ραβδί, στερνός απ' όλους λέγει

για την τσοπάνικη ζωή, κι όλο τους ορμηγεύει

για τη βοσκή, για τ' άρμεγμα, για της ερμιάς τ' αγρίμι

για το μαντρί, για σάλαγον, για στάλισμα, για σκάρον,

για γέννον και για βύζαμα και για τον έρμον κούρο.

Κ. Κρυστάλλης

Η Ευρυτανία, ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου και τα «Ψηλά βουνά» του

Δεν είχε, η Ευρυτανία, την τύχη να χαρεί τη δόξα, που άρχισε να γυροφέρνει, τον πρόωρα χαμένο, Στέφανο Γρανίτσα. Αυτόν που πόνεσε, όσο λίγοι τον κόσμο της κι επρόκειτο να γίνει ο τροβαδούρος του βουνού και του λόγγου, που υπήρξε όχι μόνο ο εκλεκτός δημοσιογράφος, αλλά κι ο γενναίος μαχητής στα πεδία των Βαλκανικών Πολέμων. Που σαν φιλελεύθερος πολιτικός και σοσιαλιστής κοινωνιολόγος, οροματίζοταν ένα καλύτερο μέλλον και, που σαν λογοτέχνης κι άφθαστος λαογράφος, με το έργο του, «Τα άγρια και τα ήμερα του βουνού και του λόγγου», ύμνησε και περιέγραψε τόσο παραστατικά και απέριττα τη φυσική της ζωή.

Ευτύχησε όμως να ζήσει, τη σεμνότητα της δόξας ενός άλλου Γρανιτσιώτη στην καταγωγή, διαλεχτού Ευρυτάνα. Του Ζαχαρία Παπαντωνίου.

Προσωπικότητα πολυσύνθετη, με φιλελεύθερους πολιτικούς προσανατολισμούς, διέπρεψε σαν διηγηματογράφος και δημοσιογράφος, σαν ποιητής και τεχνοκρίτης, για να στεφθεί τελικά με τη δόξα του Ακαδημαϊκού.

Οτι γεννήθηκε στο Καρπενήσι στα 1877, ότι ήλθε ως νέος στην Αθήνα να σπουδάσει ιατρική, αλλά διάλεξε την δημοσιογραφία κι εστάλη αργότερα σαν ανταποκριτής στο Παρίσι, ότι έγινε Νομάρχης στην πρώτη δεκαετία της Βενιζελικής διακυβέρνησης, ότι δίδαξε ως καθηγητής στη Σχολή Καλών Τεχνών και ότι τελικά, χάρις στο πλούσιο πνευματικό του έργο αξιώθηκε να γίνει (1938) Ακαδημαϊκός, είναι σε αδρές γραμμές οι σπουδαιότεροι διαχρονικοί σταθμοί στην βιογραφική του εξέλιξη μέχρι τον θάνατό του στα 1940.

Όμως η παιδική του ζωή και το μεγάλωμά του μέσα στην καθάρια Ευρυτανική φύση, κάτω από την απεραντοσύνη του γαλανού ουρανού της, σημάδεψαν την διαύγεια και το πολύπλευρο του πνευματικού του έργου.

Η απλότητα και η λιτότητα της ορεινής ζωής και οι γοητευτικές απότομες διακυμάνσεις των Ευρυτανών βουνών, σμίλεψαν μια γόνιμη φαντασία, δυνάμωσαν τις πλούσιες καταβολές και πλάτυναν τις δασοασίες της πνευματικής του προσφοράς. Συνάμα τον κράτησαν παντοτεινό νοσταλγό της πρωτινής ζωής.

Είναι «Η γριά η βαβά μ'», η περίτεχνη διασκευή του ποιήματος του Ζαν Ρισπέν, που το έντυσε με γνήσια Ρουμελιώτικη φορεσιά. Είναι «Οι δέκα γίδες του Μπιλιόνα» και τόσα άλλα ποιήματά του, που φανερώνουν αγάπη και νοσταλγία στη χωριάτικη

ζωή, στη βουνίσια φύση. Αυτήν, που αποθεώνεται περίτρανα, για άλλη μια φορά, στο ποίημά του «Ρούμελη», που τους στίχους του αξίζει να παραθέσουμε: Τη μάνα μου τη Ρούμελη ν' αγνάντευα το λαχταρώ....

Ψηλά που με νανούριζες, καημένο

Καρπενήσι!

*Τρανά πλατάνια ξεδιψούν στις βρύσες με το
κρύο νερό,
Σαρακατσάνα ροβολάει και πάει για να το
γεμίσει.*

*Με κρουσταλλέναι σφυριχτά σε λόγγους φεύ-
γουν σκοτεινούς
κοτσύφια και βοσκόπουλα με τα λαμπρά τα
μάτια,
νερά βροντούνε στο γκρεμό και πάνε προς τους
ουρανούς
ίσια κι ορθά σαν τη ψυχή της Ρούμελης, τα
ελάτια.*

*Κάμπε αττικέ, με πλάνεψες, κι εγώ για τις
κορφές πονώ
και για τραχιές ανηφορίες σηκώνω το κεφάλι...
Φυλακισμένη πέδρικα που κλαίει γι' αλαργινό
βουνό
δέρνει η ψυχή μου στο κλουβί τα νύχια της
κοράλλι.*

Μα πέρα απ' το ποιητικό του υπάρχει το πεζογραφικό έργο. Χωρίς να χάνει την λιτότητα και την διαύγεια, είναι πραγματικά πολύπλευρο και πλούσιο το πνευματικό έργο του Ζαχαρία Παπαντωνίου. Και χρειάζεται αληθινά μια συνθετική θεώρηση για να δει κανείς τον λογοτέχνη κι αισθητικό, αλλά και τον οραματιστή κι αισθηματία Ευρυτάνα. Μπορούμε όμως να σταθούμε και ν' απολαύσουμε έστω αποσπασματικά από κοντά το ύψος της αφηγηματικής του χάρης στο έργο «Τα Ψηλά Βουνά». Ένα έργο αντιπροσωπευτικό της λιτότητας, της απλότητας, της ζωντανής εικόνας, της καθαρότητας, ένα πεζογραφικό κείμενο με τόσο ποιητικότητα! Αυτό, που στην πεζογραφική, φυσιολατρική ομορφιά του ευτύχησαν να γαλουγηθούν στο παρελθόν οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου. «Τα Ψηλά Βουνά», που του ανέθεσαν να συντάξει στα 1918, τα προόριζε για τα παιδιά του Σχολείου. Γι' αυτό, απ' την άποψη αυτή, ήταν ένα καθαρά παιδαγωγικό έργο. Μα υπήρξε παράλληλα ένα φυσιολατρικό Ευαγγέλιο. Κι αν έλειπε όλο το άλλο

του έργου, «Τα Ψηλά Βουνά» θα μπορούσαν να τον καταξιώσουν σαν τέλειο τεχνίτη του λόγου, αφηγητή και διηγηματογράφο, αλλά και έναν μεγάλο φυσιολάτρη. Αξίζει να πούμε εδώ, πως πέρα απ' τον προσωπικό τόνο του καθενός, αυτή την διαύγεια, την νοσταλγία και τον φυσιολατρισμό, σαν Ευρυτανικό γνώρισμα, διακρίνουμε σήμερα σε έργα των Δημήτρη Σταμέλου, Δημοσθένη Γούλα, Γιάννη Βράχα, Μιχάλη Σταφυλά, Βασίλη Αποστολόπουλου, Βασίλη Λαμνάτου, Γιάννη Μεριγγούνη, Φίλιππα Γελαδόπουλου και άλλων εκλεκτών Ευρυτάνων λογοτεχνών.

«Τα Ψηλά Βουνά» του Παπαντωνίου, δε σαγήνευσαν τους μικρούς μόνο, αλλά γοητεύουν και σήμερα ακόμα μικρούς και μεγάλους. Τους θέλγουν από την πρώτη στιγμή, τους γεμίζουν νοσταλγία για μια αλλοτινή ζωή και επιχειρούν μαζί μια εξάισια ανάβαση, που αλλού; Στα ψηλά βουνά, στα βουνά της Ευρυτανίας, στις στρουγγες και στα βλάχικα κονάκια, στις βουνίσσιες ομορφιές της μέρας και της νύχτας, στην απλοϊκή ζωή του Ευρυτανικού χωριού, τα έθιμά του, στις χαρές και τις λύπες, σε μια απλόχερη και αμόλετη φύση, που είναι βάλασμο για όποιον θελήσει να ζήσει κοντά της.

Διαβάζουμε απ' «Τα Ψηλά Βουνά»:

«... Πάνε στα ψηλά βουνά. Είναι είκοσι πέντε παιδιά... Είναι ντυμένα για να ζήσουν σε βουνό. Το ίδιο ρούχο θα φορεθεί βράδυ και πρωί, θα παλέψει με αγκάθια και με πέτρες, θα σκίζεται και θα μπαλώνεται...

... Σαν έφτασαν σε μια μεγάλη ράχη, τους καλωσόρισε ο κρύος αέρας. Αυτός ο αέρας είχε περάσει από κάθε κορφή και κάθε λαγκαδιά. Τον πήραν με βαθειά αναπνοή.

Πουλάκια με άσπρη τραχηλιά κουνούσαν την ουρά τους στους θάμνους κι ύστερα έφευγαν με γοργό λαρυγγισμό.

Ενα κασίκι κατάμαυρο έστεκε στην κόψη του βράχου. Οι βράχοι σχημάτιζαν σα θεόρατα σπίτια, που δεν ξέρεις, ποιος τα κατοικεί. Οι γκρεμοί είναι φυτεμένοι με πουρνάρια και απότομοι, σα να τους είχες κόψει με σπαθί.

Ο βράχος απάνω στο βράχο, ο λόφος απάνω στο λόφο σχημάτιζαν το βουνό. Πελώρια ήταν όλα. Και σ' αυτό το ύψος ανέβαινε με στροφές, όλο ανέβαινε ο δρόμος».

Πιο κάτω περιγράφει πώς φαντάζει η νύχτα σ' ένα από τα παιδιά:

«... Πρώτη φορά είδε τόσο βαθύ ουρανό. Πόσα άστρα! Ήταν σαν αμέτρητο χρυσό μελίσσι, που χύθηκε ψηλά κι έβροσε.

Άστρα πολλά εδώ, άστρα λίγα παρακάτω. Κάπου δυο μαζί. Κάπου ένα μοναχό, σαν ξεχασμένο. Πέντ' έξι άστρα μαζί σαν κλαράκι. Νάναι η

πούλια;

Στη μέση τ' ουρανού, από πάνω από το Φάνη, ένα λευκό ποταμάκι χυνόταν ήσυχα από το βοριά στο νότο, κυλούσε μυριάδες μικρά άστρα, λευκά σαν ανθός.

Μέσα στο δάσος αμέτρητοι γρύλοι τραγουδούσαν κι έλεγαν όλοι το ίδιο τραγούδι.

Από πέτρες, από τρύπες της γης έβλεπαν την αστροφεγγιά οι μικροί τραγουδιστάδες και την κελαιδούσαν.

Κι ύστερα ακούστηκαν μακρυά τα κουδούνια των κοπαδιών. Είναι οι βλάχοι. Δικό τους θα είναι το μεγάλο κοπάδι που βόσκει.

Ακου πόσα κουδούνια!... Μικρά, μεγάλα, ψηλά, βαθειά, γλυκά, βραχνά. Κουδούνισματα πολλά όπως τ' άστρα, όπως οι γρύλοι.

Κι έξαφνα ένα πράσινο άστρο, σαν να ήταν πολύ χαρούμενο, άναψε, χύθηκε ανάμεσα σ' άλλα και χάθηκε...

Τι ωραία νύχτα!»

Ανάμεσα στον κοπαδιόκοσμο που γνώρισαν τα παιδιά, ξεχωρίζουμε τον Γερο-Θανάση που είναι ο πρώτος τσέλιγκας σε κείνα τα βουνά. Με την άσπρη του φουστανέλλα, τις άσπρες κάλτσες, τον άσπρο σκούφο, τ' άσπρα γένια και τ' άσπρα μαλλιά, μοιάζει νάναι χιονισμένος χειμώνα-καλοκαίρι.

Την Αφρόδω, την νοικοκυρεμένη τσελιγκοπούλα, που τους δίδαξε τόσα κρατώντας και γνέθοντας τη ρόκα της. Τους μίλησε για τη ζωή και τους καημούς των τσομπανάρων, πώς:

«... Τα κοπάδια είναι ευτυχισμένα, όπου βρίσκουν βοσκή. Μα όχι και κείνοι που τα βοσκούν. Οι βλάχοι περνούν σκληρή ζωή! Πολεμούν με τους βαριούς χειμάνες, με τους βροχάνες, με τα ποτάμια. Ταξιδεύουν από τόπο σε τόπο, από ψήλωμα σε χαμήλωμα. Σήμερα στήνουν την καλύβα εδώ, αύριο πέρα μακριά, όπου είναι χορτάρι και κλαρί.

Αθμελιώτα είναι τα σπίτια τους και δεν μπορείς να στήσεις τίποτα μέσα.

Όλες οι δουλειές από το πρωί ως το βράδυ, βοσκή, γνέσιμο, άρμεγμα, ζύωμα, τάγισμα του κοπαδιού. Υπνος λίγος, ξαγρύπνια, νυχτοπερπάτημα...

Και σαν της πρότειναν να αφήση μια τέτοια ζωή, τους απάντησε:

Εχω συγγένεια, είπε, με κάθε δεντρί... Εδώ γίναμε ένα κλαριά και βλάχοι, τόσον καιρό μαζί. Μαζί μεγαλώσαμε, μαζί βρεχόμαστε και χιονίζόμαστε, μαζί παίρνουμε τον ήλιο. Εχουν και κείνα χάδι και χαϊδεύουν, φωνή και λαλούνε, δεν ακούς άμα φυσάει αέρας! Και τα μικρά που είναι σαν τ' αδελφί μου το Λάμπρο, και τα μεγάλα που μοιάζουν του παππού, όλα με γνωρίζουν, όπως γνωρίζουν κι όλους τους βλάχους, όλη τη γενιά... Κάπου, κάπου

έλεγε καμία λέξη, που τα παιδιά δεν την καταλάβαιναν αμέσως, μόνο από το νόημα. Ελεγε τα πρόβατα «πράτα», το ρούχο «σκουτί», το πάλι το έλεγε «ματά» και τα γίδια «ίδια». Ετσι μιλούν οι βλάχοι. Μα τα παιδιά δε θυμούνται καμία κοπέλα να τους μίλησε ποτέ με τόσο ομορφιά.

Κι όταν βγήκε έξω μια στιγμή, γιατί άκουσε τα πατήματα του παππού, θυμήθηκαν τα λόγια της, πως έχει συγγένεια με τα δέντρα. Ήταν αλήθεια σαν δεντρί.

Αργότερα θ' ακούσουν την Αφρόδω να τραγουδάει:

*Απόψε νειρευόμουν,
μητέρα, μητερούλα μου.
Ψηλόν πύργον ανέβαινα,
σε περιβόλι έμπαινα,
και δυο ποτάμια με νερό,
ξήγα, μητέρα μ' τ' όνειρο.
Ο πύργος είν' ο άντρας μου.
Τα δυο ποτάμια με νερό
είναι το συμπεθερικό.*

Η φωνή της ήταν λυγερή και παραπονιάρικη, σαν το λάλημα της φλογέρας. Τόλεγε λυπημένα, τόλεγε και χαρούμενα, ώσπου το τραγούδι έσβησε μέσα στο λόγο. Την άλλη Κυριακή την καμάρωναν όμορφη νύφη στο γάμο της.

Τ' αδέρφι της, ο Λάμπρος, το τσελινγκόπουλο με τα σπινθηροβόλα μάτια, έμαθε από τα παιδιά να γράφει και να διαβάζει.

Τώρα, το νου του τον έχει στο βιβλίο. Σφίγγει το καλάμαρι, που του χάρισαν τα παιδιά, κρατεί καλά την πένα και γράφει. Μόνος του γράφει... Να τι έγραψε προχτές στο τετράδιό του: «Είμαι ο Λάμπρος Πέλεκας του Αντωνίου, από Γρανίτσα, του δήμου Απεραντίων. Εχω και την Αφρόδω αδερφή και σκύλο το Μούργο. Και παππούλη το Γεροθανάση και δάσκαλο το Δημητράκη. Κι ένα σουγιά...»

Ο Γεροθανάσης συγκινημένα αποχωρίστηκε το Λάμπρο. Τα παιδιά τον έπεισαν να τον αφήσει να πάει στο Σχολείο, πέντε, δέκα χρόνια, να μάθει τι γράφει, να λογαριάζει, να διαβάζει τα βιβλία.

Με χίλιες ευχαρίστες αναμνήσεις έληξε η γοητευτική διαμονή των παιδιών στο βουνό. Αναμφισβήτητα έφυγαν όλα ωφελημένα, μα κείνος που ωφελήθηκε πιο πολύ ήταν ο Λάμπρος, που γι' αυτόν ο Παπαντωνίου καταλήγει:

«Όσοι από τους παλιούς θυμούνται αυτή την ιστορία, μας είπαν πως εκεί στη χώρα φάνηκε έπειτα από χρόνια ένας δάσκαλος, που άφησε όνομα.

Επαιρνε τα παιδιά και τα δίδασκε κάτω από τα δέντρα. Όταν δεν ήταν βαρυνχειμωνιά, είχαν για σχολείο τότε ένα πεύκο, τότε ένα πλάτανο.

Επαιρναν το βιβλίο τους και διάβαζαν μαζί του

πάνω στους λόφους, στον ήλιο και στον αέρα.

Τους μάθαινε να γράφουν όσα έβλεπαν στον κόσμο κι όσα είχαν στο νου και στην ψυχή τους.

Το δάσκαλο αυτό τον έλεγαν Λάμπρο...»

Εδώ αξίζει ν' αναφέρουμε πως τα «Ψηλά Βουνά» ο Παπαντωνίου τ' απέφρωσε:

*Στην ιερή μνήμη
Λάμπρου Παπαντωνίου,
Δημοδιδασκάλου.*

Με τα «Ψηλά Βουνά» του, γραμμένα στην καθαρή δημοτική γλώσσα, ο Παπαντωνίου έπαιρνε θαρρετά τη θέση του στην σύγκρουση δημοτικισμού και καθαρευουσιανισμού, που από τον 19ο αιώνα είχε αρχίσει να παίρνει διαβρωτική θέση στην πνευματική και γενικότερα την κοινωνική ζωή της χώρας.

Με τον διαπρεπή νομοδιδάσκαλο Κωνσταντίνο Τριανταφυλλόπουλο και τον Ζαχαρία Παπαντωνίου, η Ευρυτανία έδινε το πνευματικό παρών της στη διαμάχη αυτή, που ερμηνεύτηκε σαν η πάλη των συντηρητικών αντιλήψεων με τις ανερχόμενες προοδευτικές δυνάμεις. Οι πρώτες χωρίς γνήσιο λαϊκό έρεισμα, οι δεύτερες απόηχος της λαϊκής ψυχής. Και στην κρίσιμη περίοδο, που ακολούθησε την Επανάσταση του 1909, η Ευρυτανική λαϊκή ψυχή εκπροσωπήθηκε στη Βενιζελική αναμόρφωση της χώρας, με ένα Στέφανο Γρανίτσα, μ' ένα Ζαχαρία Παπαντωνίου, μ' έναν Γεώργιο Καφαντάρη. Συνεπής στη γλωσσική του θέωση, ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου θα εκφωνήσει το 1938 τον Ακαδημαϊκό του λόγο στη δημοτικ' γλώσσα, κάτι, που δεν είχε γίνει ποτέ μέχρι τότε, παρ' όλο που η γλωσσική διαμάχη είχε κοπάσει.

Εξ αιτίας της γλώσσας και άλλων αβασίμων αυθαιρέτων ερμηνειών, και ανυπόστατων προθέσεων, που απέδωσαν σ' αυτά φανατικοί μισαλλόδοξοι, τα «Ψηλά Βουνά» του Παπαντωνίου γνώρισαν περιπέτειες. Πετάνθηκαν απ' τα θρανία του Δημοτικού Σχολείου, σκορπίστηκαν στους πέντε δρόμους, κάηκαν. Κάτι που είναι φρικτό να το αναλογίζεται κανείς. Ήταν μια πράξη βανδαλισμού, ιεροσυλίας.

Κι όμως. Στην εποχή μας ακόμα, εποχή αστισμού, μιας ασφυκτικής, μολυσμένης ζωής στην πόλη, τα «Ψηλά Βουνά» φέρουν ένα βουνίσιο άρωμα καθάρις ζωής. Το φυσιολατρικό Ευαγγέλιο του Ζαχαρία Παπαντωνίου στέλνει το μήνυμά του σε μικρούς και μεγάλους. Είναι το μήνυμα των Ψηλών Βουνών, των Βουνών της Ευρυτανίας.

(Δημοσιεύτηκε από τον Κλ. Κουτσούκη στο «Αναμνηστικό Λεύκωμα, της Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής το «Βελούχ» με τη συμπλήρωση 25 ετών από την ίδρυση της. Charlotte N.C. - U.S.A. 1972)

Εισφορές για την επισκευή του Ιερού Ναού της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος

Εστάλη από τον αιδ. Νικόλαο Αζακά (περίοδος 30/9/96 - 2/6/97)

1) Σπύρος Ν. Δερματάς	\$100 δολ. ΗΠΑ
2) Αναστασία Ι. Δερματά εις μνήμη Σωτηρίου Δερματά	50.000
3) Ευαγγελία Καρανίκα εις μνήμη Κων/νου Κατσάνου	5.000
4) Αθήνα Μπακατσά εις μνήμη του συζύγου της Δημητρίου	50.000
5) Αδελφότητα Μικροχωριτών για τον Ι.Ν. «Μεταμ. Σωτήρος»	1.000.000
6) Αδελφότητα Μικροχωριτών για το καμπαναριό	1.000.000
7) Ανδρέας Μούτσελος	35.000
8) Άννα Παναγιωτοπούλου εις μνήμη συζύγου της Ανδρέα	50.000
9) Κασιανή Μίχου εις μνήμη συζύγου της Βασιλείου (αγορά πολυελαίου)	150.000
10) Πηνελόπη Γιουρνά εις μνήμη συζύγου της Αριστείδη (αγορά πολυελαίου)	150.000
11) Αναστασία Ι. Δερματά και τέκνα εις μνήμη συζύγου και πατέρα Ιωάννη	300.000
12) Κώστας Τσινιάς	20.000
13) Κώστας Κατσάρης Α.Ε.	5.000
14) Δημήτριος Καρανίκας	15.000
15) Αναστάσιος Φλέγγας	20.000
16) Γιάννης Λιάπης	30.000
17) Ζήσιμος Σωτήρης κ. Πλάκας Νικολ. Α.Ε.	10.000

Με την ευκαιρία αυτή σας πληροφορώ οι εργασίες επικάλυψης του μεγάλου τρούλου με μολύβι καθώς επίσης και των δύο μικρότερων που βρίσκονται στο πίσω μέρος του ναού έχουν τελειώσει. Επίσης έχουν κοπεί οι λεύκες που περιέβαλλαν το ναό και είχαν γίνει επικίνδυνες για τους τοίχους και το πεζούλι του προαυλίου.

Οι εργασίες ακόμη που πρέπει να γίνουν στη στέγη είναι η αλλαγή των σπασμένων ελληνίτ με βυζαντινά κεραμίδια ώστε να ολοκληρωθεί η επισκευή όλης της στέγης του Ναού. Και πάλι ελπίζουμε στη βοήθειά σας.

Είμαστε εμείς

Ο άνεμος σκίζει τα σύννεφα και πάνω σ' αυτά
τα κουρελιασμένα πλήθη πέφτει ξαφνικά
ένας καταρράκτης φως. Είμαστε εμείς
που χτίζουμε τις πολιτείες και δεν έχουμε σπίτι.
Εμείς που ζυμώνουμε και δεν έχουμε ψωμί.
Εμείς που βγάζουμε το κάρβουνο και κρυώνουμε.
Είμαστε εμείς που δεν έχουμε τίποτα
κι ερχόμαστε να πάρουμε τον κόσμο.
Ειρήνη, ειρήνη, είμαστε οι προλετάριοι...

Τάσος Λειβαδίτης

Απριλιάτικο βράδι

Απόψε δες κι 'εγιόμισαν την κάθε βρύση μάγια
κι ήπιαν οι ράθυμοι βοσκοί κι 'αγάπησαν τα πλάγια.
Χορός στο κάθε ανάρραχο, αχός στο κάθε ρέμα'
χίλιες μορφιές υφαίνονται σε μεταξένιο γνέμα
πάνω στους λόγγους τους γλαρούς και στων γκρεμινών τ' απόσκια
και τα ηλιοβασιλέματα στερνοφιλοούν τα μόσκια.
Ως και τα κυπροκούδουνα κι' οι γκιώνηδες κι' οι γρύλοι
εμέθυσαν απ' τη χαρά του αποψινού του Απρίλη
κι' εσώπασαν το κλάμμα τους, το πικροδάλημά τους,
να τραγουδήσουν οι καλοί τις νιές στο πέρασμά τους
απ' τα ψηλά τα διάσελα στ' ανάργια μονοπάτια,
με το γοργό περπάτημα, τα χαμηλά τα μάτια.

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από τον Δεκέμβριο 1996 έως την έκδοση του περιοδικού

A/A Ονοματεπώνυμο	Ποσό	Συνδρομή Αδελφότητας		Συνδρομή Περιοδικού	Εγγραφές
1 Ρένα Παπαθανασιάδη	10000	1996	1997	1996	1997
2 Μαργαρίτα Κεράνη	10000	1996	1997	1996	1997
3 Χρήστος Α. Μπούρας	1000		1996		
4 Ευαγγελία Σιδέρη	2000			1997	
5 Στεφανία Χριστοδούλου	1000			1997	
6 Σταύρος Ζορμπαλάς	5000	1996	1997	1996	1997
7 Νίκη Θάνου	3000	1996		1996	
8 Γιάννα Τρικαλινού	3000	1996		1996	1997
9 Βιργινία Δημοπούλου	5000	1996	1997	1996	1997
10 Αικατερίνη Αντωνίου	5000	1996	1997	1996	1997
11 Μαριάνθη Τσιροπούλου	5000	1996	1997	1996	1997
12 Φρόσω Κεράνη - Γκούμα	3000		1997		1997
13 Χαρίκλ. Κυρίτση \$50	12433		1997		1997
14 Δέσπω Λιάπη \$50	12433	1996		1996	
15 Αικατ. Πανώρη	3000	1996		1996	
16 Γιώργος Παπαστάθης	3000		1997		1997
17 Ευγενία Παπαστάθη	3000		1997		1997
18 Αναστ. Σ. Δερματά	6000	1996	1997	1996	1997
19 Τηλεμ. Κομπορόζος	3000		1997		1997
20 Καλίτσα Κοντογιώργου	3000		1997		1997
21 Νικήτας Μαραγκόπουλος	5000	1995	1996	1995	1996
22 Γεώργιος Ζήσης	3000	1996		1996	
23 Βασ. Αρμακάς	3000	1996		1996	
24 Κώστας Παναγιωτόπουλος	1000			1996	
25 Δημ. Τσιαχρής	3000	1996		1996	
26 Γιάννης Κουτσούκης	3000		1997		1997
27 Σπύρος Κουτσούκης	3000		1997		1997
28 Γιώργος Ι. Κουτσούκης	3.000		1997		1997
29 Παναγ. Δερματάς	1000	1996		1996	
30 Βασίλης Πλάκας	3000		1997		1997
31 Αρμάδος Κομπορόζος	3000	1996		1996	
32 Παντελής Λιάπης	3000		1997		1997
33 Φωτεινή Παπακωνσταντίνου	3000		1997		1997
34 Βασιλική Αρναούτη	3000		1997		1997
35 Παναγ. Δερματάς	3000		1997		1997
36 Ελένη Ζορμπαλά	5000			1993, 94	95, 96, 97
37 Δημ. Ζαχαρόπουλος \$50	12500	1996		1996	
38 Αιμιλία Κουτσούκη	4500		1997		1997
39 Γιάννης Κατραμάδος	3000	1996		1996	
40 Βασιλική Πανουργιά	10000	1994, 1995	1996, 1997	1994, 95	96, 97
41 Πιπίτσα Αρ. Γιουρνά	3000		1997		1997
42 Πάνος Κεράνης	3000		1997		1997
43 Θανάσης Ι. Κεράνης	3000		1997		1997
44 Χρυσούλα Κεράνη	3000		1997		1997
45 Γιάννης Κεράνης	6000	1996	1997	1996	1997
46 Χρυσόστομος Παπαβασιλείου	6000	1996	1997	1996	1997

47 Σπύρος Δ. Δερματάς	6000	1996	1997	1996	1997
48 Γιάννης Φλώρος	2000			1997	1998
49 Κώστας Τσινιάς	5000	1996		1996	1997
50 Θάνος Γιάννης	5000	1995	1996	1995	1996
51 Θάνου Ελένη	5000	1995	1996	1995	1996
52 Δέσποινα Νικητάκη Θάνου	5000	1995	1996	1995	1996
53 Κώστας Ζορμπαλάς	5000	1995	1996	1995	1996
54 Ζώρζος Παρασκευάς	10000	1995, 96	97, 98	1995, 96	1997, 1998
55 Γεώργ. Γρούμπας	2000			1996	1997
56 Φώτης Γεωργακόπουλος	3000		1997		1997
57 Βαγγέλης Κατσιγιάννης	6000	1996	1997	1996	1997
58 Βασίλης Σιορόκος	5000		93,94,95	96,1997	
59 Τηλέμαχος Κομπορόζος	3000	1996		1996	
60 Αλέκος Ζαλώνης	6000	1996	1997	1996	1997
61 Χρυσούλα Γρατσούνη		1996	1997	1996	1997
62 Ελένη Παπαδή - Μπόζνου	6000	1996	1997	1996	1997
63 Ελευθερία Παπαδή-Σωτηράκου	6000	1996	1997	1996	1997
64 Ηλίας Κουκουβάας	3000		1997		1997
65 Γ. Ζαχαρόπουλος	3000		1997		1997
66 Ευτυχία Δημοπούλου	6000	1996	1997	1996	1997
67 Χρήστος Δημόπουλος	6000	1996	1997	1996	1997
68 Πέτρος Τραχανάς	3000	1996		1996	
69 Σπύρος Κεχριμπάρης	3000		1997		1997
70 Μπάκης Χαράλ.	3000		1997		1997
71 Νίκος κ. Ειρ. Βίγλα	10000	1996	1997	1996	1997
72 Κώστας και Μαρία Βίγλα	10000	1996	1997	1996	1997
73 Γ. Τσούτσης	6000	1996	1997	1996	1997
74 Μαρία Παπαϊωάννου	1000				1997
75 Κ. Παλιούρας	1000				1997
76 Δημ. Φουσέκης	3000	1996		1996	
77 Αργυρόπουλος Γιάννης	3000		1997		1997
78 Αργυροπούλου Μαρία	3000		1997		1977
79 Δημ. Μπάκης	3000		1997		1997
80 Σταύρος Μπάκης	3000		1997		1997
81 Γεωργία Αθανασοπούλου	5000	1996	1997	1996	1997
82 Αριστείδης Αθανασόπουλος	5000	1996	1997	1996	1997
83 Γιάννης Αθανασόπουλος	3000		1997		1997
84 Ειρήνη Ηλιάδη	6000	1996	1997	1996	1997
85 Θανάσης Κουτσούκης	8500	1995,96	1997	1995,96 εγγραφή	1997
86 Αριστοτέλης και Ιωάννα Θάνου	5000		1997		1997
87 Νίκος Δ. Κεράνης	6000	1996	1997	1996	1997
88 Γιώργος Φαλίδας	2000			1996	1997
89 Ολγα Παπαδημητρίου	3000		1997		1997
90 Νίκη Θάνου	3000		1997		1997
91 Νίκος Παπαδημητρίου	5000		1997		1997
92 Νικήτας και Μαρίκα Κουτσούκη	5000		1997		1997
93 Σπύρος Κυρίτσης	6000	1996	1997	1996	1997
94 Γιάννης και Λούλα Λιάπη	6000		1997		1997
95 Π. Σκρεπετός	3000		1997		1997
96 Ναυσικά Παπαδάκη	3000		1997		1997
97 Ροδάνθη Κατσούλη	3000		1997		1997
98. Γιώργος Μπακατσάς	10.000			1996	1997

Δωρεές εις μνήμη από τον Δεκέμβριο 1996 έως την έκδοση του περιοδικού

A/A Ονοματεπώνυμο	Αιτιολογία	Ποσόν
1 Φωτεινή Παπαδοπούλου	εις μνήμη Αριστείδη Γιουρνά	10.000
2 Φωτεινή Παπαδοπούλου	εις μνήμη Μαργαρίτας Λάππα	10000
3 Φωτεινή Παπαδοπούλου	εις μνήμη Σωτήρη Δερματά	10000
4 Φωτεινή Παπαδοπούλου	εις μνήμη Γιάννη Δερματά	10000
5 Γιάννα Τρικαλινού	εις μνήμη Διον. Ζορμπαλά	2000
6 Βιργινία Δημοπούλου	εις μνήμη συζύγου της για τον Ι.Ν. Αγίου Αθανασίου	10000
7 Βιργινία Δημοπούλου	εις μνήμη Γιάννη Δερματά για Ι.Ν. Αγίου Αθανασίου	5000
8 Βιργινία Δημοπούλου	εις μνήμη Στεφανίας Γιαννοπούλου Ι.Ν. Αγ. Αθανασίου	5000
9 Κατίνα Πανώρη	εις μνήμη Φρόσω Φασουλή για Ι.Ν. Μεταμορφώσεως	5000
10 Ανώνυμος	εις μνήμη Μαρίας, Πυθαγόρα, Σταμάτη Παπασταματίου	10000
11 Κατίνα Πανώρη	εις μνήμη Μιλτιάδη και Αθανασίου Παπακωνσταντίνου	5000
12 Κατίνα Πανώρη	εις μνήμη Βασ. Κεράνη για το Ι.Ν. της Μεταμόρφωσης	5000
13 Αναστασία Δερματά	εις μνήμη του συζύγου της Σωτήρη για Δ. Σχολείο	30000
14 Καλίτσα Κοντογεώργου	εις μνήμη Μαρίας Κεράνη	5000
15 Καλίτσα Κοντογεώργου	εις μνήμη Αθηνάς Τάσιου	5000
16 Πανώρη Κατίνα	εις μνήμη Αλέκου και Μάνθου Κυμπορόζου	5000
17 Γιάννης και Κούλα Κουτσούκη	εις μνήμη προσφιλών συγγενών	30000
18 Πιπίτσα Γιουρνά	εις μνήμη συζύγου της Αριστείδη για Ι.Ν. Μετ/σης	50000
19 Τηλέμαχος Κομπορόζος	εις μνήμη Ανδρέα Παναγιωτόπουλου	10000
20 Βιργινία Δημοπούλου	εις μνήμη Σωτηρίας Ζωγράφου για Ι.Ν. Αγ. Κυριακής	5000
21 Αγαπούλα Τσιμπογιάννη	εις μνήμη Σωτηρίας Ζωγράφου	10000
22 Άννα Παναγιωτοπούλου	εις μνήμη συζύγου της Αντρέα Παναγιωτόπουλου	50000
23 Γιάννα Τρικαλινού	εις μνήμη συζύγου της Γιώργου Τρικαλινού	10000
24 Χαρίκλεια Κυρίτση \$100	εις μνήμη του γιου της Κώστα Κυρίτση για τον Ι.Ν. της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος	26262
25 Χαρίκλεια Κυρίτση \$50	εις μνήμη Κώστα Κυρίτση για τη Πνευματική Γωνιά	13121
26 Δημήτρης Κρίκος	εις μνήμη Γεωργ. Τρικαλινού	5000
27 Βαγγέλης Κατσιγιάννης	εις μνήμη της συζύγου του Αικατερίνης	50000
28 Βαγγέλης Κατσιγιάννης	εις μνήμη γονέων του Βασιλείου και Βασιλικής	50000
29 Δημήτρης και Παναγιώτης Ζωγράφου	εις μνήμη μητρός Σωτηρίας	30.000
30 Μαριάνθη Αρώνη (Παπαδή)	εις μνήμη αδελφής Σωτηρίας Ζωγράφου	20.000
31 Σπυριδούλα Συμεωνίδου	εις μνήμη Σωτηρίας Ζωγράφου	5.000
32 Παναγιώτης Καρυοφύλλης		30.000
33 Τζένη Λαδοπούλου - Καρυοφύλλη		30.000
34 Δημήτριος Καρυοφύλλης		30.000
35 Ελευθέριος Καρυοφύλλης		50.000
36 Χριστίνα Κατσούδα - Καρυοφύλλη		30.000
Εις μνήμην σεβαστής μας θείας Ευφημίας Παν. Παπαδή για την διαμόρφωση του χώρου που βρίσκεται η προτομή του θείου μας Γεωργίου Παπαδή.		
37 Χριστίνα Κατσούδα - Καρυοφύλλη		30.000
εις μνήμη συζύγου Σοφοκλή για τη διαμόρφωση του χώρου προτομής θείου Γεωργίου Παπαδή.		

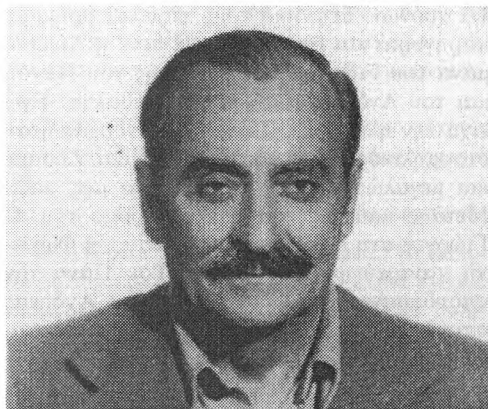
Α/Α Διάφορες άλλες Δωρεές από Δεκέμβριο 1996 έως την έκδοση περιοδικού

1 Πάνος Βενέτης	Για τους σκοπούς της Αδελφότητας	5.000
2 Γιώργος Πλάκας	Για τους σκοπούς της Αδελφότητας	50.000
3 Κατίνα Πανώρη	Για τον Ι.Ν. Μεταμόρφωσης του Σωτήρος	10.000
4 Γιώργος Οικονόμου	Για οικον. ενίσχυση του περιοδικού «Μικροχωρίτικα Γράμματα»	10.000
5 Σωτήρης Σκάνδαλος	Για το Ι.Ν. της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος	15.000
6 Σωτήρης Σκάνδαλος	Για τους σκοπούς της Αδελφότητας	15.000

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

ΓΙΩΡΓΗΣ ΤΡΙΚΑΛΙΝΟΣ 1914-1997

Μια ζωή δοσμένη στον αγώνα

Πέρασαν δύο μήνες από τότε που έφυγε για το τελευταίο του ταξίδι ο σύντροφός μου στη ζωή και στον αγώνα Γιώργος Τρικαλινός. Ο άνθρωπος, ο αγωνιστής που αφιέρωσε ολόκληρη τη ζωή του στον αγώνα για το λαό της χώρας μας. Το κενό για μας, για όλους είναι δυσαναπλήρωτο. Οι μνήμες πολλές. Αφησε πίσω του τα βιβλία του, τα καλλιτεχνικά του έργα, που μας τον θυμίζουν καθημερινά.

Γεννήθηκε στον Αλμυρό Βόλου το 1914. Παρακολούθησε νομικά στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Από το 1932 πήρε μέρος στο φοιτητικό και εργατικό κίνημα σαν μέλος και στέλεχος της ΟΚΝΕ. Για τη δράση του φυλακίστηκε στην Αίγινα και μετά στάλθηκε εξορία στη Φολέγανδρο.

Στον πόλεμο του 1940, μαζί με άλλους δεσμοωτές αγωνιστές ζήτησε να σταλεί στο μέτωπο, όμως δεν το επέτρεψε η δικτατορία Μεταξά.

Το Μάη 1941 δραπέτευσε μαζί με άλλους συγκαταρούμενούς του. Στην κατοχή και μετέπειτα πάλαψε σαν στέλεχος της ΕΠΟΝ και του ΚΚΕ. Στον εμφύλιο βγήκε στο βουνό. Μετά την ήττα πέρασε στις Σοσιαλιστικές Χώρες, απ' όπου ήρθε παράνομα στην Ελλάδα. Το 1959 καταδικάστηκε σε ισόβια με τους Νόμους 375, 509 του Γ' Ψήφισμα κ.λπ.

Στον αγώνα δόθηκε ολόψυχα, χωρίς να επιδιώκει κάποιο όφελος. Μοναδική ανταμοιβή οι πολύχρονες εξορίες, οι φυλακές, 20

περίπου χρόνια, τα βασανιστήρια. Κι όμως κέρδισε πολλά: Την αγάπη των συντρόφων και φίλων, επωνύμων και ανωνύμων. Την αναγνώριση, το σεβασμό, την τιμή.

Τα βιβλία του «Δρόμος μακρύς και δύσκολος», «Αλμυρός», «292 μέρες μετά το Γράμμο Βίτσι» και «Πιστοί στις ιδέες του επιστημονικού Σοσιαλισμού», αποτελούν ένα κομμάτι της αγωνιστικής του ζωής. Τα καλλιτεχνικά του έργα, το θαυμάσιο λεύκωμα «Παπαρούνες στο συρματοπλέγμα» είναι ένας χώρος έκφρασης και δημιουργίας.

Ζωγράφισε πραγματικά έργα τέχνης με το πινελάκι της ακουαρέλας, με το πένακι της σινικής, με το μολυβάκι της σκιαγραφίας. Εφτιαξε πολλούς πίνακες, χρησιμοποιώντας μικρά κομματάκια από ψαθί. Η θεματογραφία ανάλογη με το περιβάλλον: η Αγία Μαρίνα Λέρου, η φυλακή της Γυάρου, το Παρθέني, οι Θεριστάδες, το πορτραίτο του Λένιν και άλλα. Τα έργα του είναι μια μεγάλη παρακαταθήκη για το σήμερα και το αύριο, αποτελούν ζωντανό παράδειγμα αγωνιστικότητας και ανθρωπιάς.

Θα τον θυμόμαστε και θα τον τιμούμε.

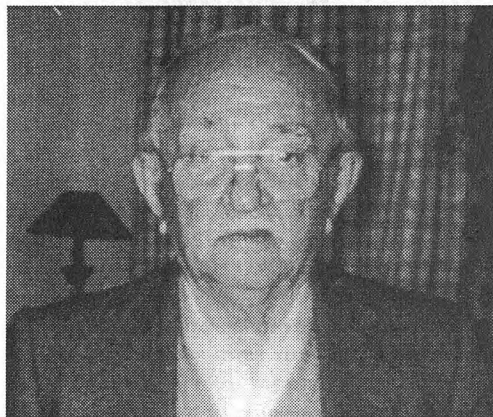
Στη μνήμη του προσφέρουμε στα «Μικροχωρίτικα Γράμματα» που πάντα τα διάβαζε 10.000 δρχ.

Γιάννα Τρικαλινού

Ενας δικός μας άνθρωπος και εκλεκτός φίλος, στενά συνδεδεμένος με το χωριό μας ο Γιώργος Τρικαλινός, έφυγε από κοντά μας. Αυτός που με την υπέροχη παρουσία του ελάμπρυνε τους δικούς μας ανθρώπους, επισκεπτόταν τακτικά το χωριό και ενδιαφερόταν γι' αυτό μαζί με τη σύζυγό του Γιάννα το γένος Ζορμπαλά και η επαφή μ' αυτό και τους χωριανούς ήταν θερμή. Εμείς τη φωτεινή μορφή του και μαζί με μας όσοι τον γνώρισαν δεν θα την ξεχάσουμε ποτέ.

Στην εκλεκτή σύζυγό του Γιάννα και τα παιδιά του ευχόμαστε ολόψυχα κάθε παρηγοριά. Στην τελευταία του κατοικία τον συνόδεψαν αρκετοί Μικροχωρίτες. Νάναι η μνήμη του παντοτινή και ελαφρό το χόμα που τον σκεπάζει. Θα τον θυμόμαστε πάντα.

Δ.

Γεμάτος αγάπη για τους δικούς του το χωριό και τους συγχωριανούς του έφυγε από κοντά μας στις 14 του Απριλίου ο Κώστας Πλάκας. Γεννήθηκε στις 5 του Μάη του 1912 στο Μικρό Χωριό-το γένος Δημήτρη Πλάκα. Από μικρός ξενιτεύθηκε. Στρατεύθηκε στον πόλεμο της Αλβανίας. Με το τέλος του πολέμου γύρισε στο χωριό. Είχε την αγαθή τύχη στις 26/6/41 να παντρευτεί μια εξαιρετική Μικροχωρίτισσα, την Άννα Μπιλέτα και να ζήσει μαζί της ως το τέλος της ζωής της αγαπημένης του. Ζούσε στην Αθήνα πολλά χρόνια και εργαζόταν στην Τράπεζα. Όταν συνταξιοδοτήθηκε παρέμεινε στο χωριό για αρκετό διάστημα. Πρώτος έδινε το παρών κάτω από τον πλάτανο και στη θέση της πρέφας. Ήταν ευχάριστος στην παρέα του, κοινωνικός με ενδιαφέρον για το χωριό και πρώτος πάντα στις διάφορες εκδηλώσεις. Ο θάνατος όμως της Άννας ήταν γι' αυτόν μεγάλο χτύπημα που ποτέ δεν μπόρεσε να το ξεπεράσει παρ' όλη την αγάπη και την παραδειγματική φροντίδα και αφοσίωση των δικών του ανθρώπων. Εφυγε ξαφνικά από κοντά μας ένα πρωινό στις 14 του Απριλίου. Ο θάνατος του ήταν οδυνηρό χτύπημα για την οικογένειά του και πιο πολύ για τα εγγόνια του που τον λάτρευαν. Στην τελευταία του κατοικία τον συνόδεψαν οι οικείοι του οι χωριανοί και οι φίλοι του. Ας είναι ελαφρύ το χώμα της γης που τον σκεπάζει και να είναι πάντα ζωντανή η θύμισή του.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Άλλος ένας σεμνός Μικροχωρίτης έφυγε από κοντά μας. Για μένα δεν ήτανε μόνο ένας καλός συγχωριανός αλλά και ένας πολύ

αγαπητός ξάδερφος.

Στα παιδικά μας χρόνια όταν εγώ και ο αδερφός μου Νίκος (που έφυγε κι αυτός πρόωρα στα 52 του χρόνια) χάσαμε τη μάνα μας. Εγώ ήμουν τότε 7 και ο αδερφός μου 1 1/2 χρόνων. Στη δική τους φαμελιά βρήκαμε παρηγοριά και αποκούμπι. Η θεία η Λύμπω, μάνα του Γιώργου της Φωτεινής του Πάνου και του Ανδρέα, αυτή μας περιέθαλψε. Εγώ είχα την ηλικία του Πάνου. Ο Ανδρέας ήταν συνομήλικος με τον αδερφό μου Νίκο. Ζήσαμε και μεγαλώσαμε ως τα 15 χρόνια μας μαζί. Μετά ο καθένας τράβηξε το δρόμο του. Ο Γιώργος στη Λαμία επιχειρηματίας, η Φωτεινή παντρεύτηκε στο χωριό. Τον Πάνο τον σπουδάσανε έγινε δικηγόρος και ο Ανδρέας σπούδασε στη Λαμία όπου είχανε εγκατασταθεί.

Ακόμα ο πατέρας τους ο αμερικάνος μάρμπα Κώστας εμπιστεύτηκε και εμένα και μαζί με το Γιώργο ανοίξαμε μαγαζί στη Λαμία, το οποίο στον πόλεμο καταστράφηκε βομβαρδίστηκε και λεηλατήθηκε από τους Γερμανούς.

Ο Γιώργος και ο Πάνος πεθάνανε πρόωρα ο Γιώργος στα 57 και ο Πάνος στα 42. Αφήνοντας ο Γιώργος δύο παιδιά, και ο Πάνος τη γυναίκα του έγκυο, και το παιδί που απόχτησε πήρε το όνομά του Παναγιώτης Παναγιώτου Παναγιωτόπουλος κι αυτός είναι ο σημερινός δημοσιογράφος Πάνος Παναγιωτόπουλος.

Ο ευσυνείδητος Ανδρέας μένοντας για πολλά χρόνια χωρίς να δημιουργήσει δική του οικογένεια, αφοσιώθηκε στα ανήψια του προ παντός στου Γιώργου τα παιδιά. Αργότερα παντρεύτηκε την καλή γυναίκα Άννα και

έζησε καλά μαζί της. Υπεραγαπούσε το χωριό και ο καημός του ήτανε που δεν κατόρθωσε να φτιάξει το σπίτι τους που καταστράφηκε στην κατοχή.

Ας ελπίσουμε ότι τα ανήψια του στα οποία και ανήκει πλέον θα το φτιάξουν. Αυτό θα είναι και το καλύτερο μνημόσυνο τόσο του Ανδρέα όσο και όλων των Παναγιωτοπουλαίων.

Γιατί είναι κρίμα να χάνονται τέτοιες οικογένειες από το όμορφο και ένδοξο χωριό μας.

Δ. Δερματάς

Ο Ανδρέας μαθητής στη Λαμία. Το καλοκαίρι που ερχόταν στο χωριό έπαιρνε ενεργό μέρος στις θεατρικές παραστάσεις που διοργάνωνε η «Φιλοπρόδοος Εταιρεία Νεολαίας Μικρού Χωριού». Είχε σπάνιο θεατρικό ταλέντο που μαζί με τον Ναπολέοντα Πολύζο αποτελούσαν ένα θεατρικό δίδυμο καταπληκτικής υποκριτικότητας. Σαν προοδευτικός νέος έλαβε μέρος στην Εθνική Αντίσταση στο χωριό με πολλαπλή δραστηριότητα με τους άλλους νέους. Ήταν εκλεκτό μέλος της Αδελφότητας Μικροχωριτών και πάντοτε ενδιαφερόταν για το χωριό και το επισκεπτόταν τακτικά αν και το σπίτι του ήταν κατεστραμμένο. Ήταν επίσης και τακτικός συνεργάτης του περιοδικού «Μικροχωρίτικα Γράμματα» με πολλά και ενδιαφέροντα θέματα από τη ζωή του χωριού.

Δ.

ΣΩΤΗΡΙΑ Νικολάου ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Ύστερα από δύο περίπου χρόνια πάλης με την ασθένειά της, απεβίωσε στις 27.3.97 στην

Αθήνα (Ζωγράφου) η Σωτηρία Ζωγράφου.

Κόρη της Ελένης και του Επαμεινώνδα Παπαδή, αφού πέρασε τα νεανικά της χρόνια στο χωριό, μετά από διετή περίπου παραμονή στον Περαιά, όπου και παντρεύτηκε τον Νικόλαο Ζωγράφο, εγκαταστάθηκε το 1950 στην Θεσσαλονίκη.

Είχε συνδεθεί ιδιαίτερα με όλους τους χωριανούς της Θεσσαλονίκης και πάντα, ακόμη και μετά την εγκατάστασή της το 1980 στην Αθήνα, νοσταλγούσε τους ανθρώπους της και πάντα διατηρούσε στενούς δεσμούς μαζί τους.

Αγαπούσε πολύ το χωριό, το οποίο επισκεφτόταν κάθε χρονιά κατά την διάρκεια των θερινών διακοπών και έδειχνε πάντοτε ενδιαφέρον για τα θέματα της Αδελφότητας.

Ευτύχησε να δει δύο παιδιά καλά αποκαταστημένα και να χαρεί τα εγγόνια της, τα οποία πραγματοποίησαν και την επιθυμία της να ταφεί κοντά στον άνδρα της, στο Μικρό Χωριό, όπου αναπαύεται τώρα. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που την σκεπάζει.

Αιωνία της η μνήμη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ 1912-1997

Σε ηλικία 87 ετών πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο Μήτσος Παπαναστασίου, γεννημένος στην Κωνσταντινούπολη από γονείς Μικροχωρίτες. Η μητέρα του ήταν αδελφή της Λάμπρας Μ. Παπαδημητρίου (Κατσαουνουλάμπρας). Είχε έλθει από την Πόλη με την οικογένειά του μετά τους διωγμούς του 1955 και κρατούσε πάντα ζωντανές τις μνήμες των Μικροχωριτών και Ευρυτάνων της Πόλης. Αγαπούσε το χωριό, συμμετείχε στην Αδελφότητα και διάβαζε

τακτικά το περιοδικό της. Θα αφήσει αγαθές αναμνήσεις σε όλους όσους τον γνώριζαν. Αφήνει πίσω του τη σύζυγό του Μαρίκα και την κόρη του Κατερίνα. Ας είναι ελαφρό το χώμα που τον σκεπάζει.

ΚΛ.Κ.

ΜΑΡΟΥΛΑ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μια αθώα ψυχή, η Μαρούλα Ε. Κωστοπούλου (69 ετών) πέταξε στα ουράνια στις 4 Ιουνίου 1997. Κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη όπου είχε ακολουθήσει τους γονείς της και τα αδέρφια της ευθύς μετά τον πόλεμο. Η μητέρα της Αικατερίνη είχε πεθάνει νωρίς, στις αρχές της δεκαετίας του '50 ενώ ο πατέρας της, Ευάγγελος Κωστόπουλος, που είχε διατελέσει στην Κατοχή, Πρόεδρος του Λαϊκού Δικαστηρίου στο χωριό μας, πέθανε θαλερός σε βαθειά γεράματα στα τέλη της δεκαετίας του

'60. Η Μαρούλα ζούσε έκτοτε κοντά στα αδέρφια της και ήταν ιδιαίτερα αγαπητή απ' όλους, συγγενείς και χωριανούς. Παρά την εκ γενετής αναπηρία της ήταν εργατική, πολύ νοικοκυρά και είχε ιδιαίτερη επίδοση στο κέντημα. Πάντοτε στα χείλη της άνηξε το χαμόγελο μέχρι την τελευταία στιγμή που η επάρατη της έκοψε το νήμα της ζωής. Ας είναι ελαφρό το χώμα της Μακεδονικής γης που τη σκεπάζει.

ΚΛ.Κ.

ΔΗΜ. ΚΑΛΑΝΤΗΣ

Την άνοιξη του 1997 έφυγε από κοντά μας ο Δημήτρης Καλατζής γιός του Αλκιβιάδη και της Άννας. Στην οικογένειά του θερμά συλλυπητήρια. Στο άλλο τεύχος θα έχουμε τη σχετική νεκρολογία.

Τον πόνο σου εδώ πέρα

Τον πόνο σου εδώ πέρα μην τον παρατάς,
με μια φροντίδα μητρική ταξίδεψέ τον,
όπου ζωή, όπου όνειρο, στα μακρινά και στα ψηλά,
και πήγαινε τον ύστερα και ριζοφύτεψέ τον
εκεί στη χώρα την κατάνακρη του αμίλητου:
στα μάτια του συμπάζωξε και θάψε τη φωνή του,
κι αν ίσως δε βαστάζουνε τα μάτια του και κλείσουνε,
κλείσε και συ τα μάτια σου και πέθανε μαζί του.

Κωστής Παλαμάς

Τώρα που πεθαίνουν τα λουλούδια

Τώρα που πεθαίνουν τα λουλούδια,
τώρα που σπαίνουν τα πουλιά,
όνειρο πικρό περνάς στο νου μου,
πεθαμένη αγάπη μου παλιά.

Ετσι μες στην πάχνη, σαν και τώρα
μιας χινοπωριάτικης αυγής,
είδα να σου ανοίγουνε κρεββάτι
στην αραχνιασμένη μέσα γης.

Και την άλληνη μέρα σαν και τώρα,
σαν εβγήκε ο ήλιος στα βουνά,
βρήκε δίχως λουλούδα τη χώρα,
δίχως χειλιδόνια την ερμιά.

Λές, πως συνοδιά σου αγαπημένη
και στης μαύρης γης αγκαλιά,
πήρες απ' τους κάμπους τα λουλούδια
κι απ' τα δάση μέσα τα πουλιά.

Κ. Χατζόπουλος

TRAVEL AGENCY

- Αεροπορικά εισιτήρια για όλο τον κόσμο • Συνέδρια - Εκθέσεις
- Οργανωμένες εκδρομές • Διαβατήρια - Βίζες

Σ τ ι ς ο ι κ ο ν ο μ ι κ ό τ ε ρ ε ς τ ι μ έ ς !!
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΙΟΥΡΝΑ - ΒΟΥΓΑΜεσογείων 6, Τηλ.: 7799.261, 7799. 558

**ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ -
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ - ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ
Η ΧΕΛΙΔΩΝΑ
Δ/ΝΣΗ ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΝΙΑΣ**

Θέα προς το Βελούχι
Παραδοσιακή φιλοξενία, εξυπηρέτηση
Παλιό Μικρό Χωριό Πληρ. Τηλ. 0237/41221

**ΤΟ ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ
Ψησταριά**

Εστιατόριο - Χωριάτικη Κουζίνα
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΝΑΣΙΟΠΟΥΛΟΥ
Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 0237/41257/41103

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ ΔΩΜΑΤΙΑ
Α' κατηγορίας

**ΑΖΑΚΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ
ΠΟΛΥΤΕΛΗ
ΔΩΜΑΤΙΑ**

Νέο Μικρό Χωριό, Πληρ. Τηλ. 0237/41318

**ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ
ΠΟΛΥΤΕΛΗ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΡΙΝΑ ΤΑΣΙΟΥ**

Νέο Μικρό Χωριό Πληρ. Τηλ. 0237/41349

ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΖΑΡΡΑ

**ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ
ΠΟΛΥΤΕΛΗ ΔΩΜΑΤΙΑ**

Νέο Μικρό Χωριό Πληρ. Τηλ. 0237/41236/41433

**ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ
ΨΗΣΤΑΡΙΑ - ΤΑΒΕΡΝΑ**

Χωριάτικη Κουζίνα
Πληρ. Τηλ. 0237/41300

**ΤΑΒΕΡΝΑ «Η ΓΩΝΙΑ»
ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΕΤΟΙΜΑ ΦΑΓΗΤΑ (της ώρας)**

**ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ
ΠΟΛΥΤΕΛΗ ΔΩΜΑΤΙΑ**

Νέο Μικρό Χωριό Πληρ. Τηλ. 0237/41393

Ξενοδοχείο

Εστιατόριο

Καφετέρια

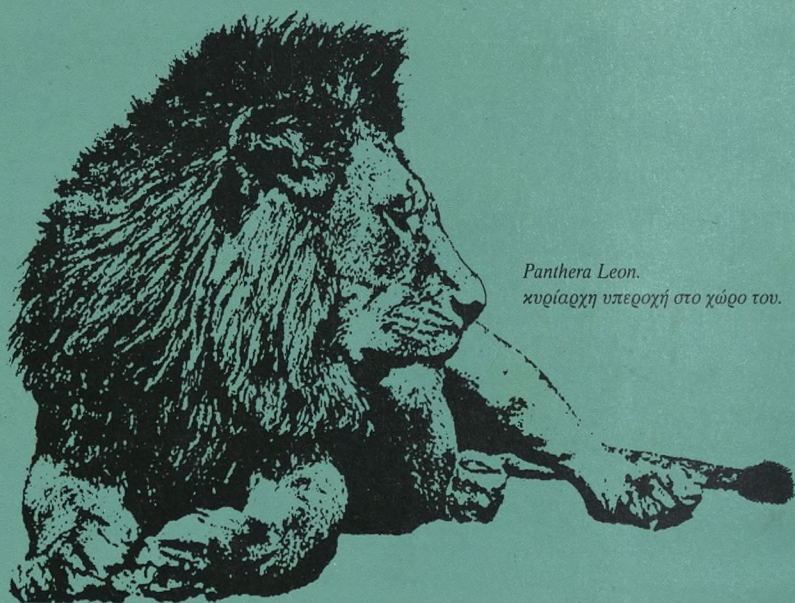
**Μοτέλ
ΕΛΛΑΣ**

Πληρ. Τηλέφωνο

0237-41206

Νέο Μικρό Χωριό

Κάποιοι ανάμεσά μας, Έχουν πιο Ανεπτυγμένο «ένστικτο» Υπεροχής:

Panthera Leon.
κυρίαρχη υπεροχή στο χώρο του.

ΙΔΙΩΤΙΚΟ Τ.Ε.Λ.

ΠΛΑΚΑ

- ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ
- ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ
& ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Ιδιωτικό Τ. Ε. Λ.

Αναγνωρισμένο από το Κράτος

**Ζωναρά 10, Τηλ.: 6457082-4,
5244011, 8250552, 6875421**